

Facilitetsanalyse

Borgernes idrætsvaner og brug af faciliteter og udeområder i Rudersdal

Idrætsliv og
faciliteter
i Rudersdal
Delrapport 2

Peter Forsberg og Jens Høyer-Kruse
Idrættens Analyseinstitut
Marts 2013

Danish Institute for Sports Studies

**IDRÆTTENS
ANALYSEINSTITUT**

Titel

Facilitetsanalyse. Borgernes idrætsvaner og brug af faciliteter og udeområder i Rudersdal. Delrapport 2

Hovedforfatter

Peter Forsberg

Medforfatter

Jens Høyer-Kruse, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet

Øvrige bidragydere til rapporten

Bjarne Ibsen (CISC), Henrik H. Brandt, Kristina Eck Poulsen og Aline van Bedaf

Rekvirent

Rudersdal Kommune

Omslagslayout

Agnethe Pedersen

Øvrig grafik, opsætning og korrektur

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefotos

Rudersdal Kommune

Print

PrinfoDigital

Udgave

1. udgave, København, marts 2013

Pris

Rapporten kan bestilles i trykt udgave hos Idrættens Analyseinstitut, pris kr. 200,00 inklusive moms, eksklusiv forsendelse. Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk.

ISBN

978-87-92120-64-9

978-87-92120-65-6 (elektronisk)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4 A

1437 København K

T: +45 32 66 10 30

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Facilitetsanalyse

Borgernes idrætsvaner og brug af faciliteter og
udeområder i Rudersdal

Delrapport 2

Indhold

Indledning – Idræt og motion i Rudersdal Kommune	5
Delrapport 2	6
Del 1: Undersøgelsen af anvendelse af idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune.....	8
Delanalyse 7: Voksne borgeres brug af idrætsfaciliteter og naturområder i Rudersdal Kommune 9	
Hvordan blev undersøgelsen gennemført?	9
Hvor mange dyrker idræt?	11
Deltagelse i idrætsaktiviteter	11
Voksnes benyttelse af faciliteter og steder til motion og idræt.....	15
Hvad har betydning for, hvor de voksne borgere foretrækker at dyrke motion eller sport?	22
Hvad er borgernes mening om idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune?.....	24
Kommentarer og ønsker fra borgerne i Rudersdal Kommune.....	25
Delanalyse 8: Analyse af de organiserede brugeres anvendelse og vurdering af idrætsfaciliteterne samt deres ønsker til faciliteternes udvikling og udbygning.....	28
Benytter brugerne faciliteter uden for kommunen?	28
Opfylder faciliteterne brugernes behov?	33
Brugernes tilfredshed med faciliteterne.....	34
Del 2: Undersøgelse af den faktiske brug af idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune.....	42
Delanalyse 9: Analyse af brugere og aktiviteter i idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune	43
Unikke data om aktiviteter og udøvere i de kommunale idrætsfaciliteter.....	44
Delanalyse 10: Kapacitetsudnyttelse	57
Kapacitetsudnyttelse i store haller	61
Udnyttelse og brugere varierer i løbet af dagen.....	70
Kapacitetsudnyttelse i små haller.....	71
Kapacitetsudnyttelse i idrætslokaler	76
Forskellige brugere i forskellige tidsrum.....	80
Fri og uudnyttet tid kl. 16-19 og kl. 19-22	82
Kapacitetsudnyttelse i svømmefaciliteter	88
Litteraturliste.....	92
Appendix 1: Om kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen.....	93
Appendix 2. Registreringsformular	99

Indledning – Idræt og motion i Rudersdal Kommune

Idrættens Analyseinstitut (Idan) og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet gennemfører i perioden fra april 2012 til marts 2013 en analyse for Rudersdal Kommune af fremtidens behov for idrætsfaciliteter i kommunen i forhold til tendenserne i idrætslivet og befolkningens ønsker og behov.

Analysen kan fungere som grundlag for kommunen og idrætten i kommunen for fremtidige strukturelle og anlægsmæssige beslutninger og samtidig inspirere til udvikling og nytænkning i foreningslivet samt i drift og ledelse af idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune.

Undersøgelsen indeholder dels en vurdering af den aktuelle facilitetsdækning og kapacitetsudnyttelse i Rudersdal Kommune, og giver dels bud på det fremtidige facilitetsbehov, herunder mulighederne for at udnytte eksisterende idrætsfaciliteter inklusive naturområder og byrum bedre i fremtiden. Den samlede undersøgelse består af:

Delrapport 1: Idrætten i Rudersdal 2012. En kortlægning af idræt og motion i Rudersdal

'Idrætten i Rudersdal 2012' fungerer som et baggrundsnotat om idrætten i Rudersdal Kommune baseret på interview med nøglepersoner, udtræk fra eksisterende undersøgelser samt nøgletal fra den kommunale forvaltning.

Hovedsigtet med Delrapport 1 er at beskrive idrætten anno 2012 i Rudersdal Kommune bredt set ved både at fokusere på de aktive idrætsudøvere og at kigge nærmere på kommunens opgavevaretagelse og økonomien forbundet hermed.

Delrapport 2: Facilitetsanalyse. Borgernes idrætsvaner og brug af faciliteter og udeområder i Rudersdal

Delrapport 2 (nærværende rapport) zoomer ind på idrætsfaciliteterne i kommunen. Fokus er på såvel de enkelte borgere og forskellige brugergrupper (idrætsforeninger og -klubber, aftenskoler, folkeskoler, børne-, ungdoms- og daginstitutioner og andre organisationer) anvendelse af faciliteterne belyst gennem to spørgeskemaundersøgelser. Desuden indeholder Delrapport 2 en kapacitetsanalyse af de væsentligste indendørs faciliteter i kommunen, som sammen med viden om borgere og brugere fra spørgeskemaundersøgelserne er centrale i arbejdet med at foreslå muligheder for at anvende den tilgængelige kapacitet bedre.

Afslutningsnotat. Idræt, motion og faciliteter i fremtiden. anbefalinger og perspektiver

Undersøgelsen afsluttes med et notat, der samler op på de to foregående delrapporter og fremlægger CISC/Idans vurderinger af, hvorledes de eksisterende faciliteter kan anvendes bedre, og/eller om der er fremtidige anlægsbehov samt strukturforbedringer på idrætsområdet.

Delrapport 2

Borgernes idrætsvaner og brug af faciliteter og udeområder i Rudersdal

Hensigten med Delrapport 2 er at undersøge, hvordan borgere og brugere i Rudersdal dyrker idræt og motion samt anvender konkrete faciliteter og/eller naturområder i kommunen i forhold til deres idrætsbehov.

Delrapport 2 består af en spørgeskemaundersøgelse blandt et repræsentativt udsnit af *voksne borgere over 16 år* i kommunen (CISC, 2012a), en spørgeskemaundersøgelse blandt brugere af kommunens idrætsfaciliteter (dvs. foreninger, aftenskoler, folkeskoler, gymnasier og andre) og naturområder (CISC, 2012b) samt en analyse af kapacitetsudnyttelsen af de væsentligste indendørs idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune (Idrættens Analyseinstitut, 2012).

Samlet giver Delrapport 2 et beslutningsgrundlag i forhold til at vurdere behovet for fremtidige anlægsinvesteringer på idrætsområdet i Rudersdal Kommune. Materialet viser, hvilke faciliteter og områder der i dag spiller den største rolle for borgernes idrætsudøvelse, ligesom kapacitetsudnyttelsen giver mulighed for at iværksætte tiltag, der øger anvendelsen af eksisterende kommunale idrætslokaler i kommunen.

Datamaterialet i Delrapport 2 er baseret på undersøgelser, som er foretaget i efteråret 2012, og det tegner dermed et helt aktuelt billede af, hvordan situationen på idrætsområdet ser ud.

Delrapport 2 afrapporteres i fire delanalyser:

(de fire delanalyser kan med fordel læses i forlængelse af Delrapport 1 – og dermed delanalyse 1-6).

- Delanalyse 7 undersøger de voksne borgeres idrætsvaner i Rudersdal Kommune. Fokus er på, hvilke idrætsaktiviteter voksne i Rudersdal dyrker, samt hvilke faciliteter og/eller naturområder de benytter, når de er aktive. Desuden undersøger analysen specifikt voksnes brug, ønsker og behov til såvel de kommunale idrætsfaciliteter som naturområder (Bemærk at børnenes idrætsvaner behandles i Delrapport 1).
- Delanalyse 8 fokuserer på brugerne af de kommunale idrætsfaciliteter og ser nærmere på idrætsforeninger, folkeskoler, gymnasier og andres brug af lokaler og ønsker til dem. Analysen giver bl.a. indsigt i, om idrætsforeninger er tilfredse med de lokaler, de får anvist, og om lokalerne i tilstrækkelig grad understøtter deres aktiviteter.
- Delanalyse 9 beskriver de aktivitetsforløb, som idrætsforeninger, aftenskoler, folkeskoler og gymnasier afholder i kommunale idrætslokaler. Analysen beskriver f.eks. børn, ældre og voksnes anvendelse af lokalerne, hvilke aktiviteter der afholdes, samt hvor mange aktive der er på tværs af de enkelte forløb. Analysen giver et blik ind i hjertet af det kommunale maskinrum på idrætsområdet ved bl.a. at beskrive, hvordan foreninger bruger de tider, de får anvist.

- Delanalyse 10 tager fat, hvor delanalyse 3 slipper, idet analysen kigger på kapacitetsudnyttelsen af kommunale idrætslokaler. Analysen undersøger idrætsforeninger og andre brugere som f.eks. folkeskoler og gymnasiers udnyttelse af deres anviste tid, og herunder også om det er muligt at få mere aktivitet for de kommunale kroner. Er det f.eks. muligt at få plads til flere tider i de eksisterende kommunale lokaler for børn og unge?

Del 1:

Undersøgelsen af anvendelse af idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune

Del 1 består af delanalyse 7 og 8.

Delanalyse 7 er en undersøgelse af *voksne* borgere (over 16 år) i Rudersdal Kommunes idrætsvaner og skal læses i sammenhæng med delanalyse 1 (Delrapport 1). Delanalysen 1 beskriver både børn og voksnes idrætsvaner overordnet set bl.a. med fokus på, hvordan voksne og børn forholder sig til landsgennemsnittet. Delrapport 1 indeholder desuden en analyse af skoleelevers (dvs. børns) idrætsdeltagelse (delanalyse 2), mens de voksne ikke er beskrevet nærmere. Det er formålet med delanalyse 7.

Delanalyse 1 viser, at specielt de voksne i Rudersdal-gruppen (Rudersdal og omkringliggende kommuner) er mere aktive end den voksne befolkning i Danmark samlet set, og at de aktive voksne desuden skiller sig ud ved at kombinere en høj deltagelse i idræt organiseret på egen hånd og i kommercielle centre, uden at foreningsdeltagelsen er lavere end landsgennemsnittet.

Resultaterne i analysen er af overordnet karakter og er baseret på borgere fra Rudersdal Kommune og omkringliggende kommuner. Derfor går delanalyse 7 mere i dybden med de voksnes idrætsvaner i Rudersdal Kommune og undersøger idrætsdeltagelsen mere specifikt. Den omfattende idrætsvaneundersøgelse ser nærmere på voksnes forskellige måder at organisere idræt på, og herunder om voksne i Rudersdal Kommune er aktive både i idrætsforeninger, i kommercielle centre og på egen hånd. Desuden giver analysen vigtig viden om, hvor og hvilke faciliteter de voksne bruger.

Delanalyse 8 er ligeledes tæt forbundet med Delrapport 1. Delanalyse 8 indeholder en analyse af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, som er de primære brugere af de kommunale idrætsfaciliteter. Beskrivelsen af idrætsforeningerne i delanalyse 3 er derfor værdifuld viden, som det er oplagt at have ved hånden, når delanalyse 8 (brugeranalysen) læses.

F.eks. er det i forbindelse med idrætsforeningers anvendelse af lokalerne værd at have deres karakteristika med i overvejelserne: idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune er generelt store og enstrengede foreninger, og måske er det med til at præge deres brug og udnyttelse af lokalerne?

Delanalyse 7: Voksne borgeres brug af idrætsfaciliteter og naturområder i Rudersdal Kommune

Denne delanalyse belyser resultaterne fra en spørgeskemaundersøgelse af voksnes idrætsvaner samt deres benyttelse af idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune.

De voksne blev bl.a. spurgt til deres oplevelser og vurdering af de idrætsfaciliteter, de benytter, og om deres ønsker og behov i forhold til aktivitetsmuligheder og -anlæg i kommunen. Endelig skulle respondenterne svare på en række baggrundsspørgsmål om køn, alder, uddannelse, arbejde, familieforhold, transportmuligheder mv. I spørgeskemaet blev benyttet en række af de spørgsmål, som var med i en landsdækkende undersøgelse af befolkningens idræts- og motionsdeltagelse (Pilgaard, 2009; Laub, 2013).

Hvordan blev undersøgelsen gennemført?

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført ved hjælp af SurveyXact¹, som er et internetbaseret system til styring, og udarbejdelse af spørgeskemaer, dataindsamling og analyse. Spørgeskemaet var konstrueret på den måde, at det indeholdt en række 'spring', således at ikke alle respondenter blev stillet over for de samme spørgsmål, men kun blev bedt om at svare på spørgsmål, der var relevante for deres situation ud fra svarene på de foregående spørgsmål. Hvis en respondent f.eks. svarede 'nej' til spørgsmålet, om vedkommende dyrker idræt, skulle vedkommende således ikke gennem alle spørgsmålene vedrørende idrætsaktiviteter og -faciliteter.

I samarbejde med Rudersdal Kommune blev der foretaget et tilfældigt udtræk af 3.000 respondenter ud fra følgende præmisser:

- Borgere bosiddende i kommunen i alderen 16-75 år
- Fødselsregistreringssted i Danmark (inkl. Grønland) og andre lande
- Køns- og aldersfordelingen af de udtrukne svarende til fordelingen blandt alle borgere i kommunen i samme alder

Udtrækket gav også navn og adresse på respondenterne, som i slutningen af september 2012 modtog et invitationsbrev til at deltage i undersøgelsen. Invitationsbrevet indeholdt et personligt brugernavn og adgangskode til at logge på spørgeskemaet. Det var imidlertid kun ca. 25 pct., som i første omgang besvarede spørgeskemaet, hvilket kan skyldes, at spørgeskemaet kun kunne besvares elektronisk via internettet². Derfor blev der i oktober 2012 udsendt en ny invitation. Dette hjalp på besvarelsesprocenten. Ud af de godt 3.000 respondenter har 1.037 besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en besvarelsesprocent på ca. 35 pct. Dette kan umiddelbart forekomme som en lav besvarelsesprocent, men svarprocenten er som forventet og ganske pæn i forhold til tilsvarende

¹ Se evt. www.surveyxact.dk

² Denne svarprocent er i øvrigt helt identisk med svarprocenten i andre tilsvarende undersøgelser uden en rykkerunde.

kommunale undersøgelser. Det har i nyere tid vist sig svært at opnå høje besvarelsesprocenter på undersøgelser med mange spørgsmål. I den seneste undersøgelse af danskernes motions- og sportsvaner fra 2011 opnåede man f.eks. en besvarelsesprocent på ca. 45 pct. (Laub, 2013), selvom der blev brugt væsentligt flere ressourcer på at hente svarene hjem.

Svarprocenten i spørgeskemaundersøgelsen kan betyde, at tallene for idrætsdeltagelsen er lidt højere end den virkeligt forekommende, fordi idrætsaktive givetvis havde mere lyst til at besvare skemaet, end de ikke-idrætsaktive havde. Betragtes undersøgelsens population i forhold til det samlede udtræk på 3.000 respondenter, fremgår det af tabel 1, at populationen ikke er helt identisk med befolkningssammensætningen.

De midaldrende og ældre har i lidt højere grad besvaret skemaet end de unge. Både fordelingen på køn og den geografiske spredning af respondenterne svarer derimod til fordelingen i hele den voksne population i kommunen (se tabel 1).

Tabel 1: Deltagelse i spørgeskemaundersøgelsen fordelt på køn, aldersgruppe og by sammenlignet med sammensætningen af udtrukket af borgere til undersøgelsen.

Baggrundsvare		Deltager ikke (ikke besvaret spørgeskema)		Deltager (besvaret spørgeskema)		Total (stikprøve)	
		Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Køn	Kvinder	984	52	556	54	1540	53
	Mænd	901	48	481	46	1382	47
Alders- gruppe	16-24 år	273	14	79	8	352	12
	25-34 år	178	9	41	4	219	8
	35-44 år	316	17	165	16	481	16
	45-54 år	346	18	241	23	587	20
	55-64 år	275	15	198	19	473	16
	65-74 år	237	13	206	20	443	15
	Over 75 år	260	14	107	10	367	13
By- navn ³	Birkerød	742	39	362	35	1104	38
	Holte	517	27	338	33	855	29
	Hørsholm	52	3	26	2	78	3
	Kgs. Lyngby	0	0	1	0	1	0
	Nærum	245	13	126	12	371	13
	Skodsborg	70	4	24	2	94	3
	Vedbæk	245	13	144	14	389	13
	Virum	14	1	16	2	30	1

Kilde: CISC, 2012a.

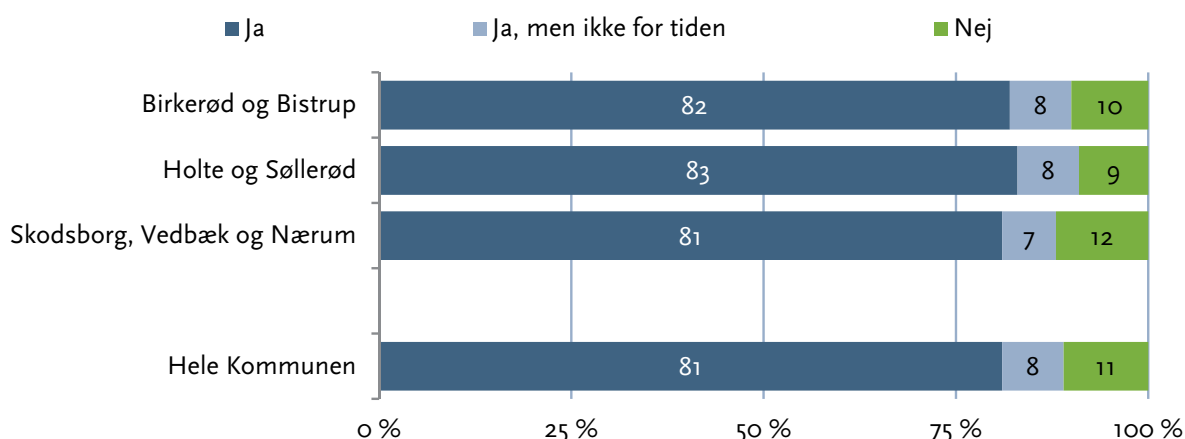
³ Hørsholm, Kgs. Lyngby og Virum er byer udenfor kommunen, men deres postnumre rækker ind i kommunen.

Hvor mange dyrker idræt?

I forhold til idrætsdeltagelsen er det værd at bemærke, at hele 82 % af respondenterne svarede, at de dyrker idræt eller motion regelmæssigt. Det er noget højere, end i de seneste to befolkningsundersøgelser vedrørende motions- og sportsvaner i 2007 og 2011, nemlig henholdsvis 56 pct. og 64 pct. (Pilgaard, 2009; Laub 2013).

Forskellen kan dels skyldes, at borgerne i Rudersdal Kommune har et højere uddannelsesniveau end landet som helhed, da vi ved, at deltagelsen stiger med uddannelsesniveau. Mere end 85 pct. af borgere med en mellemlang og lang videregående uddannelse har svaret, at de dyrker idræt eller motion, mens det 'kun' er 76 pct. af dem, der har en erhvervsfaglig uddannelse, og 78 pct. af dem, der kun har gået i folkeskolen. Forskelle på uddannelsesniveaut mellem de tre lokalområder i kommunen er givetvis også forklaringen på, at idrætsdeltagelsen i lokalområdet 'Holte og Søllerød' er en smule højere end i de to andre lokalområder (se figur 1).

Figur 1: Andel af voksne i Rudersdal Kommune, som 'normalt dyrker motion, idræt eller sport', opdelt på lokalområder (pct.).

Kilde: CISC, 2012a.

Noget af forskellen kan også tilskrives den relativt lave svarprocent, som indikerer at det er de mest idrætsaktive borgere, der har besvaret spørgeskemaet. Således giver undersøgelsen et solidt indblik i den aktive del af befolkningens anvendelse af og ønsker til konkrete faciliteter og områder i kommunen, selv om man må formode, at den reelle undersøgelse blandt borgerne i kommunen er en smule lavere, end undersøgelsen viser.

Deltagelse i idrætsaktiviteter

Dette og det efterfølgende afsnit gennemgår svarene vedrørende deltagelsen i sport og motion. Som nævnt svarer 81 pct. af borgerne i Rudersdal Kommune, at de 'dyrker normalt motion, idræt eller sport', hvilket er markant højere end den landsdækkende undersøgelse fra 2011 viste (se figur 1).

De mest dyrkede idræts- og motionsaktiviteter blandt voksne borgere i kommunen er i nævnte rækkefølge: Jogging/motionsløb (37 pct.), vandreture (29 pct.), styrketræning (25 pct.), svømning (20 pct.) og gymnastik (16 pct.). På nær gymnastik, og til dels svømning, er det aktiviteter, som i mindre grad kan tilskrives idrætspolitikken og folkeoplysningspolitikken i Rudersdal Kommune, idet det er aktiviteter, der i lille grad udøves i foreninger og i faciliteter, der er støttet af kommunen. Det gælder i øvrigt også de fleste af de øvrige voksenaktiviteter, som dyrkes af mere end 5 pct. af borgerne. Kun yoga, afspænding mv. (11 pct.), tennis (9 pct.), badminton (7 pct.) og fodbold (5 pct.) foregår overvejende i foreninger eller aftenskoler og i kommunale faciliteter (se tabel 2).

Det skal understreges, at folkeoplysningsloven først og fremmest tager sigte på at fremme idræt for børn og unge, som ikke deltager i denne undersøgelse. For et nærmere indblik i børnenes idrætsvaner, se delanalyse 2 samt kapacitetsudnyttelsesanalysen i denne rapport (delanalyse 9).

Tabel 2: De mest dyrkede idræts- og motionsaktiviteter blandt voksne i Rudersdal Kommune. Andel af voksne (pct.).

Aktivitet	Antal	Pct.
Jogging/motionsløb	347	37
Vandreture	271	29
Styrketræning	235	25
Svømning/vandaktiviteter	187	20
Gymnastik	152	16
Konditionstræning	130	14
Golf	117	13
Cykelsport (ikke transport til arbejde og lign.)	116	13
Spinning/kondicykel	105	11
Yoga, afspænding, meditation	101	11
Tennis	85	9
Mountainbike	77	8
Aerobic/workout	73	8
Badminton	65	7
Dans (alle former)	53	6
Fodbold	49	5
Kano/roning/kajak	41	4
Stavgang/Nordic Walking	34	4
Sejlsport, windsurfing	34	4
Vinterbadning	30	3
Ridning	28	3
Jagt/fiskeri	28	3
Orienteringsløb	15	2
Bordtennis	13	1
Andet boldspil for hold (hockey/floorball og lign.)	10	1
Petanque, boule	10	1
Skøjteløb (på is)	10	1

Håndbold	9	1
Billard eller pool	9	1
Kampsport (karate, aikido, taekwondo, judo, brydning m.m.)	9	1
Basketball	8	1
Rulleskøjteløb	8	1
Andet individuelt boldspil (quinball eller lign.)	7	1
Atletik	7	1
Klatring	7	1
Skateboard	6	1
Boksning	6	1
Bowling	5	1
Volleyball/beachvolleyball	4	0
Motorsport	2	0
Skydning	2	0
Handicapidræt	2	0
Amerikansk fodbold	1	0
Krolf	1	0
Anden aktivitet	114	12
I alt		n=927

Kilde: CISC, 2012a.

Mange af de store foreningsorganiserede idrætsgrene har en forholdsvis lille udbredelse blandt de voksne i kommunen med færre end 5 pct. af borgerne som aktive. Det gælder kano, kajak og roing (4 pct.), orienteringsløb (2 pct.), bordtennis (1 pct.) og håndbold (1 pct.), mens øvrige foreningsidrætsgrene dyrkes af mindre end 1 pct. (se tabel 2).

70 pct. af alle respondenterne har svaret, at de dyrker idræt og motion på egen hånd, 41 pct. gør det i en idrætsklub eller forening⁴, og 34 pct. gør det i et fitnesscenter, danseinstitut og lignende 12 pct. af respondenterne har svaret, at de dyrker deres idræt og motion i 'uformelle grupper' mens 0,5 pct. benytter sig af tilbuddet 'Ung i Rudersdal'⁵. Deltagelsen i foreningsbaseret idræt eller motion er lavest for aldersgrupperne 20-29 år og 30-39 år, som til gengæld dyrker mest idræt eller motion i uformelle grupper.

Selvom der er forskelle mellem organiseringsformer på tværs af aldersgrupper, bekræfter idrætsva-neundersøgelsen overordnet set delanalyse 1. De voksne i Rudersdal er specielle i den henseende, at de i højere grad end tilfældet på landsplan er aktive på egen hånd og i private/kommercielle cen-

⁴ Dette svarer til gennemsnittet i landet som helhed, mens andelen der benytter fitnesscenter i Rudersdal Kommune er noget højere end landsgennemsnittet.

⁵ Ung i Rudersdal samler kommunens tilbud til unge (fra 13 til 25 år) og tilbyder en bred vifte af tilbud med udgangspunkt i klubber og fritidsundervisning. 900 elever går i ungdomsskolen, mens knap 1.300 unge bruger ungdomsklubben. Endelig deltager ca. 800 i de ferieaktiviteter, som Ung i Rudersdal arrangerer.

tre, uden at idrætsdeltagelse i foreninger er lavere. På landsplan er 41 pct. af de voksne aktive i forening, 56 pct. dyrker idræt selvorganiseret, mens 20 pct. er aktive i privat/kommercielt center.

Der er som forventet en stærk sammenhæng mellem alder og deltagelse i en række idræts- og motionsaktiviteter. De unge under 40 år dyrker i meget højere grad holdboldspil, styrke- og konditionstræning, dans samt kampsport, end de ældre aldersgrupper. De midaldrende dyrker i højere grad cykling, mountainbike og svømning, end både de unge og de ældre gør. Og de ældre dyrker i højere grad end de yngre badminton, tennis, golf, vandreture og gymnastik.

Umiddelbart skulle man forvente, at den forholdsvis høje andel af besvarelserne, der er kommet fra borgere i alderen 65 år og opefter, og de forholdsvis få besvarelser fra aldersgruppen 16-34 år (se tabel 1), har trukket andelen af borgerne i kommunen, der er idrætsaktive, ned – ud fra en forventning om, at idrætsdeltagelsen er større i aldersgruppen 16-34 år end i de ældste aldersgrupper. Men dette er ikke tilfældet. Tværtimod har 84 pct. i aldersgruppen 65-74 år svaret, at de normalt dyrker idræt eller motion, mod 'kun' 77 pct. i aldersgruppen 16-34 år.

Den største forskel i idrætsdeltagelsen finder vi mellem de respondenter, som vurderer deres helbred som dårligt, og dem, som vurderer helbredet som godt. Jo dårligere vurderingen er af helbredstilstanden, jo færre dyrker motion, idræt eller sport. Den samme sammenhæng finder vi også mellem vurderingen af fysisk form og andelen, som dyrker motion og idræt.

En sammenligning af andelen af borgerne i Rudersdal Kommune og andelen af voksne i hele landet, som inden for det seneste år har dyrket forskellige idrætsgrene, viser i store træk et ensartet mønster. I følgende idræts- og motionsformer er andelen dog markant højere i Rudersdal Kommune end i hele landet: Svømning/vandaktiviteter, golf, yoga og afspænding, tennis, mountainbike, rosport, stavgang, sejlsport og vinterbadning. Dvs. en klart højere deltagelse i aktiviteter i naturen – både på land og i vand. Noget af denne forskel kan dog skyldes de ovennævnte årsager til, at idrætsdeltagelsen er klart højere i Rudersdal Kommune, samt det forhold at en forholdsvis stor del af respondenterne i undersøgelsen er ældre.

De forholdsvis få borgere, der har svaret, at de ikke dyrker idræt eller motion, fik mulighed for at svare på, hvorfor de ikke er idræts- og motionsaktive. De vigtigste begrundelser for, at borgere ikke er idræts- og motionsaktive er, at de bruger tiden på arbejdet, andre fritidsinteresser eller på familien; at de er for gamle; eller at de har et dårligt helbred. Øvrige begrundelser spiller en forholdsvis lille rolle. Bl.a. er det kun 12 pct. af de inaktive, der svarer, at de ikke interesserer sig for idræt og motion. Det er også værd at bemærke, at kun 3 pct. mener, at de ikke har de rette faciliteter til sport eller motion, hvor de bor.

Størstedelen af respondenterne har forholdsvis kort transporttid til den idræts- eller motionsaktivitet, som de bruger mest tid på. 30 pct. har under fem minutters transporttid, 46 pct. har 5-14 mi-

nutters transporttid, mens 14 pct. har 15-29 minutter. Kun 4 pct. anvender 30 minutter eller mere på transport til og fra idræt⁶.

Tabel 3: Hvilken form for transport benytter borgerne i Rudersdal Kommune typisk for at komme til at dyrke motion eller idræt (pct.).

	Antal	Pct.
Bil	470	51
Gang/løb	215	23
Cykel	189	21
Bus/tog	31	3
Andet	13	2
Total	918	100

Kilde: CISC, 2012a.

Endelig viser tabel 3, hvilke former for transport, respondenterne typisk benytter for at dyrke motion eller idræt. 44 pct. af de idræts- og motionsaktive er fysisk aktive for at komme til og fra det sted, hvor de dyrker motion eller idræt, idet de benytter sig af enten at cykle eller at gå. Lidt over halvdelen benytter først og fremmest bil for at komme frem. Under 4 pct. benytter offentlige transportmidler eller andre måder at komme til deres aktiviteter på. Disse tal kan være et udtryk for, at de fleste har adgang til bil på daglig basis, samt at denne transportform er den foretrukne.

Voksnes benyttelse af faciliteter og steder til motion og idræt

Det centrale spørgsmål i dette afsnit er, hvilke steder eller faciliteter, som respondenterne benytter til idræt eller motion. De voksne borgeres tre mest benyttede steder eller faciliteter til idræt og motion er i nævnte rækkefølge (se figur 2):

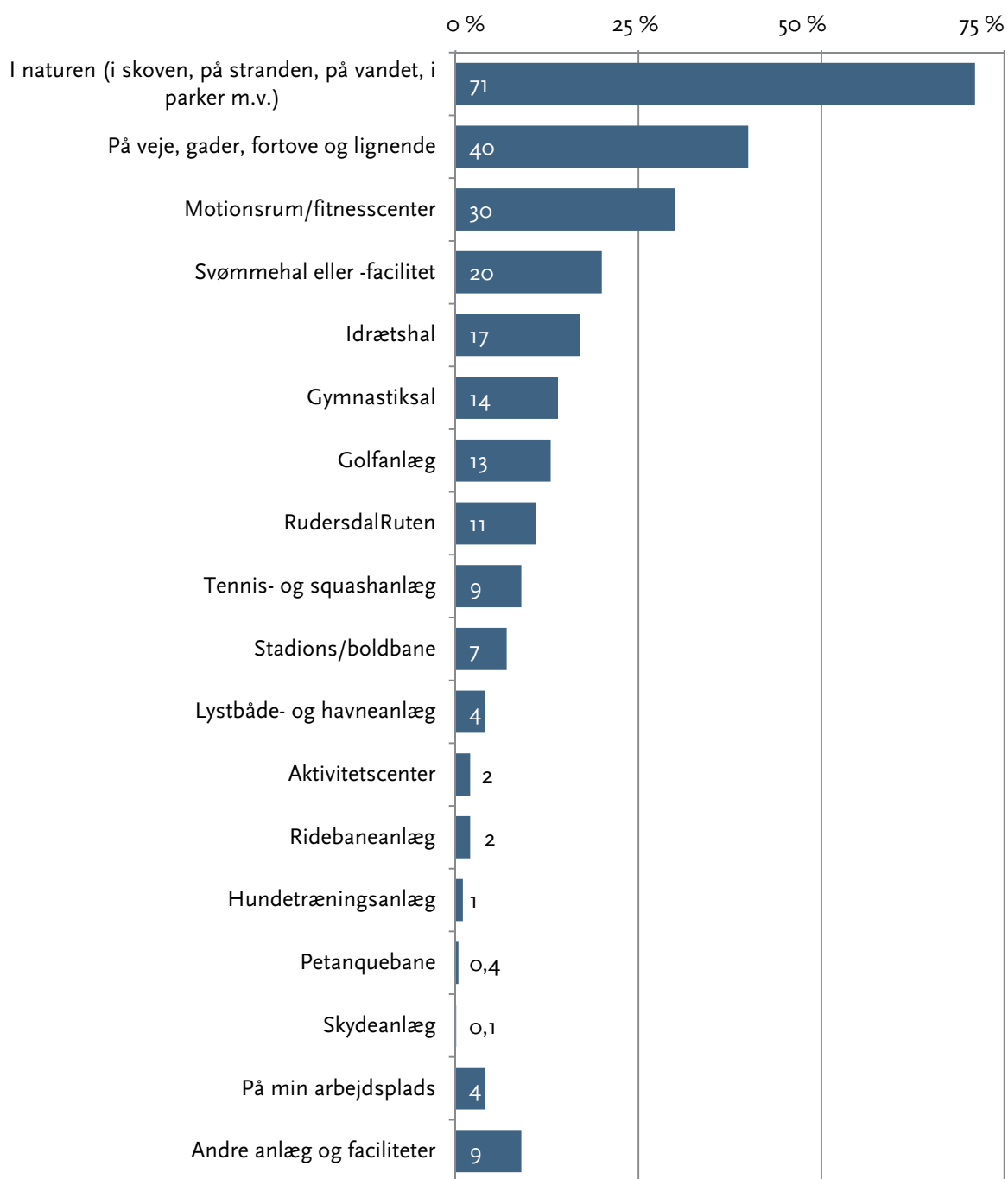
- Naturen (i skoven, på stranden, på vandet, i parker m.v.) (71 pct.)
- På veje, gader, fortove og lignende (40 pct.)
- Motionsrum/fitnesscenter (30 pct.)

Det er altså faciliteter eller steder, som i lille grad er et resultat af kommunens idræts- og facilitetspolitik. Først på fjerdepladsen og længere nede kommer faciliteter, som helt overvejende er kommunale eller kommunalt støttet (se figur 2):

- Svømmehal eller -facilitet (20 pct.)
- Idrætshal (17 pct.)
- Gymnastiksal (13 pct.)
- Tennis- og squashanlæg (9 pct.)
- Boldbaner (8 pct.)

⁶ 6 pct. svarede 'Ved ikke / ikke relevant' til dette spørgsmål.

Figur 2: Hvilke idrætsanlæg, -faciliteter, -lokaler eller steder benytter borgerne i Rudersdal Kommune, når de dyrker motion, idræt eller sport (pct. andel af alle respondenter).

Kilde: CISC, 2012a.

Naturområdernes betydning for borgernes motion og idræt viser sig ved, at hvert af de 15 mest benyttede naturområder benyttes af mere end hver tiende borger⁷. Til sammenligning er det kun

⁷ Det skal bemærkes, at respondenterne kunne vælge flere svarmuligheder i dette spørgsmål.

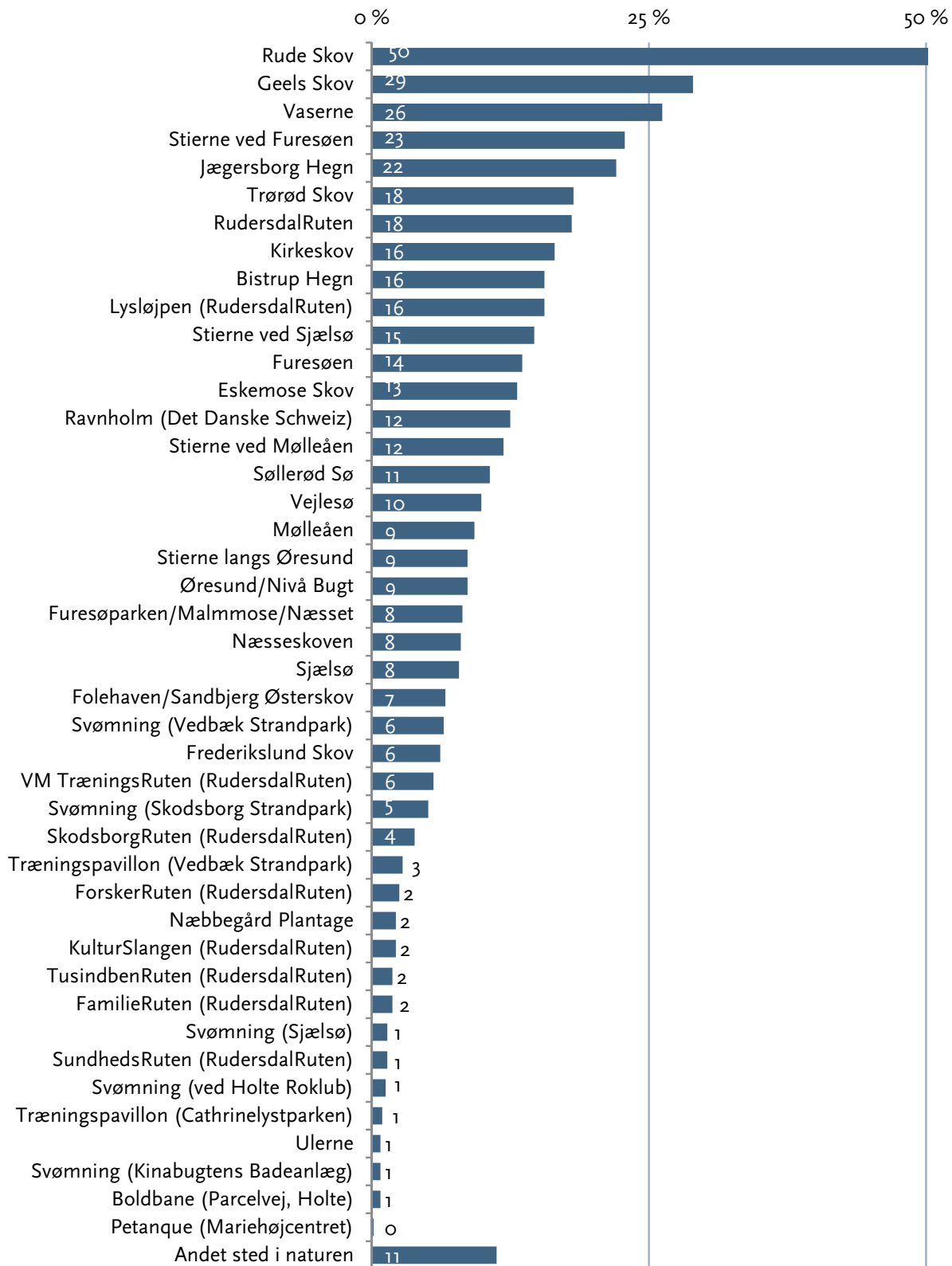
fitnesscenter, svømmehal, idrætshal og gymnastiksal blandt deciderede idrætsfaciliteter, der benyttes af mere end hver tiende borger. De mest benyttede naturområder er skove, søer, RudersdalRuten og andre stisystemer (se figur 3). Dette svarmønster kan hænge sammen med, at forholdsvis mange midaldrende og ældre har besvaret spørgeskemaet.

Tredje mest benyttede motionsfacilitet er fitnesscentre eller -rum. Her fordeler 63 pct. af brugerne sig på kommercielle fitnesscentre i kommunen, mens 37 pct. angiver, at de benytter et andet fitnesscenter – enten i Rudersdal Kommune eller uden for kommunen. Respondenterne nævner f.eks. 'Skodsborg Spa og Fitness', 'Søhuset' i Hørsholm, 'fitness dk' i Lyngby eller Gentofte, 'Fitness World' i Lyngby samt andre ikke nærmere specificerede faciliteter til fitness.

Hvad angår svømmefaciliteter, benytter 44 pct. af svømmerne Birkerød Svømmehal og 43 pct. Rundforbi Svømmehal. Henholdsvis 3 pct. og 6 pct. benytter svømmefaciliteter på Skovlyskolen og Trørøds-kolen mens 29 pct. benytter en svømmefacilitet uden for kommunen. I den forbindelse nævnes svømmefaciliteter i Lyngby og Værløse.

Blandt idrætshallerne benytter knap en tredjedel af brugerne 'Birkerød Idrætscenter'. Dernæst kommer 'Nærum Gymnasium' (25 pct.) og 'Nærum Skole' (13 pct.). Ingen af de resterende idrætshaller i kommunen benyttes af mere end 9 pct. Endelig skal det nævnes, at 29 pct. af brugerne af idrætshaller benytter idrætshaller uden for Rudersdal Kommune.

Figur 3: Hvilke naturområder benytter borgerne i Rudersdal Kommune til motion, idræt eller sport (pct. af alle borgere der benytter naturområder).

Kilde: CISC, 2012a.

Brugen af idrætshaller afhænger af, hvilket lokalområde borgerne er bosiddende i. Birkerød Idrætscenter benyttes næsten udelukkende af borgere fra lokalområdet 'Birkerød og Bistrup', Rudegaard Idrætsanlæg benyttes hovedsageligt af borgere fra lokalområdet 'Holte og Søllerød', mens Rundforbi Idrætsanlæg mest benyttes af borgere fra lokalområdet 'Skodsborg, Vedbæk og Nærum'. I forhold til idrætshaller uden for kommunen er det primært borgere fra 'Holte og Søllerød', der benytter sig af den mulighed (se tabel 4). Der kan være flere forklaringer på dette. Bl.a. at dækningen af idrætshaller i lokalområdet 'Holte og Søllerød' er dårligere end i resten af kommunen, eller at der er mere attraktive eller tilgængelige idrætshaller i f.eks. Virum eller Lyngby.

Tabel 4: Brugen af idrætshaller fordelt på lokalområder (pct.).

	Birkerød og Bistrup	Holte og Søllerød	Skodsborg, Vedbæk og Nærum	n=155
Birkerød Idrætscenter	90	10	0	38
Nærum Gymnasium	11	56	33	9
Nærum Skole	0	25	75	4
Parkvejskolen	100	0	0	1
Rudegaard Idrætsanlæg	5	75	20	20
Rundforbi Idrætsanlæg	6	32	62	47
Sjælsøhallen	100	0	0	5
Sjælsøskolen	100	0	0	1
Søndervangshallen	100	0	0	10
Vedbækhallen	0	17	83	6
Birkerød Badmintonhal	85	15	0	13
Kulturcenter Mariehøj	0	67	33	3
Andre haller	24	47	29	45

Kilde: CISC, 2012a.

Flere undersøgelser har vist, at afstanden til idrætsfaciliteter eller naturområder, hvor man kan dyrke motion, har stor betydning for idrætsdeltagelsen. En undersøgelse i Norge viser, at afstand til idrætsfacilitet er en af de væsentligste forklaringer på, om personer i forskellige aldersgrupper er fysisk aktive (Ulseth, 2008). En undersøgelse af deltagere i 'Ældre i Bevægelse'-foreninger i København viste tilsvarende, at 2/3 af deltagerne havde mindre end 2 km og halvdelen mindre end 1 km til det sted, hvor træningen fandt sted (Ibsen & Pedersen, 1997). Tilsvarende viser undersøgelser, at jo tættere man i byen bor på et grønt område, jo mere benyttes området til motion.

I Rudersdal Kommune benyttes de forskellige naturområder også primært af de borgere, der bor tæt på. Bistrup Hegn, Eskemose Skov, Vaserne og stierne ved Sjælsø benyttes hovedsageligt af borgere i lokalområdet 'Birkerød og Bistrup'; Geels Skov, Kirkeskov, Furesøen, Søllerød Sø, Vejlesø og Næsseskoven benyttes hovedsageligt af borgere fra lokalområdet 'Holte og Søllerød'; mens borgere fra lokalområdet 'Skodsborg, Vedbæk og Nærum' hovedsageligt benytter Jægersborg Hegn, Trørød Skov, Øresund/Nivå Bugt samt Folehaven/Sandbjerg Østerskov.

Boks 1: RudersdalRuten – aktive oplevelser i naturen

RudersdalRuten er et sammenhængende stiforløb, der snor sig gennem Rudersdal Kommune. Ruten er på 42,195 km, og strækker sig fra Vedbæk i øst til Birkerød i vest og fra Sjælsø i nord til Mølleåen i syd

RudersdalRuten består bl.a. af en række forskellige ruter, som er målrettet forskellige brugergrupper, og de enkelte 'universer' favner bredt fra en lysløjpe til skiløb i vinterperioden, over TusindbenRuten for børn til ForskerRuten, der forener motion og teknologi. I den nære fremtid udvides RudersdalRuten med en TriRute målrettet triatleter.

Formålet med og ideen bag RudersdalRutens Univers er, at det skal være nemmere og sjovere for alle at leve et sundt og aktivt liv. Se mere på www.rudersdal.dk.

RudersdalRuten (se boks 1) benyttes nogenlunde lige meget af borgerne fra de tre lokalområder, og samlet set er det tæt på hver femte borger i Rudersdal Kommune, der jævnligt benytter RudersdalRuten til idræt eller motion. De mest benyttede dele af RudersdalRuten er 'Lysløjpen' (16 pct.), 'VM TræningsRuten' (6 pct.), 'SkodsborgRuten' (4 pct.) samt 'ForskerRuten' (3 pct.). Igen er brugsmønsteret, at det er de lokale dele af RudersdalRuten, der primært benyttes i de forskellige lokalområder.

Ud af de 1.037 respondenter, der deltog i spørgeskemaundersøgelsen, har 209 angivet, at de benytter RudersdalRuten eller dele af RudersdalRuten til deres motions- og idrætsaktiviteter. Næsten lige mange mænd (52 pct.) og kvinder (48 pct.) benytter RudersdalRuten. 'VM TræningsRuten' bliver hovedsageligt benyttet af mænd (81 pct.), mens kvinder i højere grad end mændene benytter 'TusindbenRuten' (67 pct.)⁸, 'ForskerRuten' (63 pct.), 'SkodsborgRuten' (72 pct.) og 'Kulturslangen' (57 pct.). Det er ovevejende aldersgrupperne 40-64 år (63 pct.) og 65+ (21 pct.), der benytter RudersdalRuten, og tre ud af fire af brugerne af RudersdalRuten har en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Over 70 pct. af brugerne af RudersdalRuten dyrker motion, idræt eller sport mindst tre til fire gange om ugen, dvs. det er de mest aktive af borgerne, der benytter RudersdalRuten.

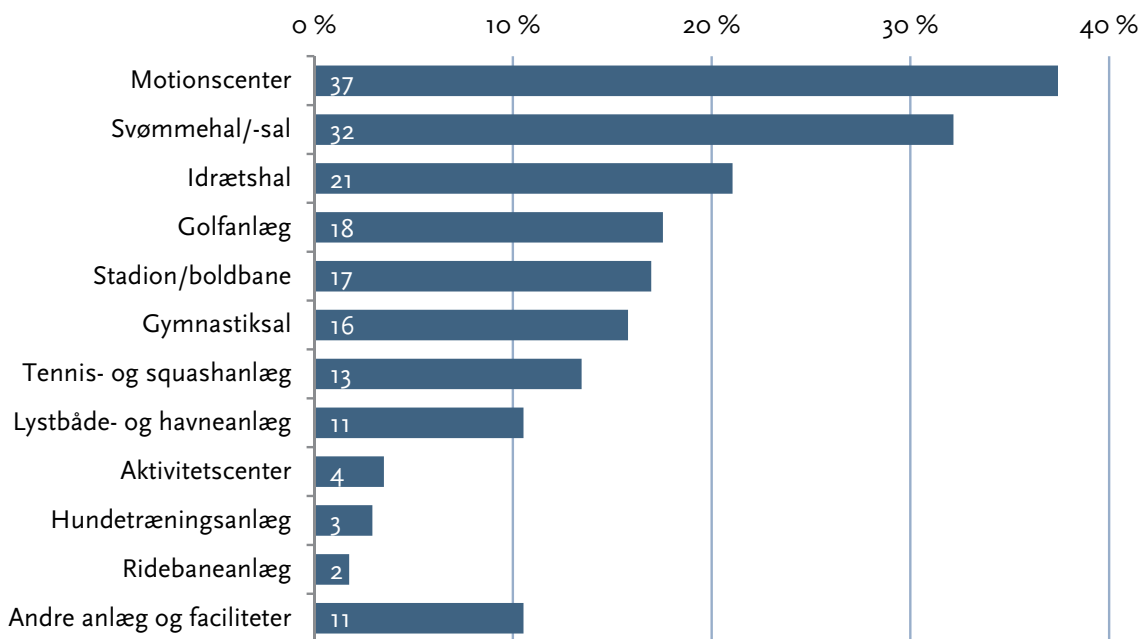
De største idræts- og motionsaktiviteter blandt brugerne af RudersdalRuten er jogging (59 pct.), vandreture (40 pct.), cykelsport (28 pct.), styrketræning (26 pct.), svømning (25 pct.), konditionstræning (19 pct.), mountainbike (17 pct.), gymnastik (17 pct.), spinning (16 pct.) samt yoga, meditation og lignende (14 pct.). Dvs. hovedsageligt aktiviteter der foregår udendørs, hvilket ikke er overraskende i sig selv, men der er også en forholdsvis stor andel, som svømmer eller dyrker gymnastik.

Som nævnt tidligere er brugerne af RudersdalRuten karakteriseret ved at være meget aktive i løbet af en uge, og de deltager også i en lang række forskellige idræts- og motionsaktiviteter. Ser man

⁸ Muligvis fordi det er en børnerute, hvor der findes en legeplads.

bort fra deres brug af RudersdalRuten og naturen generelt er deres brug af øvrige faciliteter også yderst varieret. Her er det motionscentre (37 pct.), svømmefaciliteter (32 pct.) og idrætshaller (21 pct.), der foretrækkes, men de øvrige facilitetstyper såsom boldbaner, golfbaner, gymnastiksale osv. benyttes også i en vis grad (se figur 4).

Figur 4: Hvilke andre facilitetstyper benytter brugerne af RudersdalRuten (pct.)?

Kilde: CISC, 2012a.

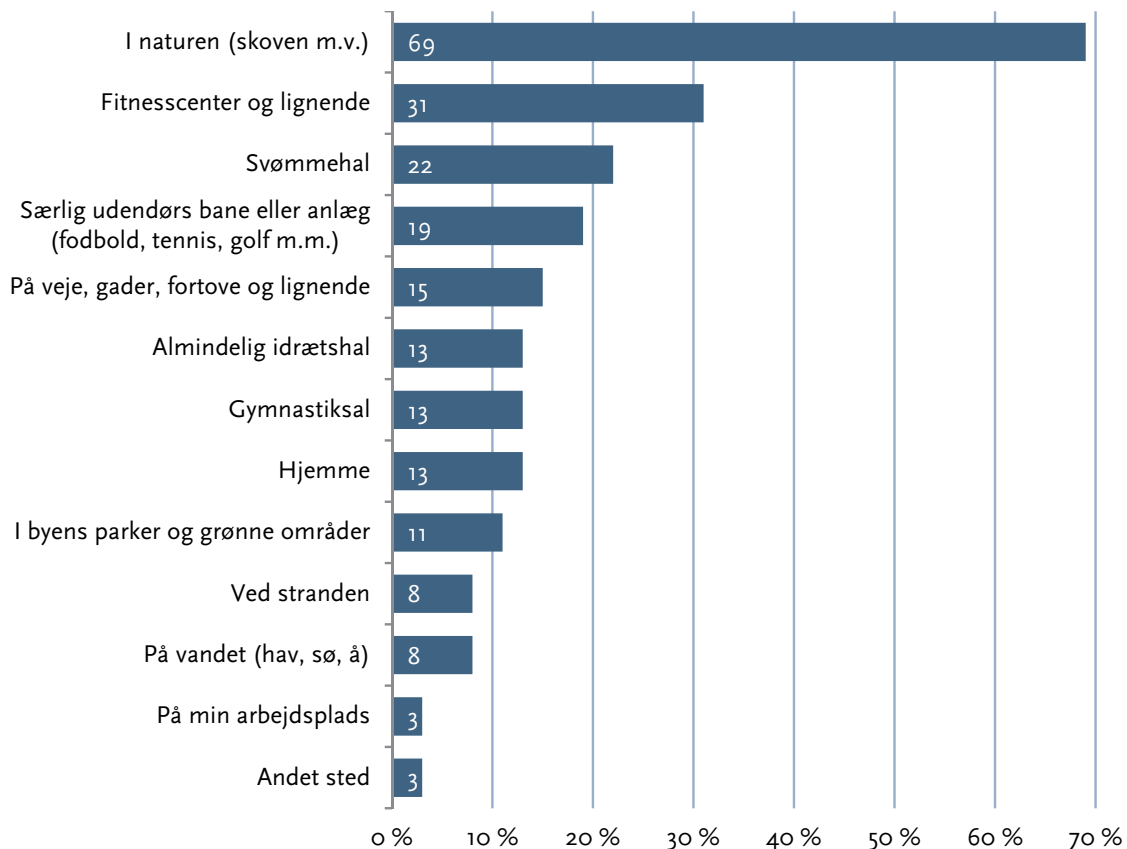
I sammenligning med benyttelsen af de forskellige naturområder, fitnessfaciliteter, svømmefaciliteter og idrætshaller benytter de voksne i Rudersdal Kommune de øvrige idrætsfaciliteter i højst varierende grad:

- Over halvdelen af voksnes udendørs boldspil bliver spillet på boldbaner to steder i kommunen, Rundforbi Idrætsanlæg (27 pct.) og Rudegaard Idrætsanlæg (26 pct.). Resten fordeler sig jævnt på de resterende boldbaner i kommunen samt boldbaner uden for kommunen (14 pct.).
- 48 pct. af de gymnastiksale, som borgerne i Rudersdal Kommune benytter, ligger uden for kommunegrænsen. Gymnastiksalene ved Rundforbi Idrætsanlæg og Birkerød Idrætscenter står for henholdsvis 10 pct. og 9 pct. af brugen, mens resten bliver brugt i meget begrænset omfang.
- En stor del af brugerne af tennis- og golfanlæg benytter faciliteter uden for kommunen.

Nogenlunde det samme mønster viser sig i borgernes svar på spørgsmålet om, hvor voksne helst vil dyrke motion, idræt eller sport. Borgerne kunne max. angive tre svar. Langt over halvdelen nævner naturen blandt de tre svarmuligheder. Næsten hver tredje nævner fitnesscenter, mens hver femte nævner svømmehal. Først derefter kommer de egentlige kommunale idrætsanlæg: Idrætshal,

gymnastiksal samt særlig udendørs bane eller anlæg. 15 pct. nævner også 'veje, gader mv.', som steder hvor de foretrækker at dyrke idræt eller motion (se figur 5).

Figur 5: Hvor vil du helst dyrke motion, idræt eller sport (pct.)?

Kilde: CISC, 2012a.

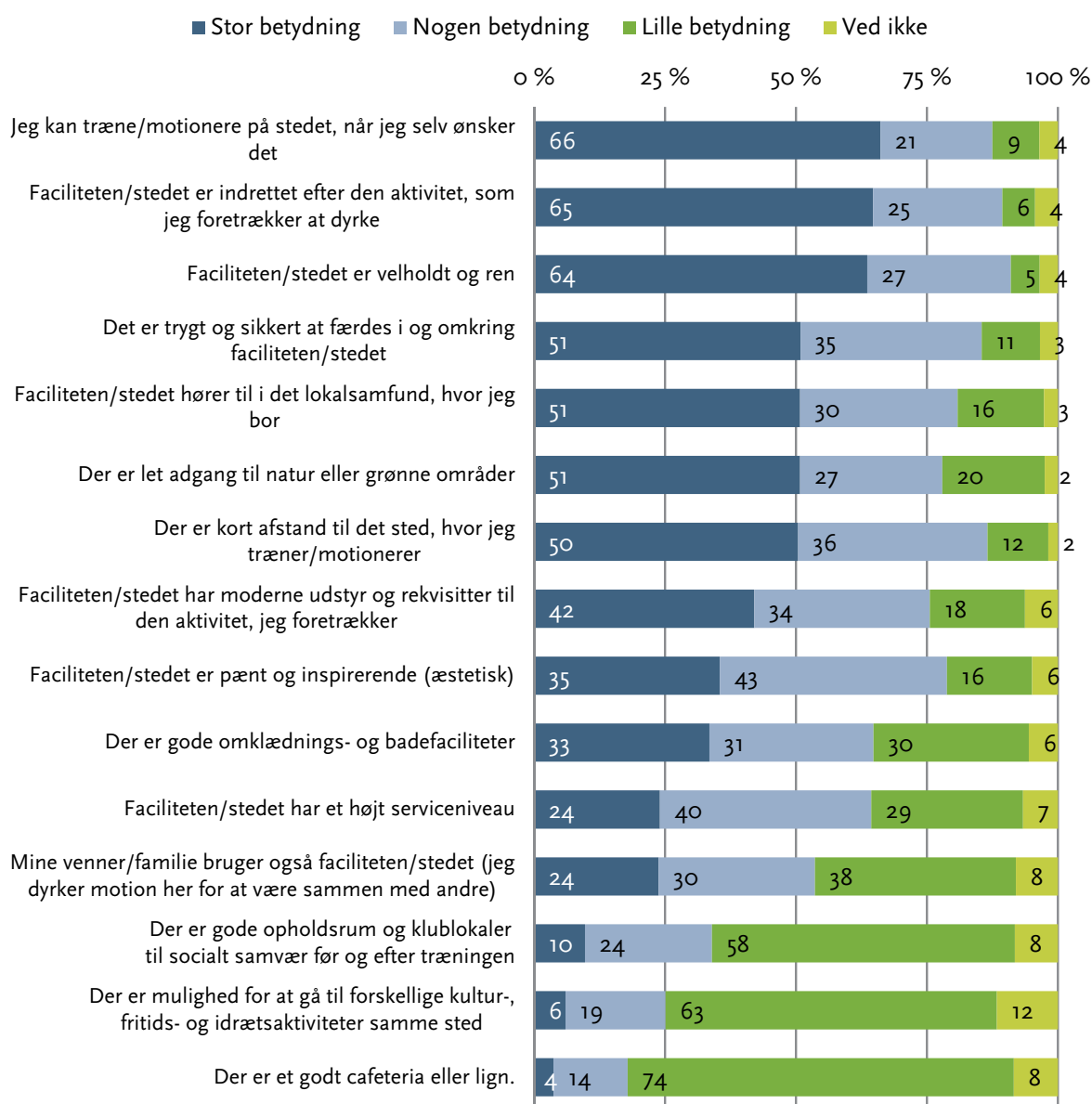
Hvad har betydning for, hvor de voksne borgere foretrækker at dyrke motion, idræt eller sport?

De voksne, der besvarede spørgeskemaet, blev også bedt om at forholde sig til, hvilke sider eller forhold ved idrætsfaciliteten de tillægger størst betydning:

- Størst betydning tillægges, at borgerne kan motionere eller træne, når de selv ønsker det. Det tillægger 66 pct. stor betydning.
- Næsten samme andel (65 pct.) tillægger det stor betydning, at faciliteten er indrettet efter aktiviteten, dvs. nogle funktionelle behov.
- Samme andel mener, at det har stor betydning, at faciliteten er velholdt og ren.
- Godt halvdelen (51 pct.) svarer, at det har stor betydning, at det er trygt og sikkert at færdes i og omkring faciliteten.
- Det har tilsvarende stor betydning, at faciliteten hører til i det lokalsamfund, hvor de bor (51 pct.), at der er let adgang til natur eller grønne områder (51 pct.), og at der er kort afstand til træningsstedet (50 pct.).

- 'Moderne udstyr og rekvisitter', 'at faciliteten er pæn og inspirerende' og 'gode omklædnings- og badefaciliteter' tillægges stor betydning af lige under hver anden borger.
- Kun hver fjerde tillægger det stor betydning, at faciliteten har et højt serviceniveau.
- Relativ lille betydning tillægges det, at der er cafeteria eller lignende på faciliteten/anlægget, at der er gode muligheder for forskellige kultur- og fritidsfaciliteter, og at der er gode opholdsrum og klublokaler (se figur 6).

Figur 6: Hvor stor betydning har følgende forhold for, hvor du foretrækker at dyrke motion, idræt eller sport (pct.)?

Kilde: CISC, 2012a.

Hvad er borgernes mening om idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune?

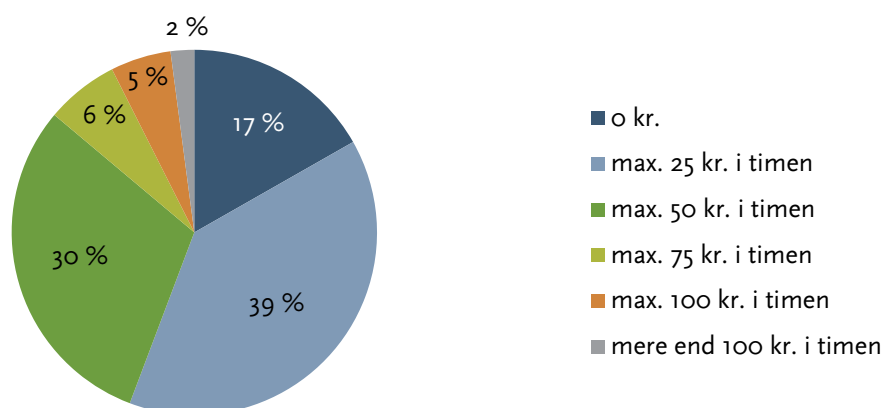
Sidst i spørgeskemaet blev de voksne respondenter bedt om at forholde sig til en række udsagn om idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune og brugen af dem

- Tre ud af fire borgere svarede, at de er 'enig' eller 'meget enig' i udsagnet, at 'det er en kommunal opgave, at der er et varieret udbud af idrætsfaciliteter'.
- Mere end halvdelen er også 'enig' eller 'meget enig' i, at 'kommunen skal gøre endnu mere for, at naturområderne er inspirerende og velegnede til motion og idræt'. Det er i god overensstemmelse med, at naturen er den vigtigste arena for idræt og motion i kommunen og det sted, hvor flest foretrækker at motionere.
- Lige knap halvdelen er også 'enig' eller 'meget enig' i, at 'voksne bør selv betale for at benytte kommunens idrætsfaciliteter'. Hver femte er dog 'meget uenig' eller 'uenig' i dette synspunkt.
- Omkring halvdelen af borgerne er også 'enig' i, at 'det bør i højere grad være muligt for den enkelte borger selv at booke en tid (online) i en af kommunens idrætsfaciliteter, når man gerne vil dyrke idræt og motion'.
- Næsten 40 pct. er 'uenig' eller 'meget uenig' i, at 'kommunen skal først og fremmest støtte børns og unges idrætsdeltagelse', mens lige så mange er 'enig' eller 'meget enig' i standpunktet. 21 pct. har svaret 'ved ikke/ikke relevant' på spørgsmålet. Dette kan måske også ses som et udtryk for, at forholdsvis mange midaldrende og ældre har besvaret skemaet.
- Der er også forholdsvis flere, der er enige end uenige i standpunktet, at der er 'større behov for at øge standarden og kvaliteten end at bygge nye anlæg', men godt halvdelen af respondenterne svarer 'hverken enig eller uenig'.
- Det eneste standpunkt, hvor der er flere uenige end enige i standpunktet, er på standpunktet om, at 'kommunen bør overlade driften af faciliteterne til foreninger eller virksomheder'. Dette udsagn har kun tilslutning fra godt en femtedel af borgerne. Også her svarer de fleste imidlertid, at de hverken er enige eller uenige.

Endelig blev respondenterne bedt om at forholde sig til, hvor meget de er villige til at betale for at benytte kommunens indendørs idrætsfaciliteter (alene eller sammen med andre), hvis der blev indført brugerbetaling på benyttelsen af anlæggene. 17 pct. svarer, at de ikke er villige til at betale noget, mens hele 39 pct. svarer, at de vil være villige til at betale max. 25 kr. Yderligere 30 pct. vil være villige til at betale max. 50 kr., og 13 pct. vil betale mere end dette.

Dvs., at over 80 pct. er villige til at betale 25 kr. eller mere for at benytte indendørs idrætsfaciliteter (se figur 7). Ingen af de helt unge er villige til at betale mere end 50 kr. mens svarene fra de øvrige aldersgrupper viser, at villigheden til at betale for at benytte kommunens faciliteter er højere for folk i alderen 20-64 år. Hos de ældste borgere er holdningen stort set den samme som hos de yngste.

Figur 7: Hvor meget er du villig til at betale for at benytte kommunens indendørs idrætsfaciliteter (alene eller sammen med andre), hvis der blev indført brugerbetaling på benyttelsen af anlæggene (pct.)?

Kilde: CISC, 2012a.

Kommentarer og ønsker fra borgerne i Rudersdal Kommune

I spørgeskemaundersøgelsen fik de voksne respondenter også mulighed for at skrive 'frit fra leveren', hvis de havde yderligere kommentarer eller forslag til idrætsfaciliteter eller særlige steder til idræt eller motion i Rudersdal Kommune. Herunder vil de mest fremtrædende kommentarer og forslag blandt den anselige mængde indlæg blive belyst. Respondenternes kommentarer fordelte sig helt overordnet inden for følgende temaer (med de hyppigst nævnte øverst):

- Tilfredshed med mulighederne i Rudersdal Kommune.
- Ønsker om nye typer idrætsfaciliteter.
- Parkeringsforhold ved faciliteterne.
- Manglende vedligeholdelse og rengøring.

Overordnet set er der mange kommentarer, som fremhæver de mange muligheder for at dyrke idræt eller motion i Rudersdal Kommune:

”Rudersdal Kommune har meget fine faciliteter til både sport og motion.”

”Der er gode faciliteter i Rudersdal Kommune og mange muligheder.”

Men mange antyder også, at naturen er den klart største arena for idræts- og motionsdeltagelsen i kommunen:

”Synes der er en masse gode muligheder for at motionere i Rudersdal. Vi har en masse skove samt fitnesscentre, som kan bruges. Det eneste

jeg kan komme i tanke om, kunne evt. være en atletikbane et eller andet sted, som man bare kan komme og bruge både dag og nat.”

”Benytter ingen deciderede sportsfaciliteter. Løber i naturen.”

I forhold til nye typer idrætsfaciliteter er der flere respondenter, som efterspørger faciliteter til bl.a. rulleskøjteløb, klatring og mountainbike, men også faciliteter som kan understøtte den udendørs motionsidræt:

”Træningsfaciliteter i naturen langs vandrestier mv. Udsigtpunkter kunne etableres og vedligeholdes for at motivere til løbe-/vandretur.”

Der er ligeledes flere respondenter, der peger på mangel af faciliteter til tennis i kommunen:

”Der mangler tennisbaner indendørs i Vedbæk. Der er rigtig mange, som spiller tennis i Vedbæk. Holdene er proppet med børn sammenlignet med i andre klubber i kommunen!”

”Mangler baner/tennishaller. Der er kun tider i udkanterne af døgnet.”

”Sportsfaciliteterne – indendørs – for tennis er præget af mangel på baner. Det er umuligt at få en tennistid til en bane en hverdagsaften i Rundforbi. Ønske: En større tennishal med flere baner.”

Tennis er en ret stor aktivitet i Rudersdal (delanalyse 1, 2 og 7), men antallet af borgere pr. tennisbane er til gengæld også lavere end i flere andre kommuner. Dvs. der er færre borgere om en tennisbane i Rudersdal Kommune sammenlignet med andre kommuner og på landsplan (delanalyse 6).

Når det kommer til vedligeholdelse og rengøring af idrætsfaciliteterne, mener de voksne, at det primært er bade- og toiletfaciliteterne, den er gal med. Især kommunens svømmefaciliteter må holde for. Her er et par eksempler:

”Birkerød Svømmehal er gammel og forfalden i omklædningsrummene. Toiletter og brusere er ulække, defekte og ubehagelige at anvende.”

”Rundforbi Svømmehal er snavset, både vandet og omklædningsrummene. Brusevandet og omklædningsrummet er alt for koldt. Personalet er ikke særlig imødekommende, aflåser til sauna og giver stedet en negativ stemning.”

Utilfredsheden med svømmefaciliteterne i kommunen er udbredt og nævnes af mange respondenter. Lige så mange respondenter udtrykker dog tilfredshed med svømmefaciliteterne. Utilfredsheden med toilet- og badefaciliteter observeres i øvrigt ikke hos de organiserede brugere (f.eks. folk der er medlem af en forening og herigennem benytter svømmehallen).

Det sidste større tema, de voksne respondenter slår an, er problemer med parkering ved de forskellige idrætsfaciliteter og -anlæg i kommunen. I de fleste tilfælde bliver Birkerød Idrætscenter nævnt:

”Parkeringsforhold ved Birkerød Idrætscenter er overfyldte, og folk holder ulovligt over det hele.”

”Parkeringsforholdene ved Birkerød Idrætscenter er under al kritik! Moderne familier har behov for at kunne køre i bil i hverdagen. Det er ufatteligt, at man etablerer et fantastisk flot og stort idrætscenter uden at gøre tilgængeligheden optimal. Så udvid p-pladsen. Jo før jo bedre, fx øst for idrætscenteret, og etabler adgang fra p-pladsen ved gymnasiet.”

”Det er ofte svært at parkere ved multihallen/svømmehallen i Birkerød, og de pladser, der er, er for snævre.”

”Der er horribelt dårlige parkeringsforhold ved Birkerød Idrætscenter. Så meget at jeg kraftigt overvejer at skifte til et andet center.”

Delanalyse 8: Analyse af de organiserede brugeres anvendelse og vurdering af idrætsfaciliteterne samt deres ønsker til faciliteternes udvikling og udbygning

Undersøgelsen af de organiserede brugere (idrætsforeninger og -klubber, aftenskoler, folkeskoler, børne-, ungdoms- og daginstitutioner samt andre organisationer) blev gennemført i november og december 2012. Rent praktisk blev spørgeskemaet udarbejdet elektronisk på internettet⁹ og udsendt via e-mail, hvor respondenterne skulle udfylde spørgeskemaet på en hjemmeside.

Spørgeskemaet blev sendt ud til primære brugere af kommunens idrætsfaciliteter og -anlæg. Af i alt 237 respondenter udfyldte og færdiggjorde 129 skemaet, hvilket giver en svarprocent på 54 pct. Ud af de 129 svar kommer de 68 pct. fra idrætsforeninger og -klubber, mens resten fordelte sig på Offentlige institutioner og andre¹⁰ samt Kultur- og fritidsforeninger¹² (se tabel 5). Alle 12 skoler og to gymnasier i kommunen var inviteret til at deltage i undersøgelsen, hvoraf to skoler og et gymnasium deltog.

Tabel 5: Fordeling af brugertyper blandt respondenterne.

	Antal	Pct.
Idrætsforeninger	88	68
Offentlige institutioner og andre	25	19
Kultur og fritidsforeninger	16	13
Total	129	100

Kilde: CISC, 2012b.

I praksis benyttes anlæggene også til andre formål end aktiv idrætsudøvelse såsom koncerter, fester og andre kulturelle arrangementer samt til elitesportskonkurrencer og -stævner, der overværes af tilskuere, som ikke nødvendigvis er idrætsaktive på anlæggene. Men analysens sigte er dog primært idrættens vilkår og fremtidige behov, og det er således kun et afgrænset udsnit af den samlede brugerreds' synspunkter og ønsker, der belyses i denne undersøgelse. Det første spørgsmål, der skal belyses er, hvilke faciliteter brugerne benytter.

Benytter brugerne faciliteter uden for kommunen?

Omkring 60 pct. af brugerne benytter ofte eller undertiden faciliteter uden for kommunen. 25 pct. gør det flere gange om ugen, 15 pct. gør det en gang om ugen, 6 pct. enkelte gange om måneden, og 13 pct. benytter faciliteter uden for kommunen sjældnere end én gang om måneden (se tabel 6). Det er især Offentlige institutioner og andre, som bruger faciliteter uden for kommunen flere gange om ugen, mens både idrætsforeninger og kultur- og fritidsforeninger i højere grad har svaret, at de

⁹ SurveyXact blev anvendt til at indsamle data via internettet. Se evt. www.surveyxact.dk

¹⁰ Se delanalyse 3 en nærmere beskrivelse af 'Offentlige institutioner og andre'.

¹¹ De kommunale institutioner omfatter folkeskoler, børne-, ungdoms- og daginstitutioner og andre organisationer. Gruppen indeholder f.eks. gymnasier fritidshjem eller fritidsklubber, ungdomsklubber, daginstitutioner, boligsociale indsatser og andre kommunale indsatser.

¹² Kultur- og fritidsforeninger omfatter aftenskoler, oplysningsforbund og andre foreninger.

benytter faciliteter uden for kommunen en gang om ugen (se tabel 6). Kun 36 pct. af brugerne benytter aldrig lokaler eller anlæg uden for kommunen til deres aktiviteter.

Tabel 6: Hvor ofte benytter foreningen/institutionen lokaler eller anlæg uden for kommunen (pct.)?

	Idrætsforeninger	Offentlige institutioner og andre	Kultur- og fritidsforeninger	Total
Flere gange om ugen	21	36	29	25
En gang om ugen	19	5	14	15
Enkelte gange om måneden	5	14	0	6
Sjældnere end én gang om måneden	14	9	14	13
Aldrig	38	27	36	36
Ved ikke/ikke relevant	3	9	7	5

Kilde: CISC, 2012b.

Hvilke typer af faciliteter benytter brugerne?

Det næste spørgsmål handler om, hvilke typer af faciliteter de organiserede brugere benytter. Tabel 7 viser, hvor mange af brugerne der benytter de forskellige faciliteter inden for hver facilitetstype, og de væsentligste hovedtræk er de følgende:

- Den mest benyttede type facilitet er 'gymnastiksal' og lignende lokale til fysisk aktivitet. 48 pct. af brugerne bruger denne type facilitet.
- Næstmest benyttede facilitet er 'idrætshallen', som 40 pct. af brugerne benytter.
- Den tredje mest benyttede facilitet er 'naturen', som 30 pct. benytter.
- Den fjerde mest benyttede facilitet er 'klubhus, mødelokale', dvs. et lokale, der kan benyttes til møder og sociale aktiviteter. 24 pct. af brugerne svarer, at de benytter en sådan facilitet.
- Femte mest benyttede facilitet er 'boldbaner', som 21 pct. benytter.
- Næsten ligeså mange benytter 'svømmefaciliteter', nemlig 19 pct. af brugerne.
- Øvrige mere specialiserede anlæg benyttes af forholdsvis få organiserede brugere.

Tabel 7: Hvilke facilitetstyper benytter foreningerne/institutionerne?

	Antal	Pct.
Gymnastiksal/andet idrætslokale	59	48
Idrætshal	50	40
Naturen (i skoven, på stranden, på vandet, i parker m.v.)	37	30
Klublokale, mødelokale	30	24
Boldbane	26	21
Svømmefacilitet	24	19
Tennis- og squashanlæg	10	8
Motionsrum/fitnesscenter	7	6
RudersdalRuten	7	6
Lystbåde- og havneanlæg	6	5
Skydelokale/anlæg	4	3
Ridebaneanlæg	2	2
Aktivitetscenter	2	2
Petanquebane	1	1
Golfanlæg	1	1
Hundetræningsanlæg	1	1
Andre anlæg og faciliteter	15	12

Kilde: CISC, 2012b.

Man skal være opmærksom på, at ikke alle organiserede brugere har besvaret spørgeskemaet, og derfor er antallet af brugere større, end tabel 7 viser.

Kategorien 'andre anlæg og faciliteter' omfatter bl.a. atletikanlæg, badmintonhal, beachvolleybaner, krocketbaner, musiklokaler samt broanlæg til kano og kajak. Ovenstående viser, at forholdsvis mange foreninger, aftenskoler og Offentlige institutioner og andre benytter faciliteterne nævnt i tabel 7, men at der også er mange, som benytter mere specialiserede faciliteter, der har få brugere, og som vanskeligt kan anvendes af andre.

I forhold til brugertyper, er der mod forventning ikke store forskelle på, hvor meget henholdsvis idrætsforeningerne, fritids- og kulturforeningerne og de Offentlige institutioner og andre bruger de forskellige facilitetstyper:

- Gymnastiksal og lignende idrætslokaler bruges især af kultur- og fritidsforeningerne (60 pct.), mens 46 pct. af idrætsforeningerne og 45 pct. af de Offentlige institutioner og andre bruger denne facilitetstype.
- Idrætshal bruger næsten lige meget af de Offentlige institutioner og andre og idrætsforeningerne (ca. 40 pct.), mens meget få kultur- og fritidsforeninger bruger denne facilitetstype.
- Naturen bruges først og fremmest af de Offentlige institutioner og andre (82 pct.), mens 20 pct. af idrætsforeningerne og 13 pct. af kultur- og fritidsforeningerne bruger naturen.

- Klubhus og mødelokale bruges mest af idrætsforeninger (30 pct.) og fritids- og kulturforeninger (20 pct.), men af forholdsvis få af de Offentlige institutioner og andre (5 pct.).
- Boldbaner bruges først og fremmest af de Offentlige institutioner og andre (45 pct.), mens det kun er 18 pct. af idrætsforeningerne, der gør det.

Igen skal man være opmærksom på, at det ikke er alle organiserede brugere, som har besvaret spørgeskemaet, og derfor kan den nævnte fordeling mellem brugertyperne være anderledes.

Hvilke faciliteter betyder mest?

Brugerne blev i spørgeskemaet bedt om at angive de faciliteter, som betød mest for foreningen eller institutionen (der kunne maksimalt angives tre faciliteter). Den mest nævnte facilitetstype er 'idrætshal'. Dernæst kommer gymnastiksal/andet idrætslokale, stadion/boldbane, udendørs specialfacilitet, naturen og svømmefaciliteter (se tabel 8).

Tabel 8: Antal af brugerne, som har valgt de forskellige typer af faciliteter som de vigtigste, brugeren benytter (antal).

	1. nævnte	2. nævnte	3. nævnte	I alt
Idrætshal	31	19	7	57
Gymnastiksal/andet idrætslokale	30	13	12	55
Stadion/boldbane	10	8	5	23
Specialfacilitet, udendørs	16	6	1	23
Naturen (sø, skov, stier)	10	8	3	21
Svømmefacilitet	6	4	8	18
Specialfacilitet, indendørs	10	4	1	15
Klubhus/mødelokale	5	2	2	9
Motionscenter	0	2	1	3
Facilitet på institution/skole	1	0	1	2
Aktivitetshus	0	1	0	1

Kilde: CISC, 2012b.

Facilitetstyperne 'idrætshal', 'gymnastiksal/andet idrætslokale', 'stadion/boldbane', 'klubhus/mødelokale', 'specialfacilitet, udendørs', 'specialfacilitet, indendørs' og 'svømmefacilitet' opfattes af alle eller næsten alle de organiserede brugere, der har anvist denne facilitetstype, som en af de vigtigste, som 'Meget vigtig – vi har intet alternativ'. I sammenligning dermed er det knap halvdelen af brugerne af 'naturen', som svarer det samme (se tabel 9).

Tabel 9: Hvor vigtig er de faciliteter, som foreningen / institutionen har angivet som 1. nævnte af de tre vigtigste (pct.)?

	Meget vigtig – vi har intet alternativ		Vigtig – men vi har alternativ		Mindre vigtig		Slet ikke vigtig		Ved ikke	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Idrætshal	28	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Gymnastiksal/andet idrætslokale	21	78	6	22	0	0	0	0	0	0
Stadion/boldbane	9	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Klubhus/mødelokale	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Naturen (sø, skov, stier)	4	40	6	60	0	0	0	0	0	0
Facilitet på institution/skole	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Specialfacilitet, udendørs	13	87	1	7	1	7	0	0	0	0
Specialfacilitet, indendørs	9	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Svømmefacilitet	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0

Kilde: CISC, 2012b.

Endelig blev de organiserede brugere spurgt om, hvad de oftest gjorde, hvis de alligevel ikke fik brug for de tider, de havde fået tildelt. For facilitetstyper som 'idrætshal' og 'stadion/boldbane' svarede den største del af brugere, at de afmeldte tiden. Dog er det for begge facilitetstyper ikke mere end hver anden, som afmelder tiden. Ved enkelte facilitetstyper var der brugere, der byttede eller lånte deres tid ud i disse tilfælde. Men for de fleste facilitetstyper var det op til hver femte bruger, der ikke gjorde noget aktivt, hvis de alligevel ikke skulle benytte deres tid. Dette bekræfter nogle af resultaterne fra kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen, hvor det viser sig, at flere af de tildelte tider i f.eks. idrætshallerne ikke altid bruges (se tabel 10).

Tabel 10: Hvad gør de organiserede brugere som oftest, hvis de alligevel ikke får brug for de tider, de har fået tildelt i deres 1. nævnte facilitet (pct.)?

	Vi afmelder tiden	Vi bytter tiden med andre brugere	Vi låner tiden ud til andre brugere	Vi lejer tiden ud til andre brugere	Vi gør ikke noget	Andet	Ved ikke/ikke relevant	Total
Idrætshal	32	6	10	0	23	19	10	100
Gymnastiksal/andet idrætslokale	21	0	3	0	21	38	17	100
Stadion/boldbane	44	0	0	0	22	22	11	100
Klubhus/mødelokale	0	0	0	0	20	40	40	100
Naturen (sø, skov, stier)	0	0	0	0	10	20	70	100
Facilitet på institution/skole	0	0	0	0	0	0	100	100
Specialfacilitet, udendørs	7	0	7	0	0	33	53	100
Specialfacilitet, indendørs	20	0	0	0	10	60	10	100
Svømmefacilitet	33	0	0	0	17	50	0	100

Kilde: CISC, 2012b.

Opfylder faciliteterne brugernes behov?

Over halvdelen af brugerne synes, at de eksisterende faciliteter dækker foreningens eller institutionens behov (se tabel 11).

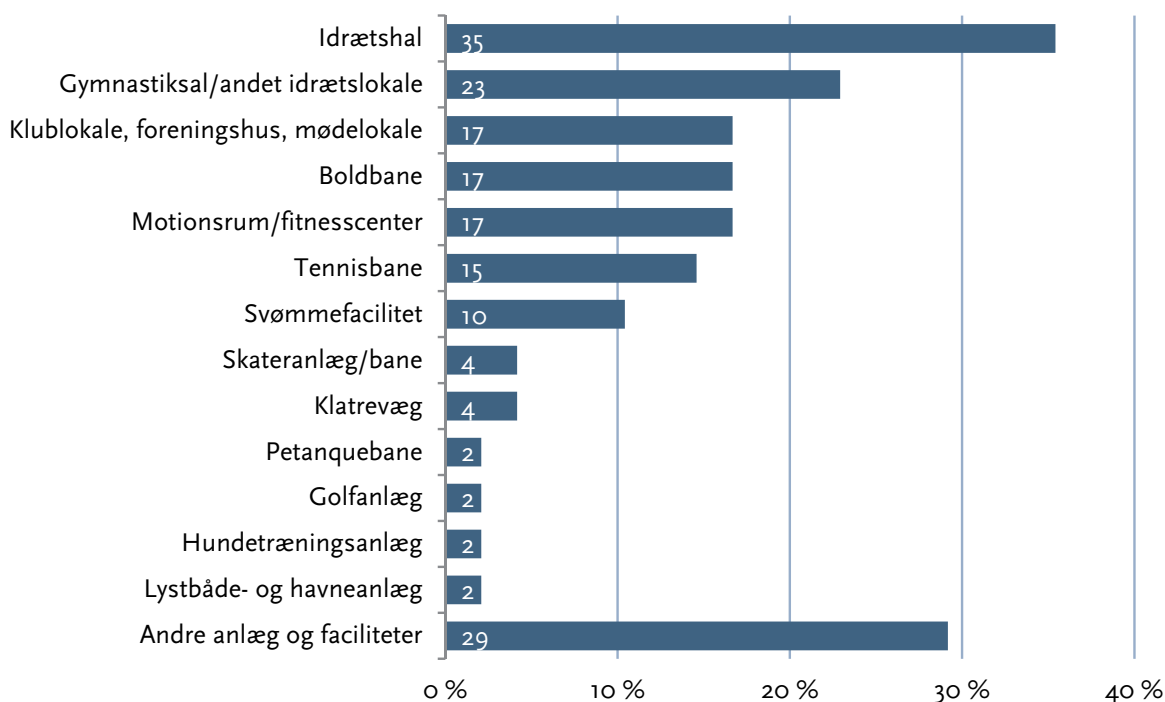
Tabel 11: Kan de eksisterende faciliteter i kommunen dække foreningen/institutionens behov?

	Antal	Pct.
Ja, de eksisterende faciliteter dækker vores behov	69	57
Nej, de eksisterende faciliteter dækker ikke vores behov	48	39
Ved ikke	5	4
Total	122	100

Kilde: CISC, 2012b.

Af dem, der mener at de eksisterende faciliteter ikke dækker deres behov, er det især idrætsforeningerne, der giver udtryk for dette (43 pct.). Knap så mange blandt de Offentlige institutioner og andre (36 pct.) og færre endnu blandt kultur- og fritidsforeningerne (21 pct.), synes at de eksisterende faciliteter ikke dækker deres behov. Det, som mangler mest ifølge de brugere, som ikke får opfyldt deres behov gennem de eksisterende faciliteter, er idrætshaller og gymnastiksale, klub- og mødelokaler og boldbaner, dvs. nogle af de facilitetstyper som i forvejen er de mest benyttede (se figur 8).

Figur 8: Hvilke lokaler eller anlæg mangler der i kommunen, for at foreningen/institutionen kan få dækket sine behov (pct. af respondenter, der svarer: 'Nej, de eksisterende faciliteter dækker ikke vores behov' (se evt. tabel 11))?

Kilde: CISC, 2012b.

Kategorien 'andre anlæg og faciliteter' dækker over en bred vifte af ønsker, såsom indendørs tennisbaner, spejlsale (til gymnastik, dans, yoga og andre bløde bevægelsesformer), fægtesal, rotræningsfaciliteter, parkeringspladser, squashbaner samt lokaler til opbevaring af rekvisitter og redskaber.

Især idrætsforeningerne ønsker en idrætshal, fitness- og motionsrum, klub- og mødelokaler samt boldbaner. Både idrætsforeninger og Offentlige institutioner og andre ønsker sig flere gymnastik sale eller lignende idrætslokaler.

Brugernes tilfredshed med faciliteterne

Foreningerne og de Offentlige institutioner og andre fik også mulighed for at vurdere, hvor tilfredse de er med de faciliteter, de benytter mest, i forhold til en række forskellige parametre.

Vedligeholdelsen af faciliteten

De seneste år har der været meget kritik af, at de kommunale faciliteter ikke bliver holdt ved lige. Det er derfor interessant at se på, hvordan de organiserede brugere af idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune opfatter dette. På tværs af de forskellige facilitetstyper svarer knap halvdelen, at de er enten meget tilfredse eller tilfredse med vedligeholdelsen. Næsten hver fjerde svarer 'både og'.

Størst tilfredshed finder vi hos brugerne af 'klubhus/mødelokale', men den største tilfredshed er hos brugerne af 'gymnastiksal/andet idrætslokale'.

Omklædnings- og badeforholdene

Hvad angår omklædnings- og badeforholdene, er det enten en side ved faciliteterne, som ikke opfattes som relevant eller af betydning (hos brugerne af 'facilitet på institution/skole', 'udendørs specialfacilitet' og 'naturen'). 41 pct. af alle brugerne svarer, at dette ikke er relevant, eller at de ikke kan forholde sig til det for den facilitetstype, som de benytter mest. For de organiserede brugere, som dette er relevant for, er lidt flere tilfredse end utilfredse, men meget få er 'meget tilfredse'.

Opholdsrum og klublokaler

Svarene vedrørende denne del af faciliteterne er næsten identisk med svarene vedrørende omklædnings- og badeforhold. For halvdelen er dette ikke relevant, og lidt flere er tilfredse end utilfredse med opholdsrum og klublokaler på de faciliteter, de benytter mest.

Kiosk, cafeteria og lignende

79 pct. af brugerne kan ikke forholde sig til, om de er tilfredse med kiosk, cafeteria og lignende på den facilitet, de benytter mest. Givetvis fordi der ikke findes en kiosk eller lignende på den pågældende facilitet. Hos de resterende er der lidt flere, der er tilfredse end utilfredse med forholdene.

Rengøringen

På tværs af de forskellige facilitetstyper svarer knap hver fjerde bruger, at de er meget tilfredse eller tilfredse med rengøringen på den facilitet, de benytter mest, mens det kun er 12 pct., der er utilfredse. Tilfredsheden er størst hos organiserede brugere, der benytter 'svømmefacilitet', 'udendørs specialfacilitet' og til dels 'gymnastiksal/andet idrætslokale' og 'idrætshal', hvor der også samtidig er størst utilfredshed hos brugere af faciliteterne.

Kommunikationen med personalet

Der er generelt meget stor tilfredshed med forholdet til og kommunikationen med personalet på den pågældende facilitet. 43 pct. har dog ikke kunne forholde sig dertil, hvilket hænger sammen med, at der givetvis slet ikke er personale på den facilitet, som de benytter mest.

Facilitetens egnethed

Hele 60 pct. af brugerne svarer, at de er enten meget tilfredse eller tilfredse med facilitetens egnethed til de aktiviteter, som brugeren benytter faciliteten til. Meget få – kun 4 pct. – svarer, at de er utilfredse. Tilfredsheden er især stor hos brugerne af 'indendørs specialfacilitet', 'klubhus/mødelokale' og 'stadion/boldbane'.

Tidspunkterne hvor den de organiserede brugere kan anvende faciliteten

Der er generelt også stor tilfredshed med de tidspunkter, hvorpå brugerne kan anvende den facilitet, som de benytter mest. 35 pct. er meget tilfredse og 26 pct. er tilfredse. Kun 6 pct. er utilfredse, og dem finder vi især blandt brugerne af 'idrætshal', 'stadion/boldbane' og 'indendørs specialfacili-

tet'. Muligvis fordi disse faciliteter bruges af mange forskellige organiserede brugere, så det er svært at tilgodese alle ønsker.

Ledelsen af faciliteten

Omkring halvdelen af brugerne er meget tilfredse eller tilfredse med ledelsen af de faciliteter, de bruger mest, og de fleste af resten har svaret, at det ikke er relevant – givetvis fordi de pågældende faciliteter ikke har en synlig daglig ledelse, eller at brugeren ikke kender lederen. De få brugere, der svarer, at de er utilfredse med ledelsen af faciliteten, benytter primært facilitetstypen 'idrætshal'.

Serviceniveauet

Knap halvdelen af brugerne kan ikke forholde sig til serviceniveauet på den facilitet, de benytter mest, men blandt dem, som kan dette, er det forholdsvis få, som svaret, at de er 'meget tilfredse' såvel som 'meget utilfredse'. De fleste – hver tredje – svarer 'både og'.

Indflydelse på lokale- og anlægsfordelingen

Næsten halvdelen har ikke svaret på dette, dvs. de har svaret 'ved ikke/ikke relevant'. Sandsynligvis fordi der ikke er en lokale- og anlægsfordeling for den facilitet, som brugeren anvender mest. Hvad angår de store faciliteter, hvor der typisk er en lokale- og anlægsfordeling, er der eksempelvis mere tilfredshed end utilfredshed blandt brugerne af 'idrætshal'.

Facilitetens beliggenhed

Over 70 pct. af brugerne svarer, at de er tilfredse eller meget tilfredse med beliggenheden af den facilitet, som de bruger mest, og kun 3 pct. er utilfreds. Størst tilfredshed er der med beliggenheden af 'klubhus/mødelokale', 'stadion/boldbane' samt 'gymnastiksal/andet idrætslokale', dvs. faciliteter som typisk er lokale, og som der er forholdsvis mange af – og derfor kort afstand til.

Indflydelse på driften

For de fleste er det slet ikke relevant at svare på, om de er tilfredse med indflydelsen på driften. Meget få er utilfredse med indflydelsen derpå.

Indretningen og udsmykningen

Over halvdelen forholder sig ikke til, om de er tilfredse med indretningen og udsmykningen, og resten er overvejende tilfredse dermed. Størst tilfredshed er der med indretningen og udsmykningen af 'udendørs specialfacilitet' og 'gymnastiksal/andet idrætslokale'. De eneste faciliteter, hvor der er lidt utilfredshed, er hos brugere af 'idrætshal' og 'stadion/boldbane'.

Stemningen og atmosfæren på faciliteten

Næsten halvdelen af brugerne svarer, at de er tilfredse eller meget tilfredse med stemningen og atmosfæren på faciliteten, og meget få (6 pct.) er utilfredse. Mere end hver tredje formår dog ikke at forholde sig til denne parameter. Det er også her brugerne af 'udendørs specialfacilitet', 'idrætshal', 'klubhus/mødelokale' og 'svømmefacilitet', som er mest tilfredse.

Faciliteten som helhed

23 pct. af brugerne af de forskellige typer af faciliteter svarer, at de er meget tilfredse med faciliteten, de bruger mest, som helhed, og 46 pct. er tilfredse. Kun 4 pct. er utilfredse eller meget utilfredse, mens hver tiende ikke har forholdt sig dertil. Størst er tilfredsheden hos brugerne af 'gymnastiksal/andet idrætslokale', 'indendørs specialfacilitet' og 'udendørs specialfacilitet'. Lidt mindre tilfredshed er der hos brugerne af 'idrætshal', 'stadion/boldbaner' og 'svømmefacilitet' (se tabel 12).

Tabel 12: Hvor tilfredse er foreningen/institutionen med faciliteten som helhed (pct.).

	Meget tilfreds	Tilfreds	Både og	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke/ikke relevant	Antal
Idrætshal	23	45	26	0	3	3	31
Gymnastiksal/andet idrætslokale	21	69	7	3	0	0	30
Stadion/boldbane	11	56	11	0	11	11	10
Klubhus / mødelokale	0	60	20	0	20	0	5
Naturen (sø, skov, stier)	33	22	11	0	0	33	10
Specialfacilitet, udendørs	43	29	14	0	0	14	16
Specialfacilitet, indendørs	40	40	10	0	0	10	10
Svømmefacilitet	17	50	17	0	0	17	6

Kilde: CISC, 2012b.

Brugerne blev også bedt om at forholde sig til, om der mangler redskaber eller udstyr i den facilitet, som foreningen eller institutionen bruger mest. Det synes 40 pct. af brugerne, at der gør, mens 10 pct. ikke kan forholde sig til det. Halvdelen mener derimod ikke, at der mangler noget. Der især i disse facilitetstyper, at forholdsvis mange synes, at der mangler redskaber, udstyr mv.: 'svømmefacilitet', 'klubhus/mødelokale' og 'idrætshal'.

Brugernes holdninger til idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune

Den sidste del af spørgeskemaet til brugerne handlede om foreningernes og institutionernes holdning til samt vurdering af idrætsfaciliteterne i kommunen. Analysen er opdelt i forskellige emner (se figur 9).

Lokale- og anlægsfordelingen

- Størst tilslutning er der til synspunktet, at 'Det er først og fremmest foreninger/institutioner fra lokalområdet, der skal tilgodeses ved fordelingen af lokaler og anlæg'. Næsten ni ud af ti organiserede brugere er enig i udsagnet.
- 42 pct. af brugerne er enige i – meget eller delvis – at 'Børn og unge skal tilgodeses før voksne ved lokale- og anlægsfordelingen', mens kun 12 pct. af brugerne er uenige. Der er dog en stor gruppe, som svarer både/og (42 pct.).

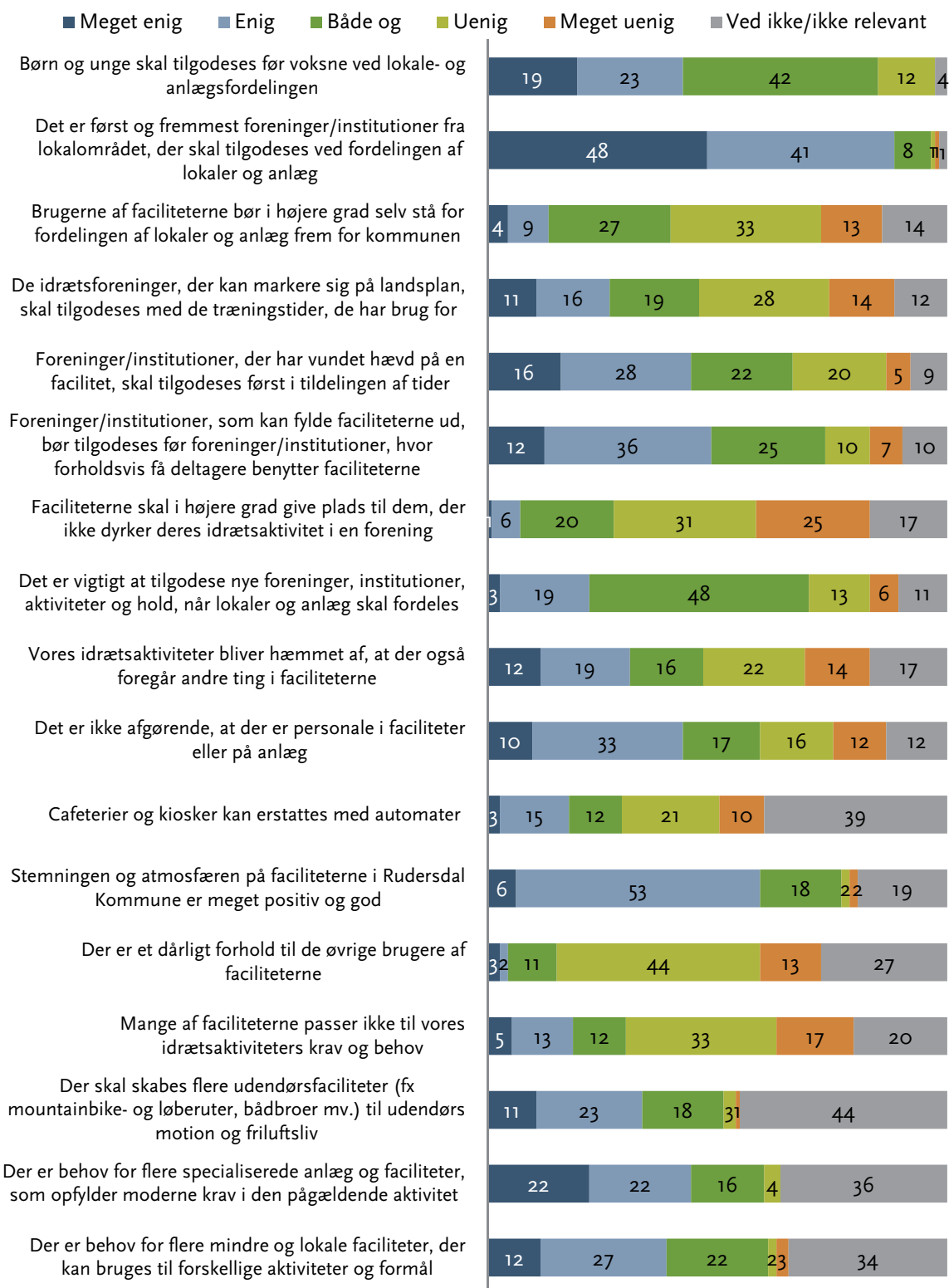
- Der er også stor tilslutning til, at 'foreninger/institutioner, som kan fylde faciliteterne ud, bør tilgodeses før foreninger/institutioner, hvor forholdsvis få deltager'. 12 pct. svarer 'meget enig' og hele 36 pct. svarer 'enig'. Kun 17 pct. af brugerne er uenige i dette.
- Lidt færre, omkring 44 pct. af de organiserede brugere, støtter synspunktet, at 'foreninger/institutioner, der har vundet hævd på en facilitet, skal tilgodeses først i tildelingen af tider', mens lidt under 20 pct. er uenige i synspunktet.
- Omkring hver femte organiserede bruger er henholdsvis enig eller uenig i, at 'Det er vigtigt at tilgodese nye foreninger, institutioner, aktiviteter og hold, når lokaler og anlæg skal fordeles'. Næsten halvdelen svarer 'både og' til synspunktet.
- Langt flere af de organiserede brugere er uenig i synspunktet, at 'De foreninger, der kan markere sig på landsplan, skal tilgodeses med de træningstider, de har brug for', end antallet der støtter synspunktet.
- De fleste brugere støtter synspunktet, at 'Brugergrupperne bør i højere grad selv stå for fordelingen af lokaler og anlæg frem for kommunen', end antallet der støtter synspunktet. Dog er der en forholdsvis stor gruppe, som ikke kan forholde sig til synspunktet.
- Der er meget lille tilslutning til, at 'Faciliteterne i højere grad skal give plads til dem, der ikke dyrker deres fritidsaktivitet i en forening'. Under hver tiende bruger støtter dette, mens over halvdelen er imod. Hver femte svarer dog 'ved ikke'.

Faciliteternes anvendelse og drift

Overordnet vurderer det store flertal af brugerne faciliteterne meget positivt.

- Mere end halvdelen af brugerne svarer, at 'Stemningen og atmosfæren på faciliteterne i Rudersdal er meget positiv og god', og kun 4 pct. svarer, at de er uenige i udsagnet. Næsten hver femte bruger har dog ikke kunnet forholde sig til udsagnet.
- Det er da også meget få organiserede brugere, som synes, at 'Der er et dårligt forhold til de øvrige brugere af faciliteterne'. Det støtter mindre end hver tiende bruger, mens over halvdelen er uenig eller meget uenig i udsagnet. Næsten hver tredje bruger har dog svaret 'ved ikke'.
- Det er også forholdsvis få, som synes, at 'Mange af faciliteterne passer ikke til vores aktiviteter krav og behov'. Det får kun støtte fra lidt under hver femte bruger, mens halvdelen er uenig.
- Hver tredje bruger er enig i udsagnet, at 'Vores fritidsaktiviteter bliver hæmmet af, at der også foregår andre ting i faciliteterne', men lidt flere er dog uenige i udsagnet.
- 43 pct. af brugerne er enige eller meget enige i, at 'Det ikke er afgørende, at der er personale i faciliteter eller anlæg', og omkring 28 pct. er uenige i udsagnet.
- Brugere har også forholdt sig til udsagnet: 'Cafeterier og kiosker kan erstattes af automater'. 40 pct. svarer, at det ved de ikke, mens hver tredje bruger er imod udsagnet. Knap hver femte bruger er enig.

Figur 9: Hvor enige eller uenige er foreningerne og institutionerne i forhold til følgende ud-sagn vedrørende idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune (pct.)?

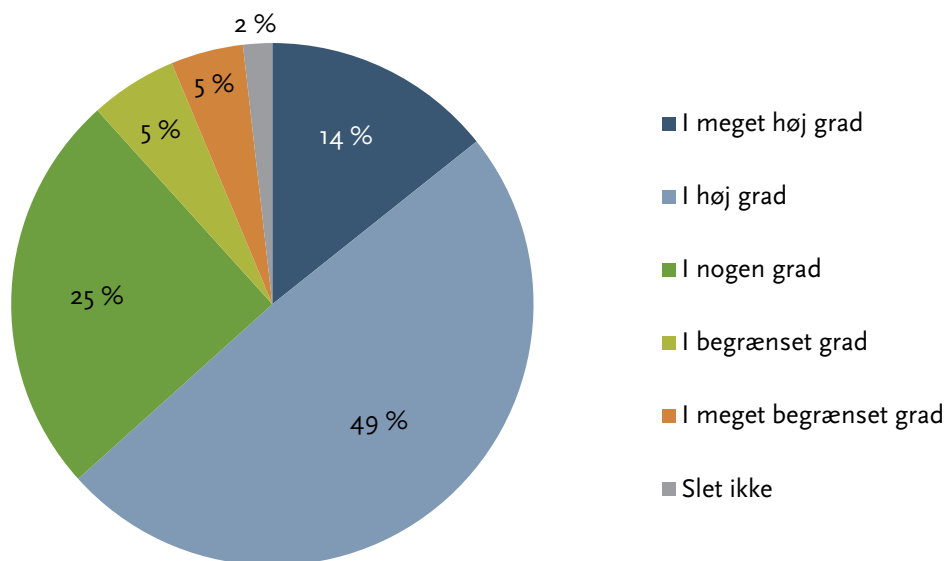

Kilde: CISC, 2012b.

Udvikling af faciliteterne i Rudersdal Kommune

De fleste af brugerne af idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune synes, at de eksisterende faciliteter i kommunen opfylder pågældende brugers behov for at kunne udføre aktiviteterne på tilfredsstillende vis. 14 pct. svarer 'I meget høj grad' og 49 pct. svarer 'I høj grad'. Kun lidt over hver tiende bruger svarer 'I begrænset grad', 'I meget begrænset grad' eller 'Slet ikke' (se figur 10).

Figur 10: Brugernes samlede vurdering af, hvorvidt de eksisterende faciliteter i Rudersdal Kommune opfylder deres behov, så de kan udføre deres aktiviteter på tilfredsstillende vis (pct.).

Kilde: CISC, 2012b.

Trods dette svarer forholdsvis mange af brugerne, at der er behov for flere faciliteter og bedre faciliteter:

- Godt hver tredje bruger svarer, at der er et 'Meget stort' eller et 'Stort' behov for flere faciliteter', mens omkring hver femte bruger svarer, at der er et 'Mindre behov' eller 'Slet ingen behov' for dette. En tredjedel har dog ikke svaret på spørgsmålet.
- Noget færre, omkring hver femte bruger, svarer, at der er et 'Meget stort' eller et 'Stort' behov for forbedringer af faciliteterne stand. Lige så mange svarer, at der er et 'Mindre behov' mens kun 5 pct. svarer, at der 'Slet ingen behov' er for forbedring af faciliteternes stand.
- Kun omkring hver tiende bruger synes, at det er et 'Meget stort' eller et 'Stort' behov for mere eller bedre udstyr på faciliteterne. Over hver tredje synes, at der er et 'Mindre behov'.
- Hver femte bruger synes, at det er et 'Meget stort' eller et 'Stort' behov at få forbedret tilgængeligheden til faciliteterne. Men hver tredje synes, at der er et 'Mindre behov' for dette, hvilket også underbygges af resultaterne fra borgerundersøgelsen, hvor afstand og tilgængelighed ikke ser ud til at spille en rolle for idrætsdeltagelsen blandt voksne.

- Mere specifikt svarer mere end hver tredje af brugerne, at de er enige i udsagnet, at 'Der skal skabes flere udendørs faciliteter (f.eks. mountainbike- og løberuter, bådbroer mv.) til udendørs motion og friluftsliv'. Kun 4 pct. af brugerne er uenige. Men næsten halvdelen har dog ikke forholdt sig til udsagnet. Dette bekræfter resultaterne fra borgerundersøgelsen, som viser, at borgerne i Rudersdal Kommune gerne udøver deres fritidsaktiviteter uden-dørs, men at der ligger et potentiale i at udvikle de udendørs aktivitetsmuligheder yderlige-re.
- Endnu større tilslutning er der til udsagnet, at 'Der er behov for flere specialiserede anlæg og faciliteter, som opfylder moderne krav i den pågældende aktivitet'. Det mener 44 pct., mens kun 4 pct. er uenige heri. Over hver tredje bruger har dog ikke taget stilling til dette udsagn.
- Endelig er der ligeså stor tilslutning til udsagnet, at 'Der er behov for flere mindre og lokale faciliteter, der kan bruges til forskellige aktiviteter og formål'. Det mener knap fire ud af ti af brugerne, mens det også kun er 5 pct., der er uenig i dette.

Del 2:

Undersøgelse af den faktiske brug af idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune

De følgende kapitler er baseret på en kapacitetsudnyttelsesundersøgelse (Idrættens Analyseinstitut, 2012), som er foretaget i forbindelse med Delrapport 2. Undersøgelsen er udført i uge 44 og 46 på hverdage i 23 indendørs idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune efter en metode, der er udarbejdet af ph.d.-stipendiat Evald Bundgaard Iversen fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet (CISC) (se appendix 1 for beskrivelse af metoden). Registreringen i faciliteterne er foretaget af ansatte i Rudersdal Kommune efter instrukser og nærmere aftale med Idan.

Undersøgelsen har to overordnede formål, som afspejler sig i opdelingen af de følgende analyser.

- Første del af kapacitetsudnyttelsesanalysen (delanalyse 9 – aktivitetsanalysen) undersøger brugerne af de 23 undersøgte idrætsfaciliteter. Hensigten med analysen er bl.a. at få faktiske oplysninger på, i hvilken grad drenge/mænd og piger/kvinder samt unge som ældre bruger faciliteterne. Desuden er det målet at beskrive de enkelte aktivitetsforløb og herunder se nærmere på antallet af aktive pr. forløb, hvilke aktiviteter der foregår i de kommunale faciliteter, samt hvem der arrangerer dem.
- Anden del af kapacitetsudnyttelsesanalysen (delanalyse 10 – kapacitetsudnyttelsesanalysen) undersøger den faktiske udnyttelse af de undersøgte faciliteter for at afdække tendenser i udnyttelsen. Herunder om lokalerne udnyttes godt eller utilstrækkeligt, om der er visse typer af faciliteter, som er udnyttet mere end andre, og om der er specielle tidspunkter på dagen, hvor udnyttelsen er særlig god eller beskeden.

Det er ikke tilfældigt, at de to delanalyser er baseret på samme dataindsamlingsmetode. Selvom de to delanalyser kigger på forskellige aspekter, er kombinationen af dem væsentlige for at forbedre kapacitetsudnyttelsen i fremtiden. Med andre ord er formålet gennem undersøgelse af de enkelte aktivitetsforløb og udnyttelse af faciliteterne at analysere, om og hvordan der kan skabes mere aktivitet i de eksisterende faciliteter.

Delanalyse 9: Aktivitetsanalyse af brugere og aktiviteter i idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune

I dette afsnit fremlægges resultaterne af aktivitetsanalysen, som er baseret på registreringer af 1.210 planlagte aktivitetsforløb i de 23 undersøgte faciliteter i løbet af de to undersøgelsesuger (kun hverdage).

Af de 1.210 planlagte aktivitetsforløb har der i 909 (75 pct.) rent faktisk været gennemført aktivitet. Det er informationer om disse gennemførte aktivitetsforløb, der fremlægges i det følgende. Registranterne er blevet bedt om at udfylde en registreringsformular med 13 forskellige spørgsmål om de afholdte aktivitetsforløb. I langt de fleste tilfælde er alle 13 spørgsmål blevet besvaret tilfredsstillende af registranterne (se registreringsformularen i appendix 2). I enkelte tilfælde er det hændt, at registranter ikke har besvaret enkelte spørgsmål, og derfor kan antallet af aktivitetsforløb i enkelte analyser være lidt lavere end det samlede antal afholdte forløb.

Registreringen af de enkelte aktivitetsforløb er så vidt muligt foretaget over en ti minutters periode midt i aktivitetsforløbet. Det er gjort for at forsøge at skabe et sammenligneligt datamateriale samt at give et billede af aktiviteten i den periode, hvor aktiviteten formodes at være på sit højeste, og hvor sandsynligheden for, at alle udøvere er til stede, er størst. Det har dog i praksis ikke altid været muligt for registranter at foretage registreringen midt i de enkelte forløb, og visse aktiviteter kan have toppet (f.eks. deltager- eller intensitetsmæssigt) på andre tidspunkter i forløbet.

Fire typer af lokaler

Selve aktivitetsanalysen tager udgangspunkt i de fire forskellige kommunale lokaletyper i Rudersdal, som de 23 undersøgte lokaler kan inddeles i. De 23 indendørs lokaler kan deles op i henholdsvis store haller, små haller, idrætslokaler og svømmefaciliteter (se evt. Afslutningsnotat for en kort beskrivelse af de fire lokaletyper). Denne inddeling blev ligeledes anvendt i delanalyse 6, der sammenlignede antallet af idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune med Region Hovedstaden og hele Danmark. Samme inddeling danner grundlag for Lokale og Anlægsfondens facilitetsdatabase.

Lidt mere end hvert andet registrerede aktivitetsforløb er afholdt i store haller (54 pct.), næsten en fjerdedel (23 pct.) er afholdt i små haller, mens andelen af aktivitetsforløb i idrætslokaler og svømmefaciliteter tilsammen ligeledes udgør tæt ved en fjerdedel (henholdsvis 10 pct. og 13 pct.) (se tabel 13).

Tabel 13: Andel afholdte aktivitetsforløb med aktivitet fordelt på de fire lokaletyper.

Lokaletype	Antal aktivitetsforløb med mindst én aktiv	Pct.
Store haller, 800 m ² eller derover	479	54
Små haller, 799-300 m ²	211	23
Idrætslokale, 299 m ² eller derunder	87	10
Svømmefacilitet	114	13
Total	891	100

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Med baggrund i en ret stor forskel i antallet af aktivitetsforløb på tværs af de enkelte lokaletyper samt forskelle i f.eks. antal udøvere i gennemsnit pr. aktivitetsforløb og aktivitetstype tager analysen afsæt i de fire lokaletyper.

Unikke data om aktiviteter og udøvere i de kommunale idrætsfaciliteter

Det indsamlede datamateriale baseret på de afholdte aktivitetsforløb giver et unikt indblik i, hvad der rent faktisk foregår i de kommunale idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune. Disse informationer har man på mange måder fra f.eks. den kommunale forvaltnings side nok haft fornemmelser af, men de bakkes nu op af og/eller udfordres af faktiske tal. Det er dog væsentligt at huske på, at undersøgelsen kun er foretaget i to udvalgte uger i højsæsonen. Analysen ville muligvis se anderledes ud, hvis den var foretaget i to andre uger.

Antal udøvere pr. aktivitetsforløb

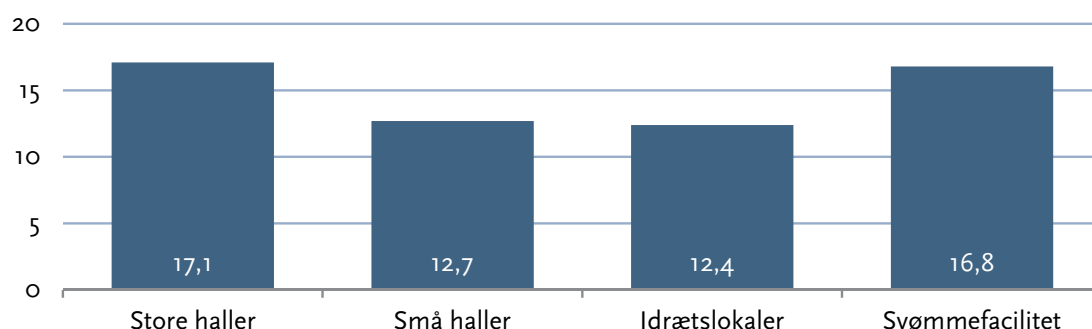
Det samlede antal udøvere i de afholdte aktivitetsforløb kan totalt set opgøres til 14.077¹³ i de 23 lokaler. I gennemsnit er der 15,7 aktive udøvere pr. aktivitetsforløb. Der er dog ret store udsving på tværs af de enkelte lokaler i kommunen og mellem de fire forskellige lokaletyper.

Der er flest udøvere i gennemsnit pr. aktivitetsforløb i Søndervangshallen og den nye svømmehal i Birkerød Idrætscenter (23 aktive pr. forløb), mens der i gennemsnit er færrest aktive pr. forløb i Idrætshallen på Nærum Gymnasium, Lokale 1.8 på Birkerød Idrætscenter og Hal 2 i Birkerød Badmintonhal (8 aktive pr. forløb i de tre lokaler).

I forhold til lokaletype er der flest udøvere pr. aktivitetsforløb i de store haller, som gennemsnitligt huser 17,1 udøvere (se figur 11). Omtrent lige så mange udøvere er der i svømmefaciliteterne, mens de små haller og idrætslokaler har lidt flere end 12 udøvere i gennemsnit pr. aktivitetsforløb.

¹³ En stor del af disse udøvere er formentlig gengangere, og der er med andre ord ikke tale om 14.077 unikke borgere. Hvor mange unikke borgere, der har været aktive, er der ikke tal på. Ligeledes er der heller ikke tal på, hvor stor en del af de aktive, der kommer fra Rudersdal Kommune, samt hvor stor den del der kommer fra nabokommuner.

Figur 11: Der er flest udøvere pr. aktivitetsforløb i store haller og svømmefaciliteter (n = 891).

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Der er ikke nævneværdig forskel i antallet af udøvere i store haller mellem dag- og aftentimer (ikke vist i figur). Modsat gælder det for små haller og idrætslokaler. Der er flere brugere i de små haller i løbet af dagen (16,4 om dagen mod 11,7 om aften), mens der er flere udøvere om aftenen i idrætslokaler sammenlignet med om dagen (12,3 om dagen mod 15,9 om aftenen).

Desuden viser analysen, at der er forskel på antallet af udøvere alt efter, hvem der afholder de enkelte aktivitetsforløb. I gennemsnit deltager 21 udøvere i forløb afholdt af folkeskole/gymnasium, mens foreninger i gennemsnit har en del færre aktive pr. forløb (15,2 aktive). Færrest aktive pr. forløb findes, når enten en aftenskole eller en 'anden offentlig institution' afholder aktivitetsforløb. Her er der i gennemsnit henholdsvis 11,1 og 13,3 udøvere pr. forløb.

Mænd og kvinders brug af idrætsfaciliteter

Et interessant aspekt i relation til aktiviteterne i de enkelte lokaler er drenge/mænd og piger/kvinders anvendelse af lokalerne. Bruger såvel drenge/mænd som piger/kvinder lokalerne, og er der forskel på kønnenes brug af forskellige typer af lokaler? Disse spørgsmål kan aktivitetsanalysen til dels kaste lys over med udgangspunkt i de to undersøgte uger. Registranterne blev bedt om at notere, om den typiske deltager i de enkelte forløb enten var drenge/mænd, piger/kvinder eller ca. 50 pct. af hver.

Total set er drenge/mænd den typiske deltager i 31 pct. af de afholdte aktivitetsforløb, mens piger/kvinder er den typiske deltager i 24 pct. af forløbene. De resterende 45 pct. af aktivitetsforløbene har derimod deltagelse af ca. lige dele drenge/mænd og piger/kvinder (se tabel 14). Selvom der er lidt flere forløb, hvor drenge/mænd er den typiske udøver sammenlignet med piger/kvinder, indikerer analysen, at de kommunale idrætslokaler bruges i omtrent lige omfang af drenge/mænd og piger/kvinder.

Tabel 14: Flest aktivitetsforløb i idrætslokaler har piger/kvinder som de typiske deltagere.

Facilitetstype (pct.)	Store haller (n = 498)	Små haller (n = 211)	Idrætslokale (n = 87)	Svømmefacilitet (n = 114)	Total (n = 890)
Drenge/mænd (typiske)	34	39	13	10	31
Piger/kvinder (typiske)	20	16	60	28	24
Begge køn	46	45	27	62	45

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Der er dog forskel på, hvilke lokaletyper drenge/mænd og piger/kvinder primært bruger. Der er flere aktivitetsforløb, hvor den typiske deltager er drenge/mænd end piger/kvinder i de store og små haller, mens det forholder sig omvendt i de mindre idrætslokaler og svømmefaciliteter. I alle tilfælde – bortset fra i idrætslokaler – gælder dog, at flest forløb er for både drenge/mænd og piger/kvinder. Samlet set er tæt ved hvert andet forløb kønsintegreret (45 pct.).

Andelen af kønsintegrerede forløb varierer dog med afsæt i, hvem der står for aktiviteten. Når f.eks. folkeskoler/gymnasier står for aktivitetsforløb, er tæt ved tre ud af fire forløb kønsintegrerede, hvilket er markant højere, end når det er foreninger/aftenskoler, som står bag aktiviteten (se tabel 15).

Tabel 15: Der er mange kønsintegrerede forløb i de kommunale lokaler.

Facilitetstype/arrangør (pct.)		Store haller (n = 498)	Små haller (n = 175)	Idrætslokale (n = 90)	Svømmefacilitet (n = 127)	Alle forløb uanset type (n = 890)
Foreninger/ aftenskole	Drenge /mænd	39	38	11	10	31
	Piger/ kvinder	23	17	63	29	27
	Begge køn	38	45	26	61	42
Folkeskole/ gymnasium og andre	Drenge /mænd	14	67	42	0	18
	Piger/ kvinder	8	0	29	0	9
	Begge køn	78	33	29	100	73

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Netop opsplitningen i forløb afholdt af foreninger/aftenskoler og folkeskoler/gymnasier er interessant i forhold til folkeoplysningsområdet og den kommunale anvisning af lokaler.

I de tider, Kultur anviser til foreninger/aftenskoler i store og små haller, er drenge/mænd typiske udøvere i henholdsvis 39 pct. og 38 pct. af forløbene, mens piger/kvinder kun er typiske udøvere i 23 pct. og 17 pct. af forløbene (se tabel 15). Analysen indikerer dermed, at forløb med drenge/mænd som typiske deltagere er i flertal i store og små haller sammenlignet med forløb for piger/kvinder.

Der er dog også store forskelle på aktivitetsforløbenes kønssammensætning inden for de enkelte lokaletyper. Ser man f.eks. på de store haller, er der en del af hallerne, hvor hovedparten af forløbene er kønsintegrerede, mens der i andre omvendt er få kønsintegrerede forløb.

Bane 1 og Bane 2 i Multihallen på Birkerød Idrætscenter har få kønsintegrerede forløb, når det er foreninger/aftenskoler, som er arrangører. På Bane 1 er det kun 3 pct. af forløbene, som er kønsintegrerede, mens det er 7 pct. på Bane 2. Omvendt er mere end hvert andet forløb arrangeret af foreninger/aftenskoler i Hal 1 (63 pct.) og Hal 2 (54 pct.) på Rudegaard Idrætsanlæg kønsintegrerede.

Desuden viser analysen, at piger/kvinder er de typiske deltagere i hovedparten af forløbene på Bane 1 og Bane 2 arrangeret af foreninger/aftenskoler (henholdsvis 55 pct. og 57 pct.), mens forløb med drenge/mænd som de typiske deltagere klart er i overtal i Søndervangshallen (65 pct.) og Idrætshallen på Sjælsøskolen (82 pct.).

Forskellene på tværs af de enkelte haller hænger langt hen ad vejen sammen med aktiviteterne, som foreninger/aftenskoler afholder i lokalerne. Fodbold er en aktivitet, hvor størstedelen af forløbene har drenge/mænd som de typiske deltagere (68 pct.), mens flest forløb inden for håndbold har piger/kvinder som de typiske deltagere (54 pct.)¹⁴. Fælles for begge aktiviteter er, at meget få forløb er for både drenge/mænd og piger/kvinder (henholdsvis 8 pct. og 4 pct.). Badminton er den aktivitet, hvor der afholdes flest kønsintegrerede forløb (61 pct.).

Selvom der tegner sig et billede af, at en ret stor del af aktivitetsforløbene er kønsintegrerede – og at både drenge/mænd og piger/kvinder bruger de kommunale anlæg i omtrent samme grad – er der forskelle både i forhold til de enkelte haller samt den aktivitet, der afholdes.

De ovenstående forskelle er interessante og indikerer, at omtrent lige (forenings-/idræts)deltagelse af drenge/mænd og piger/kvinder kræver lokaler af forskellig art. Det skyldes ikke mindst, at der er forskel på de aktiviteter, drenge/mænd og piger/kvinder vælger, og dermed også de lokaler, de benytter.

Det er væsentligt, at man som kommune er opmærksom herpå og overvejer, hvordan man i den kommunale langtidsplanlægning af idrætsfaciliteter – især i forbindelse med folkeoplysende aktiviteter – tager højde for kønnes forskellige lokalebrug og -behov. Forløb med piger/kvinder som det typiske køn foregår oftest i mindre lokaler (som idrætslokaler), mens forløb med drenge/mænd som det typiske køn oftere sker i de større halrum f.eks. i de store haller.

Skal både drenge/mænd og piger/kvindes ønsker tilgodeses, er det således væsentligt, at der tænkes både i mindre og større rum til aktiviteter.

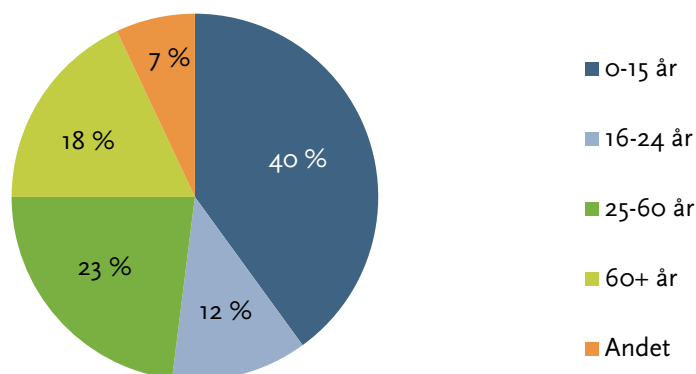
¹⁴ Henholdsvis 73 pct. og 71 pct. af aktivitetsforløbene på Bane 1 og Bane 2 har haft håndbold som aktivitet, mens 55 pct. af forløbene i Idrætshallen på Sjælsøskolen har fodbold som aktivitet.

Børn og unge er de primære brugere af idrætsfaciliteterne

Tæt ved fire ud ti aktivitetsforløb er alene for børn og unge under 15 år (37 pct.), og medtager man unge mellem 16-24 år i analysen, afvikles mere end hvert andet forløb med børn og unge på 24 år eller derunder (55 pct.) som deltagere.

Folkeoplysningsloven foreskriver, at børn og unge under 25 år skal prioriteres i tildelingen af kommunale lokaler for at sikre gode rammer for, at børn og unge kan deltage i det frivillige foreningsliv. Kigger man alene på de aktiviteter, som afholdes af foreninger/aftenskoler, viser det sig, at lidt mere end hvert andet aktivitetsforløb er for børn og unge på 24 år eller derunder (52 pct.) (se figur 12).

Figur 12: Størstedelen af aktiviteter afholdt af foreninger/aftenskoler er for børn og unge.

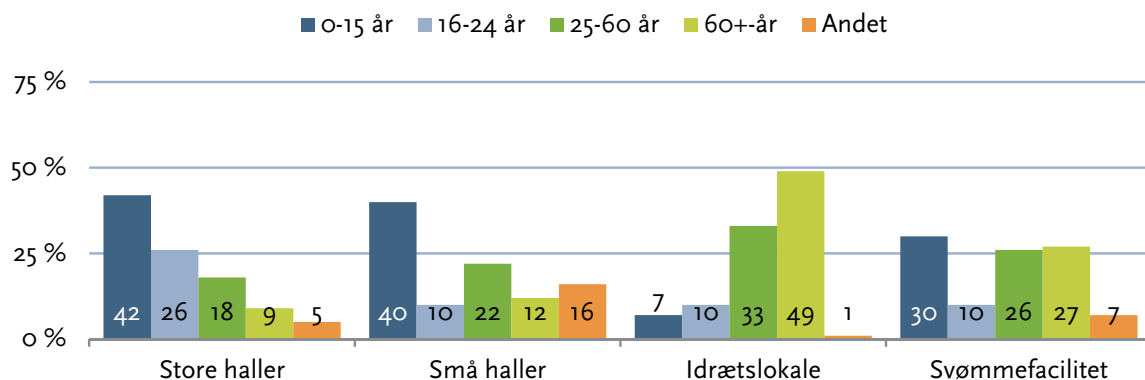

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Der er i alt i de to uger gennemført 509 registrerede aktivitetsforløb for børn og unge under 25 år. Af de 509 forløb er størstedelen (68 pct.) for børn og unge på 15 år eller derunder. Omvendt fylder voksne noget mindre i de kommunale lokaler (se figur 12).

Mønstret for aldersprofilen på udøverne på tværs af de fire lokaletyper ligner på sin vis den for køn i den forstand, at store og små haller skiller sig ud og har en anden aldersprofil end såvel idrætslokaler som svømmefaciliteter. Kigger man på alle aktivitetsforløb, uanset hvem der afholder dem, gælder, at den største brugergruppe i store og små haller er børn og unge på 15 år eller derunder, som udgør tæt ved hver anden udøver (henholdsvis 42 pct. og 40 pct.). Omvendt dominerer ældre over 60 år idrætslokalerne, mens udøverne i svømmefaciliteter aldersmæssigt er bredt repræsenteret og benyttes af både unge og ældre (se figur 13).

Figur 13: Børn og unge under 15 år er de typiske udøvere i haller, mens ældre over 60 år kommer i de mindre idrætslokaler.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

De store haller er dog ikke kun for børn og unge under 15 år. De 16-24-årige står som nævnt for godt en fjerdedel af aktiviteten i hallerne. Det er dog primært i dagstimerne mellem kl. 8 og 16, at de unge er aktive i de store haller, formentlig i forbindelse med undervisning på folkeskole/gymnasium. I løbet af dagstimerne udgør de 16-24-årige 39 pct. af udøverne i de store haller, mens de efter kl. 16 kun udgør 16 pct. af de aktive.

Modsat forholder det sig med de 25-60-årige. I dagstimerne udgør denne aldersgruppe blot 3 pct. af de aktive, mens de i aften timerne kl. 16-22 udgør 24 pct. af de aktive. I de små haller gælder et lignende mønster, om end de 25-60-årige ikke udgør en helt lige så stor andel af udøverne i aften timerne. I stedet er en del flere aktivitetsforløb en blanding, hvor en del af udøverne har forskellig alder (kategorien 'andet'¹⁵).

Idrætslokaler bliver specielt anvendt af voksne over 24 år. I dagstimerne er 59 pct. af udøverne over 60 år, mens 21 pct. er 25-60 år. Om aftenen efter kl. 16 skifter fordelingen i den forstand, at hver anden udøver er 25-60 år (45 pct.), mens tæt ved hver tredje er over 60 år (31 pct.). Børn og unge på 15 år eller derunder, og unge voksne fra 16-24 år spiller en noget mindre rolle blandt udøverne i idrætslokaler.

Svømmefaciliteter er klart facilitetstypen med den bredeste aldersmæssige fordeling. De 16-24-årige bruger denne type mindst, men her er det vigtigt at huske på, at denne gruppering udgør en lille mængde af den samlede aldersfordeling blandt brugerne, hvilket er en mulig forklaring på, at der er en mindre andel af unge deltagere. Dog er der ingen tvivl om, at f.eks. børn og unge på 15 år og derunder i noget højere grad end de lidt ældre mellem 16-24 år er at finde i svømmefaciliteterne.

¹⁵ Kategorien 'andet' er en samling af følgende: aktiviteter med blanding af børn (0-15 år) og voksne/seniorer (16-60+-år); aktiviteter på tværs af voksen- og senioraldersgrupperne (16-60+-år); og andre aktiviteter på tværs af aldersgrupper. Se evt. også den udleverede registreringsformular, appendix 2.

Relativt få voksne brugere de kommunale idrætsfaciliteter

Som borgerundersøgelsen i delanalyse 1 viste, er det en begrænset andel af de idrætsaktive voksne, som finder vej til de kommunale idrætsfaciliteter. I stedet dyrker de unge voksne, voksne og ældre i udpræget grad sport og motion i naturen eller i kommercielle fitnesscentre.

Det er via aktivitetsanalysen muligt at behandle dette område yderligere ved at gøre brug af aldersoplysningerne på udøvere i idrætsfaciliteterne. Kort fortalt er det muligt at undersøge, hvorvidt aldersprofilen på brugerne i de undersøgte faciliteter matcher aldersprofilen i Rudersdal Kommune. En sådan analyse viser således på, om der er specielle aldersgrupper, som bruger faciliteter specielt meget og modsat, om der er andre grupper, der stort set ikke anvender faciliteterne?

Analysen i tabel 16 sammenligner brugerne i faciliteterne med borgersammensætningen i Rudersdal Kommune. F.eks. gælder, at 41 pct. af brugerne i faciliteterne er mellem 0-15 år, mens de 0-15-årige kun udgør 21 pct. af borgerne i Rudersdal Kommune. Deltagelsen af 0-15-årige er 95 pct. højere, end hvis deres deltagelse er tilfældig og baseret på den andel, de fylder i befolkningen.

Tabel 16: Køns- og aldersdeltagelse i forhold til befolkningssammensætningen i Rudersdal Kommune (pct.).

		Rudersdal Kommune ¹⁶	Brugere	Repræsentation i idrætsfaciliteter
Alder ¹⁷	0-15 år	21	41	+95,2
	16-24 år	10	19	+90
	25-60 år	43	23	-46,6
	60+-år	27	17	-37,1

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Omvendt er specielt 25-60-årige underrepræsenteret blandt brugerne i idrætsfaciliteter. Det samme gør sig gældende for ældre over 60 år, om end i lidt mindre grad. Det hører med, som tidligere nævnt, at folkeoplysningsloven i særlig grad lægger op til, at børn og unge skal tilgodeses ved anvisning af ledige, offentlige lokaler til idræt, og aldersfordelingen er således ikke overraskende, men alligevel værd at tage i betragtning i et bredt perspektiv i en kommunal planlægning med sigte på at aktivere så stor en del af kommunens borgere som muligt.

Foreninger står for langt hovedparten af aktivitetsforløbene

Langt hovedparten af aktivitetsforløbene i kapacitetsudnyttelsesanalysen afholdes af foreninger, og kapacitetsudnyttelsesundersøgelser er dermed langt hen ad vejen en undersøgelse af foreningernes brug af de kommunale idrætsfaciliteter. Henholdsvis 83 pct., 98 pct., 82 pct. og 92 pct. af aktivitetsforløbene i henholdsvis de store haller, små haller, idrætslokaler og svømmefaciliteter afholdes af foreninger (se tabel 17).

¹⁶ Data på køns- og alderssammensætningen i Rudersdal Kommune er udtrukket via Danmarks Statistik (FOLK1, 2012K4). Se evt. www.dst.dk

¹⁷ Aktiviteter, hvor der har været deltagelse af forskellige aldersgrupper, er sorteret fra i udregningerne.

Den store andel af foreninger i undersøgelsen skyldes delvist, at registreringen af aktiviteter i en del af lokalerne efter ønske fra Rudersdal Kommune kun er foretaget i eftermiddags- og aftentimerne, hvor Kultur råder over faciliteterne og typisk tildeler tiderne til foreningslivet. Idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune står således langt hen ad vejen til rådighed for folkeoplysende foreninger. Hverken kommercielle aktivitetsudbydere, selvorganiserede brugere eller aktiviteter arrangeret af kommunen selv (f.eks. af aktivitetspersonale i de store haller) spiller en rolle som 'leverandører' af aktivitet i de kommunale faciliteter i Rudersdal.

Tabel 17: Foreninger arrangerer langt størstedelen af aktivitetsforløbene.

Facilitetstype (pct.)		Store haller (n = 479)	Små haller (n = 211)	Idrætslokale (n = 87)	Svømmefacilitet (n = 114)	Total
Udfører (pct.)	Forening	83	98	82	92	88
	Aftenskole	0	0	10	7	2
	Folkeskole/ gymnasium	13	0	0	0	7
	Anden offent- lig institution	2	1	4	1	1
	Andet	2	1	4	0	2

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Den anden væsentlige arrangørgruppe er folkeskole/gymnasium, der typiske arrangerer undervisning i lokalerne i dagtimerne (kl. 8-14/15). Samlet set afholdt folkeskole/gymnasium 7 pct. af de registrerede aktivitetsforløb i de to undersøgte uger. Havde undersøgelsen i samtlige 23 lokaler været foretaget over hele dagen (og ikke kun i eftermiddags/aftentimerne efter folkeskole-/gymnasiebrug, som er tilfældet for en række af lokalerne), ville andelen af aktivitetsforløb fra folkeskoler/gymnasier have været højere. På den måde underrapporter analysen samlet set folkeskoler/gymnasiers brug af faciliteterne, hvilket er vigtigt at have for øje i et samlet kommunalt perspektiv.

Aktivitetstyper

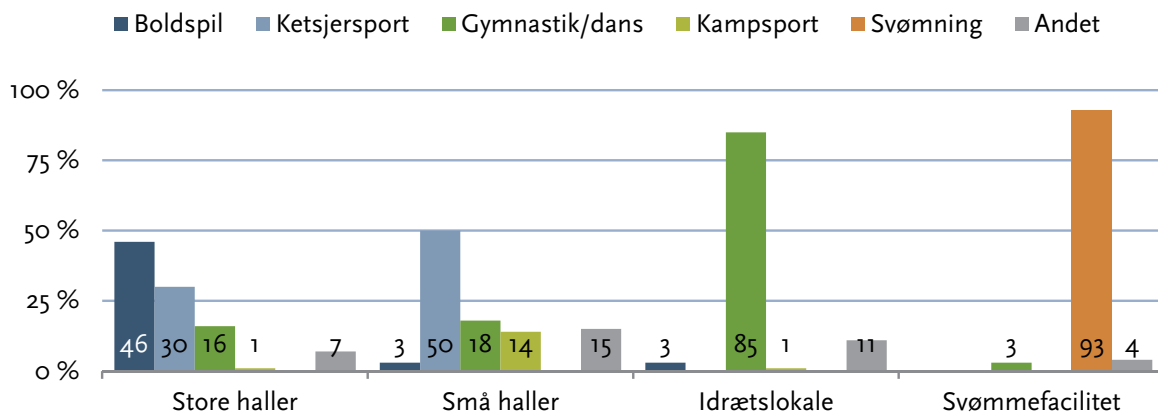
De tre mest afviklede aktivitetstyper¹⁸ er forskellige former for boldspil, ketsjersport og gymnastik/dans. Tilsammen tegner de tre aktivitetstyper sig for tre ud af fire aktivitetsforløb (74 pct.).

Som det fremgår af figur 14, har alle lokaletyper én dominerende aktivitetstype, som tegner sig for tæt ved halvdelen eller mere af de forløb, der afholdes. I store haller består tæt ved hver anden aktivitet af boldspil (46 pct.), i de små haller er hvert andet forløb ketsjersport (50 pct.), mens idræts-

¹⁸ Aktivitetstyperne består af: 'boldspil': fodbold, håndbold, basketball, volleyball og amerikansk fodbold; 'ketsjersport': badminton, tennis og bordtennis; 'gymnastik/dans': gymnastik, aerobic/workout, dans (alle former) og yoga, afspænding, meditation; 'kampsport': boksning og kampsport (alle former); 'svømning': svømning; 'andet': atletik, klatring, skoleidræt, handicapidræt, fester, børnefødselsdage mv., møder, generalforsamling mv., anden sports- og idrætsaktivitet, aktivitet, som ikke er sport eller idræt, spontan aktivitet/leg. Se evt. også den udleverede registreringsformular, appendix 2.

lokaler primært anvendes til dans/gymnastik (85 pct.). Endelig benyttes svømmefaciliteter ikke overraskende primært til svømning¹⁹ (93 pct.).

Figur 14: Alle lokaletyper har en aktivitetstype, som dominerer.

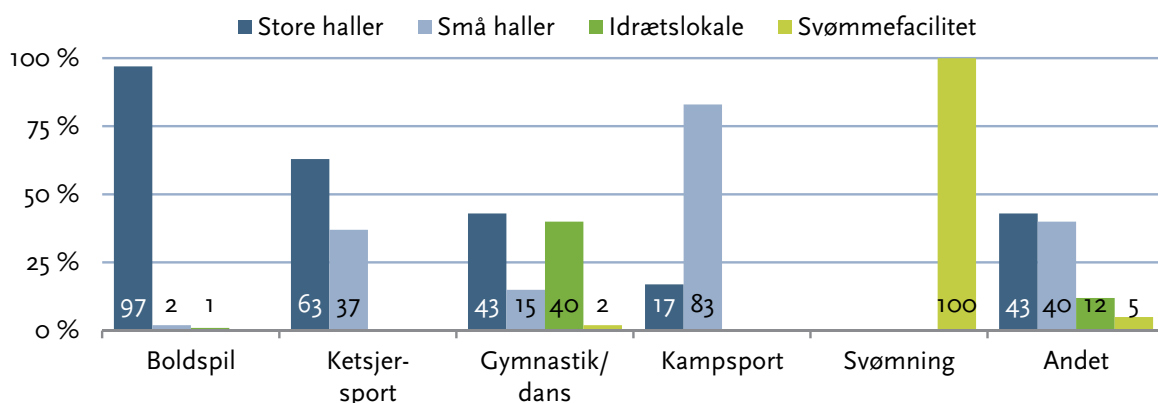

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Vender man grafen om og ændrer fokus fra at have udgangspunkt i lokaletype til at have udgangspunkt i aktivitetstype, viser det sig, at nogle aktivitetstyper primært finder sted i én lokaletype, mens andre aktivitetstyper er mere spredt ud mellem flere forskellige lokaletyper (se figur 15).

Svømning er naturligt en aktivitet, som alene afholdes i svømmefaciliteter. Stort set det samme er tilfældet for boldspil, som i 97 pct. af tilfældene afholdes i store haller. Omvendt er det med gymnastik/dans, der er fordelt mellem store haller (43 pct.), små haller (15 pct.) og idrætslokaler (40 pct.), mens ketsjersport er fordelt mellem store (63 pct.) og små haller (37 pct.) (se figur 15).

Figur 15: Andelen af aktivitetstyper på tværs af lokaletype.

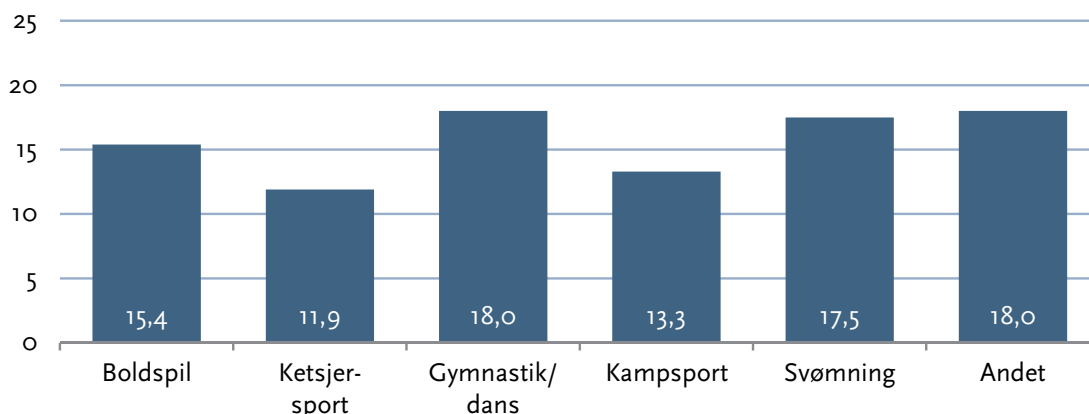
Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

¹⁹ Ud over svømning foregår der også gymnastik i svømmefaciliteterne.

Resultaterne åbner op for at kigge på og overveje argumenterne bag fordelingen af aktivitetstyper på tværs af lokaler/lokaletyper.

Tager man f.eks. afsæt i antal deltagere pr. aktivitetstype viser en række forskelle sig. Gymnastik/dans og svømning er de aktivitetstyper, som i gennemsnit har flest udøvere pr. aktivitetsforløb, mens der modsat er færrest aktive pr. forløb inden for ketsjersport (se figur 16).

Figur 16: Gymnastik/dans og svømning har flest udøvere pr. aktivitetsforløb.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Analysen på baggrund af figur 15 og figur 16 viser, at gymnastik/dans til trods for i gennemsnit at have flest udøvere pr. aktivitetsforløb i langt højere grad end f.eks. boldspil eller ketsjersport finder sted i de mindste indendørslokaler (idrætslokaler). Det er dog ikke sikkert, at det er et problem for brugerne. Ofte er pladsen i idrætslokalerne tilstrækkelig eller ligefrem mere velegnet for gymnaster/dansere. Dette kan f.eks. undersøges ved at rådføre sig med de enkelte brugergrupper.

Ud over sammenhængen mellem antal udøvere pr. forløb og lokalestørrelse, er det i en vurdering af lokalfordeling også væsentligt at medtage aktivitetstypens særlige krav til lokalet. Boldspil og ketsjersport har typisk krav om specifikke banemål, streger på gulvet og bänder/mål/net, mens standardiserede mål og opstregning ikke spiller en væsentlig rolle for andre aktiviteter.

Det vil derfor være naturligt at overveje, hvilke lokaler der egner sig til visse aktivitetstyper, ligesom man kan overveje, om der med tiden har udviklet sig en 'vanetænkning' i forhold til kravene til lokaler i afviklingen af de enkelte aktiviteter. De ovenstående overvejelser indgår allerede i lokaletildelingen i Rudersdal Kommune, men med baggrund i nærværende analyse (og det samlede datamateriale) er det muligt at kvalificere fordelingen yderligere og synliggøre evt. uhensigtsmæssigheder over for foreningerne.

Længden på aktivitetsforløb

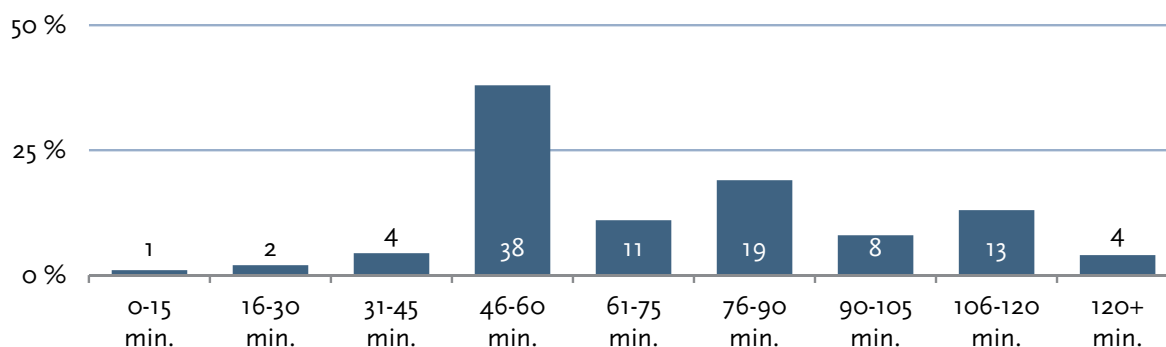
Et af de områder, som er interessant at kigge nærmere på også i et kapacitetsudnyttelsesperspektiv, er, hvor lang tid de enkelte aktivitetsforløb varer. I gennemsnit varer de afholdte aktivitetsforløb

én time og 25 min. Gennemsnitligt er aktivitetsforløbene længst i de store haller, mens de korteste klart findes i svømmefaciliteter.

Når aktivitetslængden er perspektivrig at se nærmere på, skyldes det, at langt de fleste tildelinger af tider i Rudersdal Kommune tager udgangspunkt i hele klokketimer. Dvs. at en ret stor del af de planlagte forløb er afsat til at vare én eller to hele timer.

Men som det fremgår af figur 17, er kun 51 pct. af de afviklede aktivitetsforløb, som i praksis varer op mod én eller to hele klokketimer (dvs. 46-60 min. og 106-120 min.). 7 pct. af aktivitetsforløbene varer 45 minutter eller kortere, mens 38 pct. varer 46-60 minutter. Tilsammen er det 49 pct. af de afviklede forløb, som ikke varer én eller to hele timer.

Figur 17: De fleste aktivitetsforløb varer 46-60 minutter.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Det er væsentligt i den forbindelse at nævne, at det er muligt at ansøge om præcis den længde, man ønsker, i den kommunale lokalefordeling. Ønsker en forening f.eks. at råde over en hal i én time og ti minutter, er det muligt. Det er dog kun i begrænset omfang, at tider er tildelt i forløb, der ikke begynder og slutter på et en hel klokke-timer.

Ud over at det er muligt at ansøge og få tildelt præcis den tid, man ønsker, er det også værd at nævne, at en del tider gives i blokke til f.eks. samme forening. Hvis en forening er blevet tildelt fem timer i træk i et lokale (en blok på fem timer), kan foreningen selv disponere fordelingen mellem forskellige hold således, at to hold har et forløb på halvanden time, mens et hold har et forløb på en time. I sådanne tilfælde er det op til foreningen at sikre, at den afsatte blok bliver udnyttet bedst muligt. Formentligt medfører denne metode, at en del forløb varer halvanden time.

Tager man udgangspunkt i, at fordelingsmetoden dermed passer fint til aktivitetsforløb af henholdsvis én, halvanden og to timers varighed, passer 70 pct. af de afviklede forløb godt til fordelingsmetoden. Omvendt passer 30 pct. af de afviklede forløb ikke specielt godt ind i fordelingsmetoden.

Det kræver en indsats fra kommunale side at løse udfordringen i forhold til længden af aktivitetsforløb, og det handler om at finde den rette balance. På den ene side handler det om at skabe så fleksible aktivitetsforløb som muligt (f.eks. for at imødekomme arrangørernes ønsker), men samtidig skal man på den anden side tage højde for, at fordelingen i løbet af dagen samlet set skal kunne gå op, og mødetiderne tilmed skal kunne 'huskes' af brugere. For mange aktiviteter, der begynder 'ti minutter i' eller '20 minutter over' kan være svært at håndtere for brugere og kommune – i hvert fald i en overgangsperiode.

Trods dette er det et væsentligt 'fund' i kapacitetsudnyttelsesanalysen (delanalyse 10), at der går meget kapacitet tabt i de enkelte lokaler, fordi brugerne ikke fuldt ud anvender deres tider. Det peger på, at fordelingen af tider ikke fungerer optimalt i forhold til kapacitetsudnyttelse. En stor del af de planlagte forløb er skemalagt til at vare én, halvanden eller to timer, men det er langt fra alle, der reelt varer deres fulde, afsatte længde. Kommunens forvaltning kan med andre ord overveje, om en 'skarpere' tildeling af de fordelte timer og kortere overgange mellem aktiviteterne kunne skabe plads til flere aktiviteter i faciliteterne og derved reducere et evt. behov for nye lokaler.

Udnyttelsesareal

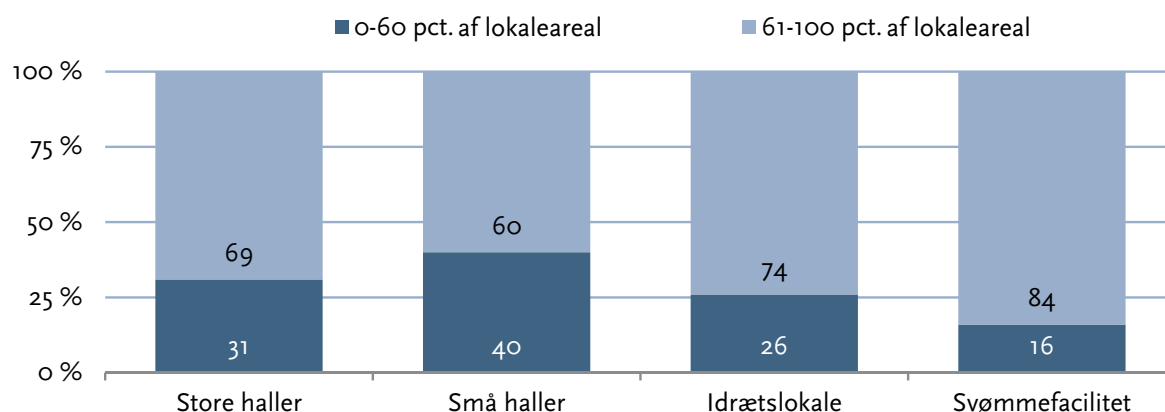
I forhold til kapacitetsudnyttelse er det desuden interessant, at de enkelte registranter blev bedt om at vurdere, hvor stor en del af lokalets areal, de enkelte aktivitetsforløb gør brug af.

Vurderingen skulle så vidt muligt foregå midt i aktivitetsforløbet med det formål at få blik for, hvor meget plads i lokalet, der reelt bruges. Dvs. at en bold på afveje, gang på tværs af lokalet eller lignende ikke skulle medregnes. Målet var således at få blik for, hvor meget lokaleareal, der reelt er behov for at gennemføre de enkelte aktivitetsforløb.

Mere end 60 pct. af lokalearealet bliver udnyttet i mere end seks ud af ti aktivitetsforløb på tværs af de enkelte lokaletyper. Det betyder samtidig også, at der i næsten en tredjedel af de afholdte aktiviteter er 40 pct. af lokalearealet, som står ubenyttet hen. I den henseende er det væsentligt at huske på, at der i langt de fleste tilfælde kun er én aktivitet i gang ad gangen, og det er derfor ikke nødvendigt at begrænse det areal, der er brugt. Det kunne derfor tænkes, at en del aktiviteter kunne fylde mindre, såfremt det var nødvendigt for at få plads til flere aktiviteter i de kommunale lokaler. F.eks. hvis der skal være plads til en ekstra aktivitet i den anden ende af lokalet.

Som det er tilfældet for en række af de øvrige analyser, er der ret store forskelle mellem de enkelte lokaletyper i forhold til udnyttelsesareal. Lokalearealet i svømmefaciliteter er klart bedst udnyttet, og 84 pct. af aktivitetsforløbene bruger 60 pct. eller mere af lokalearealet areal. Til sammenligning er det henholdsvis 69 pct., 60 pct. og 74 pct. af tilfældene i store haller, små haller og idrætslokaler, hvor 60 pct. eller mere af lokalearealet er i brug (se figur 18).

Figur 18: Mere end halvdelen af alle aktivitetsforløb på tværs af lokaletype anvender mindst 60 pct. af lokalearealet.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Når 60 pct. er valgt som skillelinje, skyldes det, at det ved en lokalearealudnyttelse under 60 pct. giver mening at overveje, om der er plads til en parallel aktivitet i de enkelte lokaler ud over den, der er registreret. Umiddelbart er der i 31 pct., 40 pct. og 26 pct. af de afholdte aktivitetsforløb i henholdsvis store haller, små haller og idrætslokaler plads til endnu et tilsvarende aktivitetsforløb eller evt. et parallelt aktivitetsforløb med mindre pladsbehov.

Aktuelt findes kun i meget få tilfælde dobbeltbookninger i de kommunale lokaletildelinger (dvs. to arrangører eller aktiviteter deler en lokaletid). Som tilfældet med aktivitetslængde gælder dog, at foreninger ofte frit kan disponere deres tildelte tider og på den måde selv passe ind, om flere hold skal være aktive på samme tid.

Inden for visse lokaletyper og inden for visse tidsrum med stort pres på lokalekapaciteten, er det en ide at overveje, om der i højere grad skal laves dobbeltbookninger. Det vil alt andet lige øge muligheder for at huse flere aktive på samme tid. Kan der ved hjælp af opdelinger eller skærpet opmærksomhed på ledige gulvarealer afvikles flere sideløbende aktivitetsforløb, uden at kvaliteten af aktivitetsforløbene forringes nævneværdigt?

Delanalyse 10: Kapacitetsudnyttelse

I dette afsnit afrapporteres den del af kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen, der fokuserer på udnyttelsen af de 23 undersøgte lokaler på hverdage i to uger.

Sigtet med denne del af undersøgelsen er at få indsigt i, hvordan de kommunale lokaler til idræt bruges og herunder undersøge særlige tendenser i forhold til udnyttelsen. Afslutningsvis skitserer kapitlet nogle muligheder for at øge kapacitetsudnyttelsen i fremtiden.

'Offentlige institutioner og andre' og 'brugere under Kultur'²⁰

I den kommunale hverdag er et væsentligt element i forbindelse med kapacitetsudnyttelsen, hvem der afholder de enkelte aktiviteter, og dermed hvem der har rådighed over de enkelte lokaler. Med baggrund heri kan arrangør af aktiviteterne i de undersøgte lokaler deles i to grupper.

Én arrangørgruppe er idrætsforeninger, andre foreninger og aftenskoler, som er knyttet til og er 'brugere under Kultur'²¹. Dvs. at det er kommunens kulturforvaltning, som med hjemmel i folkeoplysningsloven fordeler tider til disse typer af arrangører, som er foreninger og aftenskoler. Samlet set står brugere under Kultur (dvs. foreninger og aftenskoler) for 90 pct. af de undersøgte aktivitetsforløb med mindst én udøver og dermed langt størstedelen af aktiviteterne i de undersøgte lokaler. 'Idrætsforeninger' tegner sig for de fleste forløb i gruppen (95 pct.), mens 'andre foreninger' (2 pct.) og 'aftenskole' (2 pct.) står for ret få forløb²².

Den anden arrangørgruppe er 'Offentlige institutioner og andre', som tilsammen står for 10 pct. af de undersøgte med en eller flere udøvere. Offentlige institutioner og andre består af forskellige typer af offentlige institutioner som folkeskoler, SFO'er og børnehaver, samt andre former for private og selvejende institutioner som f.eks. gymnasier og private børnehaver og skoler²³. Gymnasier tegner sig for 62 pct. af forløbene inden for gruppen, mens anden offentlig organisation (f.eks. vuggestue og børnehave) (16 pct.), private institutioner (privat børnehave eller skole) (12 pct.) og folkeskole (7 pct.) står for noget færre forløb.

Når disse Offentlige institutioner og andre er samlet i én gruppe skyldes det, at brugerne i denne gruppe typisk bruger/lejer²⁴ lokaler på fast basis i dagtimerne, og deres brug af lokalerne admini-

²⁰ Delanalyse 8 skelner mellem 'idrætsforeninger', 'Offentlige institutioner og andre' og 'Kultur og fritidsforeninger', som brugertyper i de kommunale faciliteter. I delanalyse 9 og delanalyse 10 er idrætsforeninger og Kultur og fritidsforeninger slået sammen under betegnelsen 'brugere under Kultur'.

²¹ Kultur løser en række forskellige opgaver på Kulturområdet i Rudersdal Kommune. Bl.a. behandler og fordeler Kultur tilskud til frivillige folkeoplysende foreninger efter folkeoplysningsloven, samt står for håndteringen af udlån og benyttelse af kommunens lokaler og udendørs anlæg (se evt. mere på www.rudersdal.dk).

²² Af alle de afholdte aktivitetsforløb samlet set har 'idrætsforeninger' afholdt 789 aktivitetsforløb (85 pct.), 'anden forening' 17 (1,8 pct.), mens aftenskoler har afholdt 18 (1,9 pct.) i løbet af de to uger.

²³ Gruppen indeholder også 'privat personer, der har lejet hallen' samt 'spontan selvorganiseret leg/aktivitet' og 'andet'. Tilsammen er seks aktivitetsforløb inden for disse tre typer (henholdsvis 1, 2 og 3 forløb).

²⁴ De enkelte former for aftaler om Offentlige institutioner og andres brug varierer afhængigt af, hvem der har tiden. På folkeskoler råder skolen typisk over de kommunale lokaler i løbet af dagen, mens Kultur fra om eftermiddagen af kan anvise foreninger og aftenskoler til lokalerne. I forhold til de selvejende gymnasier er der tale om lejemål, og f.eks. lejer

streres på den måde *ikke* af Kultur. Kultur kan *ikke* anvise tider til foreninger og aftenskoler i tidsrummene, hvor Offentlige institutioner og andre råder over lokalerne. Afhængig af det enkelte lokale er det typisk i dagtimerne ind til kl. 15/16, at Kultur ikke kan disponere over lokalet til anvisning til folkeoplysende virksomhed.

Derimod er de tidsrum, der *ikke er fordelt* til Offentlige institutioner og andre, tid, som Kultur disponerer over og kan anvise til foreninger og aftenskoler efter folkeoplysningsloven. Størstedelen af tiden i de undersøgte lokaler er tid, som Kultur disponerer over. Kultur anviser i sit 'råderum' således lokaletid til foreninger og aftenskoler, men det er i praksis ikke al tid i lokalerne, der bliver anvist til foreninger og aftenskoler. Denne ledige tid, som ikke er anvist til brugere, betragtes i kapacitetsanalysen som ledig tid, Kultur råder over, og derfor potentielt kan anvises til foreninger og aftenskoler, som ønsker tider. Eller andre brugere som f.eks. selvorganiserede udøvere.

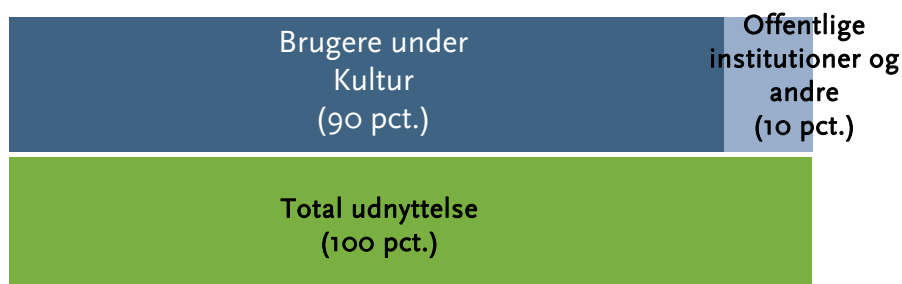
Den totale udnyttelse af de kommunale lokaler

Ud over at kapacitetsanalysen tager udgangspunkt i henholdsvis brugere under Kultur og Offentlige institutioner og andres anvendelse og udnyttelse af de kommunale lokaler, er fokus på den 'totale' udnyttelse af de kommunale lokaler.

Dermed er der tale om tre forskellige opgørelser over brugen af de kommunale lokaler (se figur 19):

- For det første en opgørelse over brugere under Kulturs anvendelse af lokalerne til folkeoplysende virksomhed.
- For det andet en opgørelse over Offentlige institutioner og andres brug af lokalerne.
- For det tredje en opgørelse over den totale udnyttelse af lokalerne.

Figur 19: Fordelingen af aktivitetsforløb mellem Kultur og Offentlige institutioner og andre.

Den totale udnyttelse kigger på den samlede brug af de kommunale lokaler i de timer, man kan forvente, der er aktivitet. Modsat kigger analysen med udgangspunkt i henholdsvis Kultur og Offentlige institutioner og andre isoleret på arrangører inden for disse hovedkategoriers lokalebrug. Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Når de tre forskellige opgørelser er vigtige at have for øje, skyldes det, at Kulturforvaltningen primært er interesseret i kapacitetsudnyttelsen i de tidsrum, hvor Kultur kan disponere over lokalerne

Birkerød Gymnasium på fast basis Bane 1 og Bane 2 i Multihallen på Birkerød Idrætscenter. I timer med udlejning råder Kultur ikke over de to baner og kan derfor ikke anvise foreninger og aftenskoler til lokalerne.

til folkeoplysende aktiviteter. I visse lokaler fylder udlejning til Offentlige institutioner og andre meget – især i dagtimerne – og henholdsvis god/dårlig kapacitetsudnyttelse er i disse tidsrum ikke direkte et anliggende for Kultur. Det er i stedet en sag for de Offentlige institutioner og andre og dermed hjemmehørende under andre forvaltninger i kommunen²⁵.

Den samlede, totale udnyttelse af lokalerne er dog medtaget, da det fra et kommunalt og borgermæssigt synspunkt er væsentligt at optimere den totale udnyttelse af de enkelte lokaler. Herunder hvordan forskellige forvaltninger (f.eks. Kultur og Skole og Familie) formår at spille sammen og udnytte kommunens lokaler optimalt samlet set. Ligeledes er det naturligvis væsentligt, om der i dagtimerne er skjult uudnyttet kapacitet i forhold til folkeskoler/gymnasier, som andre folkeskoler/gymnasier med behov potentielt kunne råde over, eller som Kultur kunne bruge, hvis de fik adgang til de ledige tider.

Forskellig udnyttelse på tværs af lokaletyper og tidsrum

Som analysen senere viser, er der stor forskel på den samlede, totale udnyttelse mellem de fire lokaletyper og mellem de forskellige tidsrum i løbet af dagen. Derfor tager kapacitetsudnyttelsesanalysen ud over de fire lokaletyper også udgangspunkt i to forskellige tidsperioder i løbet af dagen: dagtimer kl. 8-16 og aftentimer kl. 16-22.

Kapacitetsudnyttelsen af de fire lokaletyper på tværs af dagen er vist i tabel 18 nedenfor. Det er vigtigt at nævne, at opgørelsen for svømmefaciliteter er lidt anderledes end de tre andre lokaletyper og kun er udført i forhold til den samlede, totale udnyttelse i løbet af hele dagen og ikke i de tre andre tidsrum. Det skyldes, at svømmefaciliteter kun er undersøgt i forhold til, om brugerne er fremmødt til planlagte aktiviteter eller ej.

Uanset de lidt forskellige opgørelsesmetoder²⁶ er der ingen tvivl om, at svømmefaciliteterne i kommunen er godt udnyttede (se tabel 18). Mere end ni ud af ti planlagte aktivitetsforløb afholdes (dvs. brugere møder rent faktisk frem og gennemfører aktivitet i deres anviste tider = 'show'), hvilket er noget højere end i de tre andre lokaletyper.

Tabel 18: Den Totale udnyttelse af de enkelte lokaletyper i de fire tidsrum.

Lokaletype (pct.)	Show	Dagtimer	Aftentimer
Store haller, 800 m ² eller derover	75	57	70
Lille hal, 799-300 m ²	75	27	65
Idrætslokale, 299 m ² eller derunder	56	35	31
Svømmefacilitet	93	-	-

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

²⁵ Folkeskolebrug af lokaler på skoler eller udnyttelse af lejet haller i f.eks. Birkerød Idrætscenter hører f.eks. ind under området 'Skole og familie'.

²⁶ Se appendix 2 for en nærmere beskrivelse af opgørelserne af henholdsvis show/no show samt udnyttet tid.

Blandt indendørslokaler uden vand er de store haller bedst udnyttet. Af de timer, de store haller står til rådighed i løbet af hele dagen, er der aktivitet i 69 pct. af tiden. Ikke alle 11 store haller er undersøgt i løbet af hele dagen, men alle er undersøgt i aftentimerne. Det er grunden til, at den totale udnyttelse (hele dagen) ligger tæt på udnyttelsen i aftentimerne.

Specielt i dagtimerne findes der dog fortsat en del uudnyttet tid i den type af lokaler, som går under betegnelsen Idrætslokaler. I dagtimerne er det kun lidt over halvdelen af den samlede tilgængelige tid, der bruges til aktivitet. I delanalyse 6 blev det anført af kommunens idrætsinspektør, at man formentligt kunne finde uudnyttet tid svarende til en hel hal. Det bekræfter nærværende undersøgelse, og umiddelbart kunne det godt tyde på, at der kunne frigøres endnu mere fri tid end blot én enkelt hal (se tabel 18).

I forhold til delanalyse 6 er det desuden interessant, at andelen af udnyttet tid i tabel 18 svarer rimeligt overens med kapacitetsanalysen baseret på kommunale optællinger i delanalyse 6. Analysen i delanalyse 6 havde udgangspunkt i, om der havde været mindst én aktiv i hver af de fem undersøgte haller over en periode på mellem 29 og 42 uger. Generelt viste analysen varierende udnyttelse²⁷, og i timerne mellem kl. 17 og 22 svingende fremmøde primært mellem 70-90 pct. i de enkelte haller med en gennemsnitlig udnyttelse på 78 pct. De fem haller er blandt de mest udnyttede i denne undersøgelse (delanalyse 10). Dermed tyder det på, at data i delanalyse 10 fra de to uger tegner et retvisende billede af lokaleudnyttelsen i kommunernes store haller.

Den totale udnyttelse af de fem undersøgte små haller er samlet set ikke på højde med udnyttelsen af de store. Det er specielt dagtimerne, som er dårligere udnyttet (se tabel 18). Under hver tredje tid i løbet af dagtimerne mellem kl. 8 og 16 er i brug til aktivitet. Omvendt er der ikke nævneværdig forskel i brugen af de små haller sammenlignet med de store, når der kigges på timerne efter kl. 16. I løbet af aftentimerne kl. 16-22 er syv ud af ti tider i brug. Det betyder dermed også – som tilfældet med de store haller – at der findes en del fri tid i de små haller.

Endeligt er udnyttelsen af de mindste lokaler – idrætslokalerne på under 299 m² – også undersøgt. De mindste lokaler er de mindst udnyttede. Data i denne undersøgelse baserer sig dog kun på tre lokaler, og selvom lokalerne er beliggende på de centrale idrætsanlæg, kan det være, at der findes andre mindre idrætslokaler i kommunen, som er bedre udnyttet. Det er svært præcist at afgøre, om den lave udnyttelse gælder idrætslokaler bredt set eller kun de undersøgte lokaler.

Analysen viser, at der ikke hersker store forskelle på udnyttelsen af idrætslokalerne i løbet af dagtimerne og aftentimerne, og i begge tidsrum står lokalerne tomme i mere end to ud af tre timer. Der er således ret meget fri tid i de undersøgte idrætslokaler.

²⁷ De undersøgte haller i undersøgelsen fra delrapport 1 er: Multihallen, bane 1 og 2, Søndervangshallen samt hal 1 og 2 på Rudegaard Idrætsanlæg.

Udnyttelse i de enkelte lokaler og lokaletyper

Tabel 18 er en præsentation af hovedresultaterne fra kapacitetsudnyttelsesanalysen med udgangspunkt i de fire overordnede former for lokaler. Der hersker ret stor forskel mellem udnyttelsen af de enkelte lokaler inden for netop de fire lokaletyper. F.eks. er nogle store haller nærmest fuldt udnyttet, mens andre kun er udnyttet i halvdelen af den tid, de står til rådighed.

For at få blik for forskellene inden for de enkelte lokaletyper, er analysen delt i fire; en del der kigger på de store haller, en del der kigger på de små haller, en del der kigger på idrætslokaler og til sidst en del, der kigger på svømmefaciliteter. De fire delanalyser undersøger brugen af hvert enkelt lokale, således afrapporteres udnyttelsen af alle 23 undersøgte lokaler.

Kapacitetsudnyttelse i store haller

Analysen af store haller på 800 m² eller derover er foretaget i 11 forskellige haller i Rudersdal Kommune. De 11 haller er oplistet i tabel 19, der også angiver tidsrummene, hallerne er undersøgt i, samt hvilke analyser der foretages. Det er kun hallerne i Multihallen (Bane 1 og Bane 2, BIC), Idrætshallen (Rundforbi Idrætsanlæg) samt Hal 1 og Hal 2 (Rudegaard Idrætsanlæg), der indgår i analysen af kapacitetsudnyttelse i dagtimerne (kl. 8-16). De resterende seks haller er kun undersøgt om eftermiddagen efter kl. 15/16 og i aftentimerne. Det er således kun muligt at analysere kapacitetsudnyttelsen i disse haller efter kl. 16.

Tabel 19: De 11 undersøgte store haller i Rudersdal Kommune.

Store haller	Undersøgelsesperiode	Analyse	
		Kl. 8-16	Kl. 16-22
Multihallen, bane 1, Birkerød Idrætscenter	Kl. 8-22	X	X
Multihallen, bane 2, Birkerød Idrætscenter	Kl. 8-22	X	X
Søndervangshallen, Birkerød Idrætscenter	Kl. 15,30-23	-	X
Idrætshallen, Rundforbi Idrætsanlæg	Kl. 8-22	X	X
Hal 1, Rudegaard Idrætsanlæg	Kl. 8-22	X	X
Hal 2, Rudegaard Idrætsanlæg	Kl. 8-22	X	X
Vedbækhallen, Vedbæk Skole	Kl. 15,30-22	-	X
Hallen, Sjælsøhallen	Kl. 15-22	-	X
Idrætshallen, Sjælsøskolen	Kl. 16-22	-	X
Idrætshallen, Nærum Gymnasium	Kl. 18-22	-	X
Hal, Birkerød Skole	Kl. 17-23	-	X

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012g.

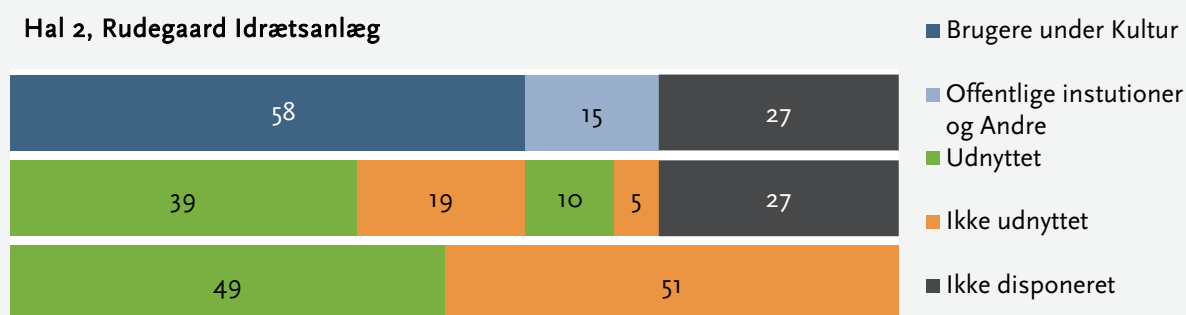
I kommunen findes der 11 store haller og analyser medtager således alle de store haller, kommunen anvender. På den baggrund giver kapacitetsanalysen et godt indblik i brugen af store haller i kommunen især efter kl. 16.

Kapacitetsudnyttelse fra kl. 8-16

Kapacitetsudnyttelsen i dagtimerne er undersøgt i fem store haller, der alle har været undersøgt kl. 8 til 16 (dagtimer). Resultaterne præsenteres ved hjælp af figurer, og læsningen af figurerne er med udgangspunkt i kapacitetsudnyttelsen i Hal 2 Rudegaard Idrætsanlæg gennemgået i boks 2 nedenfor:

Boks 2: Sådan læses en kapacitetsudnyttelsestabel

Figuren for kapacitetsudnyttelsen i Hal 2 på Rudegaard Idrætsanlæg ser således ud:

Figuren består af tre bjælker, der tilsammen indeholder information om kapacitetsudnyttelsen:

Bjælke 1 viser tildeling af tider til brugere under Kultur, Offentlige institutioner og andre samt ikke fordelte tider. Brugere under Kultur er markeret med mørkeblå, Offentlige institutioner og andre med lyseblå, mens ikke disponeret/ansvist tid er sort.

Af bjælken fremgår, at 58 pct. af tiden i Hal 2 mellem kl. 8 og 16 er tildelt brugere under Kultur, 15 pct. er tildelt Offentlige institutioner og andre, mens de resterende 27 pct. ikke er disponeret til nogen side, og hallen altså står tom.

Opgørelsen over tildelte tider er talt via de kommunale fordelingskemaer²⁸.

Bjælke 2 viser andelen af udnyttet tid og ikke udnyttet tid for henholdsvis brugere under Kultur og Offentlige institutioner og andre samt ikke fordelt tid. Den grønne farve angiver andelen af udnyttet tid, mens den orange farve angiver uudnyttet tid. Den sorte farve viser igen ikke disponeret/ansvist tid.

Der er således kun én farve for udnyttet tid og én farve for uudnyttet tid, uanset om det er brugere under Kultur eller Offentlige institutioner og andre, som henholdsvis udnytter eller ikke udnytter tiden. Dog forhold-

²⁸ De kommunale fordelingskemaer er en oversigt over fordelingen af lokaler til brugere under Kultur og Offentlige institutioner og andre. Skemaet bliver fastlagt på de kommunale fordelingsmøder (delanalyse 4), men der kan undervejs ske forandringer. F.eks. hvis en bruger ikke længere har behov for en tildelt tid, eller hvis en ikke fordelt afsættes til en bruger. Det anvendte skema angiver fordelingen for 2012/13 og stammer fra efteråret 2012 (Rudersdal Kommune, 2012g). Det er med basis i dette skema, at opgørelsen anvendelsen af tildelte tider er lavet. Sidenhen kan der være sket ændringer, og dermed kan udnyttelsen af tildelte tider variere i mindre grad. Ændringer sker dog i mindre omfang. Den totale angivelse tager ikke udgangspunkt i tildelte tider, og den samlede udnyttelse af lokalerne er dermed præcis.

der bjælke 2 sig til bjælke 1, og på den måde kan andelene af udnyttet og ikke udnyttet tid for henholdsvis brugere under Kultur og Offentlige institutioner og andre aflæses. Andelen af udnnyttet tid for henholdsvis brugere under Kultur og Offentlige institutioner og Andre ligger således i forlængelse af den udnyttede.

For Hal 2 viser bjælken, at brugere under Kultur har afholdt aktivitet i Hal 2 i 39 pct. af tiden mellem kl. 8 og 16, mens Offentlige institutioner og andre har afholdt aktivitet i 10 pct. af tiden. For brugere under Kultur er andelen af ikke udnyttet tid 19 pct., mens den er 5 pct. for Offentlige institutioner og andre. Igen er 27 pct. af tiden i Hal 2 ikke disponeret.

Opgørelsen over fordelingen af udnyttet og ikke udnyttet tid er opgjort via registreringerne i de undersøgte haller i løbet af de to undersøgelsesuger.

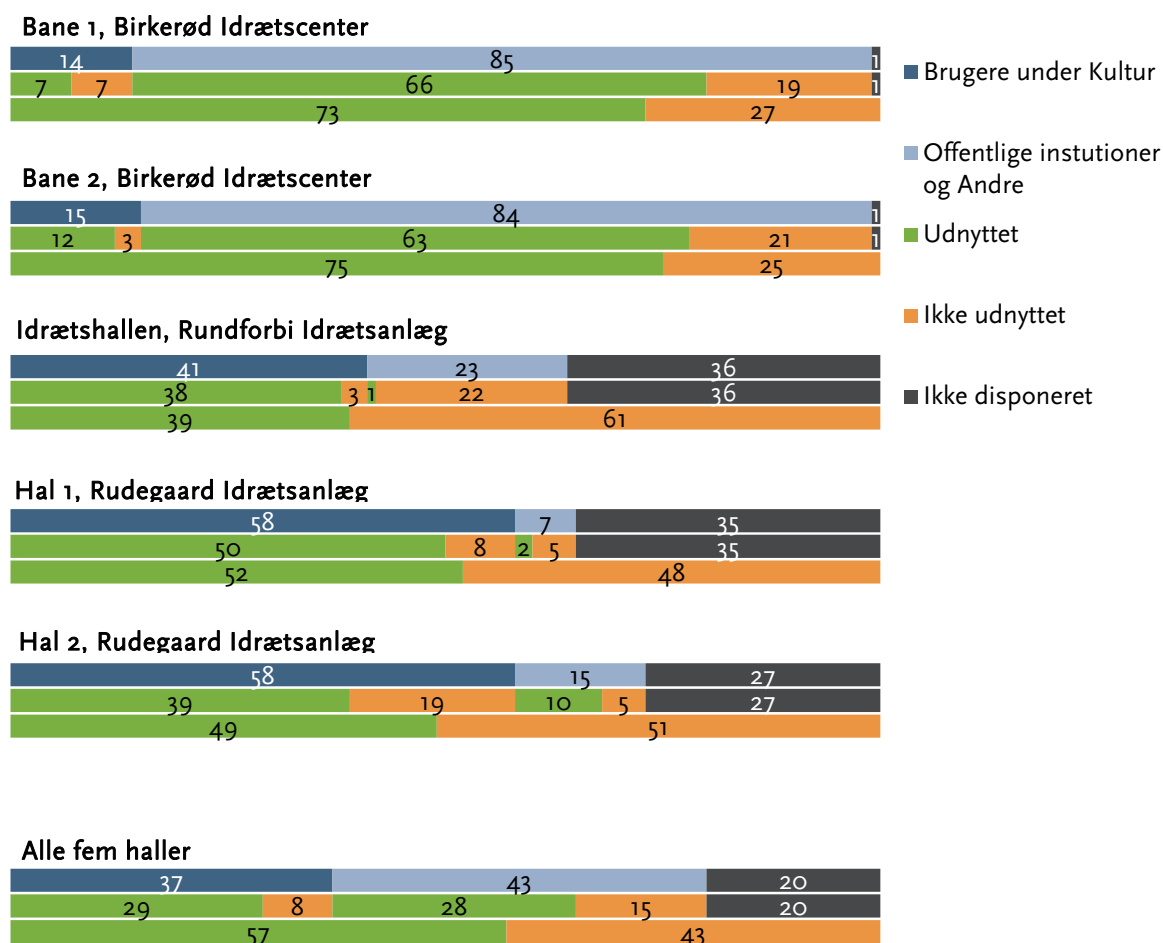
Bjælke 3 viser den totale udnyttelse af den samlede haltid uden angivelse af, om det er brugere under Kultur eller Offentlige institutioner og andre, der udnytter lokalet. Andelen af henholdsvis udnyttet og udnnyttet tid er dermed en sammenlægning af udnyttet tid for brugere under Kultur og Offentlige institutioner og andre (bjælke 2), mens den samlede udnnyttede tid er den tid, lokalet står tomt. Der tages *ikke* højde for, om den udnyttede lokaletid skyldes brugeres manglende udnyttelse af deres anviste tid (orange), og/eller om den skyldes at tider slet ikke er anvist/disponeret til brugere..

Hal 2 er udnyttet til aktivitet i 49 pct. af tiden mellem kl. 8 og 16, mens hallen ikke bliver udnyttet i de resterende 51 pct.

Figur 20 nedenfor viser kapacitetsudnyttelsen i de fem undersøgte haller kl. 8-16. Som figuren viser, bliver de fem haller i timerne mellem kl. 8-16 udnyttet i ret forskellig grad. Opgørelsen over udnyttelsen af de fem haller total set er vist nederst i figuren, hvoraf det fremgår, at der i tidsrummet er aktivitet i 57 pct. af tiden.

Mellem de fem haller er den bedst udnyttede Bane 2 på Birkerød Idrætscenter, som der er aktivitet i i 75 pct. af tiden i de to uger på hverdage kl. 8 til 16. Omvendt er udnyttelsen mindst i Idrætshallen på Rundforbi Idrætsanlæg, som kun er i brug til aktivitet i 39 pct. af tiden (se figur 20).

Figur 20: Kapacitetsudnyttelse mellem kl. 8 og 16 (pct.).

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Det er ikke kun den totale udnyttelse, der varierer mellem hallerne. Der er ligeledes ret store forskelle på, hvem der udnytter tiderne, og hvem der har tildelte tider (se figur 20). For Bane 1 gælder f.eks., at langt de fleste tider kl. 8 til 16 er tildelt Offentlige institutioner og andre (85 pct.), og dermed hænger den totale brug af hallen i høj grad sammen med, i hvilket omfang Offentlige institutioner og andre rent faktisk udnytter deres anviste tider.

Det omvendt er tilfældet i Hal 1 på Rudegaard Idrætsanlæg, som i 58 pct. af tiden er fordelt til Kultur. Her hænger den totale udnyttelse altså sammen med brugere under Kulturs udnyttelse af deres tildelte tider, da der er få tider tildelt til Offentlige institutioner og andre (7 pct.).

Desuden viser Figur 20, at en del mere tid i Hal 1 på Rudegaard Idrætsanlæg sammenlignet med Bane 1 ikke er anvist til brugere (ikke disponeret). Det kan have stor betydning for den totale udnyttelse af hallen, idet tider, der ikke er tildelt brugere, med meget stor sandsynlighed heller ikke bliver udnyttet til aktivitet. Hallen står altså tom, og ingen brugere har gjort krav på den ledige tid.

Udnyttelse af anvist tid

Procentangivelser i figur 20 beskriver, i hvilken grad henholdsvis brugere under Kultur og Offentlige institutioner og andre udnytter og ikke udnytter deres tildelte tid i forhold til den *samlede* tid i hallen.

Angivelserne beskriver dermed ikke, hvor *stor en del af de anviste* tider, som brugere under Kultur eller Offentlige institutioner og andre udnytter. Oplysning herom derimod vist i tabel 20 nedenfor.

Når tabel 20 er medtaget, skyldes det, at det er interessant at vide, i hvilket omfang brugere under Kultur (foreninger/aftenskoler) og Offentlige institutioner og andre rent faktisk udnytter de tider, de har fået anvist og råder over til aktivitet. En høj udnyttelse af de anviste tider kan f.eks. være en indikation af, om de enkelte brugere er tilfredse med/har behov for tiderne/lokalet og derfor bruger tiderne.

Tabel 20: Udnyttelse af anviste tider kl. 8-16.

Udnyttelse af fordelte tider (pct.)	Offentlige institutioner og andre	Kultur
Multihallen, bane 1, Birkerød Idrætscenter	78	50
Multihallen, bane 2, Birkerød Idrætscenter	73	68
Idrætshallen, Rundforbi Idrætsanlæg	6	92
Hal 1, Rudegaard Idrætsanlæg	25	86
Hal 2, Rudegaard Idrætsanlæg	67	64

*Eksempel: Offentlige institutioner og andre udnytter 78 pct. af tiderne på Bane 1, som er blevet anvist til Offentlige institutioner og andre (85 pct. af tiden er anvist tider til Offentlige institutioner og andre (se figur 20)). Dermed står Offentlige institutioner og andre for 66 pct. af aktiviteten på Bane 1 (78 pct. * 85 pct. = 66 pct.). Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.*

Af tabel 20 fremgår, at der er ret stor forskel på Offentlige institutioner og andres udnyttelse af deres anviste tider. På Bane 1 og Bane 2 i Multihallen udnytter Offentlige institutioner og andre henholdsvis 78 pct. og 73 pct. af deres anviste tider til aktivitet, mens udnyttelsen i Hal 2 på Rudegaard Idrætsanlæg er lidt lavere (67 pct.).

Markant lavere er Offentlige institutioner og andres udnyttelse af anviste tider i Hal 1 på Rudegaard Idrætsanlæg og i Idrætshallen på Rundforbi Idrætsanlæg. Her er det kun henholdsvis 6 pct. og 25 pct. af den anviste tid, der reelt udnyttes. Selvom udnyttelsen i disse to lokaler er ret lav, spiller det dog samlet set en mindre rolle for den totale udnyttelse af hallerne, da de Offentlige institutioner og andre har få tider i løbet af dagtimerne i hallerne (henholdsvis 23 pct. og 7 pct. – se figur 20).

På samme måder varierer brugere under Kulturs udnyttelse af anviste tider. På Bane 1 i Multihallen udnytter brugere under Kultur kun hver anden anviste tid (50 pct.), mens udnyttelsen i Idrætshallen på Rundforbi Idrætsanlæg er hele 92 pct. (se tabel 20).

Det er svært umiddelbart at pege på en klar tendens i forhold til udnyttelsen af anviste tider samlet set, da der ikke er en hal, hvor udnyttelsen af anviste tider er lav eller høj hos *både* Offentlige institutioner og andre og brugere under Kultur. Omvendt synes det nærmere at hænge sammen således, at den ene arrangørtype er høj, mens den anden er lav i faciliteterne.

Faktisk peger analysen på, at udnyttelse af anviste tider er højst for den arrangørtype, som tegner sig for de fleste tider i de enkelte haller. Tydeligst er tendensen på Bane 1 og Bane 2 i Multihallen samt i Idrætshallen på Rundforbi Idrætsanlæg og Hal 1 på Rudegaard Idrætsanlæg. Bane 1 og Bane 2 står til rådighed for Offentlige institutioner og andre i 84 pct. af tiden, og udnyttelsen er her relativ høj (78 pct. og 73 pct.).

Idrætshallen og Hal 1 er derimod primært anvist til brugere under Kultur (93 pct. og 77 pct.), og her er fremmødet til de tildelte tider også højt og på henholdsvis 92 pct. og 86 pct. Modsat er de Offentlige institutioner og andres udnyttelsen blot på 6 pct. i Idrætshallen og 25 pct. i Hal 1.

Når tider ikke anvises, opstår ikke-udnyttet kapacitet

Et væsentligt element i forhold til udnyttelsen af de enkelte haller er, om alle tiderne i lokalerne er anvist brugere eller ej. Den tid, hallerne ikke er anvist til brugere, bliver ikke udnyttet til aktivitet.

En del tider i løbet af dagen i Idrætshallen (36 pct.) på Rundforbi Idrætsanlæg samt Hal 1 (35 pct.) og Hal 2 (27 pct.) på Rudegaard Idrætsanlæg er i løbet af dagtimerne ikke anvist til brugere, og hallerne står derfor tomme i disse tidsrum (se figur 20). Det er da også disse haller, som er udnyttet mindst i løbet af dagen. Omvendt er Bane 1 og Bane 2 på Birkerød Idrætscenter anvist brugere i næsten alle timer (99 pct.), og dermed er muligheden for god kapacitetsudnyttelse større.

Bedre udnyttelse af de tre haller, Idrætshallen, Hal 1 og Hal 2, vil dermed kræve, at der bliver anvist flere tider. Spørgsmålet i den forbindelse er, om der findes brugere blandt f.eks. foreninger/aftenskoler eller Offentlige institutioner og andre til de frie tider? Måske findes der potentielle brugere, der ønsker haltid, men ikke er klar over, at der faktisk findes frie tider i hallerne? Såfremt det sidste er tilfældet, peger analysen på, at det handler om at synliggøre, at der er fri tid i visse af de kommunale lokaler for at skabe bedre udnyttelse.

Alternativt kunne disse tider i højere grad søges udnyttet ved at stille dem til rådighed for andre brugere end brugere under Kultur eller Offentlige institutioner og andre – f.eks. gennem onlinebooking direkte til borgere eller firmaer, udbud af ledig tid til private aktivitetsudbydere, arrangører fra andre kommuner, dialog med brugerforeninger eller lignende om opstart af nye aktiviteter i ledige timer eller aktivitetsforløb arrangeret af faciliteterne selv?

Kapacitetsudnyttelse fra kl. 16-22

Analysen af kapacitetsudnyttelsen efter kl. 16 er mulig i alle 11 haller, der indgår i kapacitetsudnyttelsesanalysen. I analysen af aftenbrug indgår alle 11 store haller²⁹. Analysens resultater fremgår af figur 21 nedenfor. Ud over at antallet af haller i analysen er højere, er det desuden en væsentlig forandring, at langt størstedelen af tiden kl. 16 til 22 er tildelt brugere under Kultur (se evt. boks 2 for læsning af figurer).

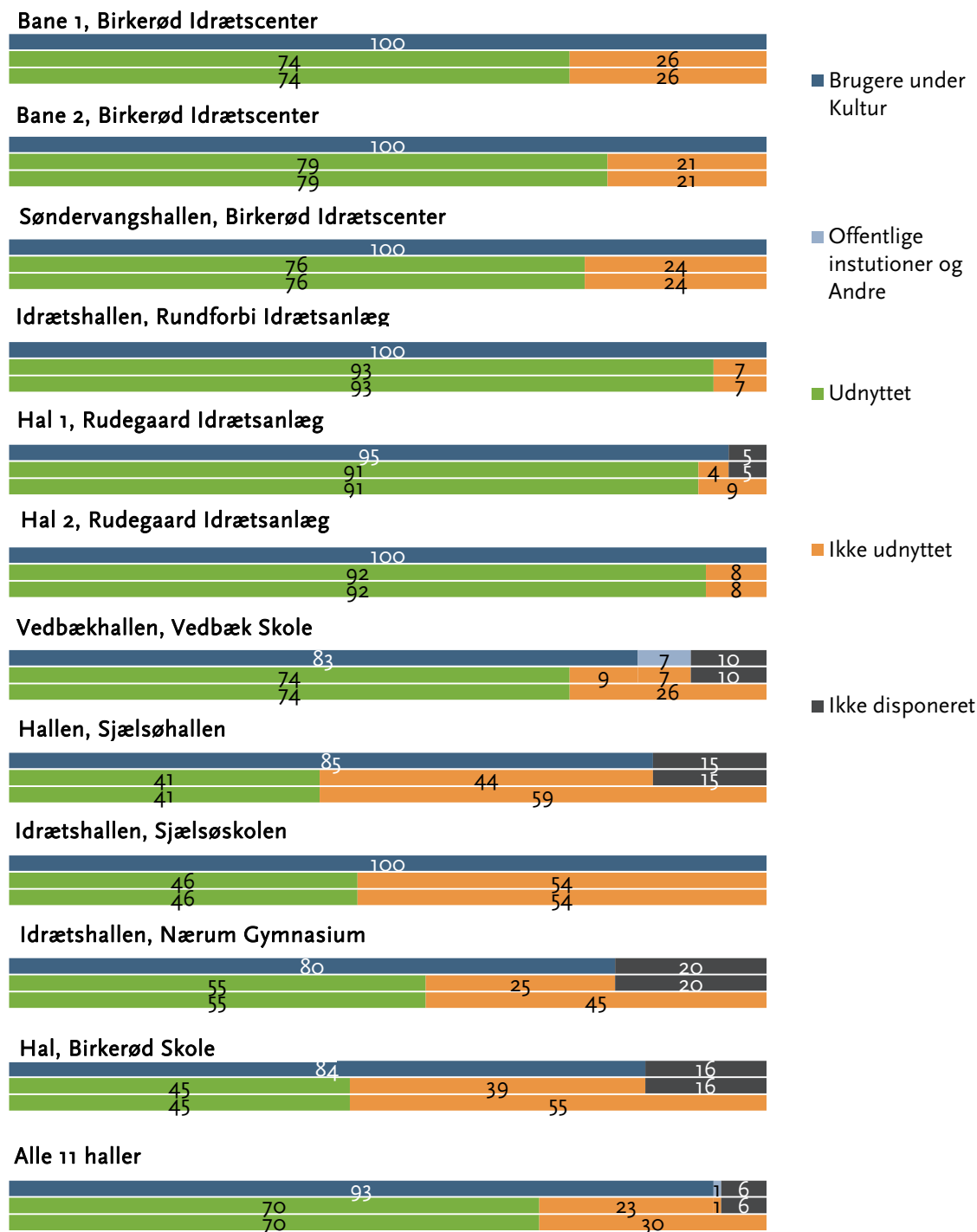
Bortset fra 7 pct. af tiden i Vedbækhallen tildelt Offentlige institutioner og andre, er det kun brugere under Kultur, der råder over tiderne i hallerne i Rudersdal i tidsrummet kl. 16-22³⁰ (se figur 21). Bru- gen af hallerne i aftentimerne er dermed en analyse af, hvordan brugere under Kultur udnytter deres tildelte tider.

Udnyttelsen af de 11 haller varierer betragteligt hinanden imellem. Det er f.eks. kun 41 pct. af kapaciteten i Sjælsøhallen, der udnyttes til aktivitet, mens det modsat er 93 pct. af tiden i Idrætshallen på Rundforbi Idrætsanlæg. Specielt hallerne på Rundforbi og Rudegaard Idrætsanlæg er godt udnyttet i aftentimerne, og der er aktivitet i mellem 91 pct. og 93 pct. af tiden. Også i den høje ende, men dog med en mindre udnyttelse, er hallerne tilknyttet Birkerød Idrætscenter (Bane 1 (74 pct.) og Bane 2 (79 pct.) i Multihallen og Søndervangshallen (76 pct.)) samt Vedbækhallen (74 pct.) (se figur 21).

²⁹ Hallerne på Nærum Gymnasium og Birkerød Skole er først blevet undersøgt fra henholdsvis kl. 18 og 17 (se tabel 19). Det er taget højde for de kortere undersøgelsesperioder i analysen.

³⁰ Idrætshallen på Nærum Gymnasium er fordelt til Offentlige institutioner mellem kl. 16-18, men da hallen ikke har været undersøgt i dette tidsrum, er det undladt i analysen. Det samme gør sig gældende på i hallen på Birkerød Skole. Her er hallen fordelt til Offentlige institutioner fra kl. 16-17, men da registreringen først er begyndt kl. 17, er det ligeledes undladt.

Figur 21: Kapacitetsudnyttelse kl. 16-22.

Kilde: Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Fælles for de bedst udnyttede haller fraregnet Vedbækshallen er, at de er beliggende på de centrale idrætsanlæg (Birkerød Idrætscenter, Rudegaard og Rundforbi Idrætsanlæg). Stort set alle tiderne i disse haller er da også anvist brugere, og samlet set tegner der sig et billede af, at disse haller er efterspurgt og dermed også relativt godt udnyttet mellem kl. 16 og 22.

Til sammenligning er hallerne beliggende decentralt noget dårligere udnyttet total set. Hallerne i Sjælsøhallen (41 pct.), Sjælsøskolen (46 pct.), Nærum Gymnasium (55 pct.) og på Birkerød Skole (45 pct.) er tilsammen i brug i mindre end hver anden tid, der er til rådighed i tidsrummet 16-22 (se figur 21).

På den måde tegner der sig en opdeling i den forstand, at syv af hallerne er relativt godt udnyttet, mens de fire resterende har en del uudnyttet kapacitet. Lægger man udnyttelsen af hallerne sammen, placerer den samlede udnyttelse sig omtrent midt i mellem de to grupperinger, og i hallerne er i brug til aktivitet i 70 pct. af tiden kl. 16 til 22 (se figur 21).

Hovedforklaringen på forskellene i udnyttelse af hallerne hænger sammen med to ting. For det første er der en del tider i de mindst anvendte haller, som slet ikke er anvist til brugere. Det betyder alt andet lige, at sandsynligheden for høj kapacitetsudnyttelse falder. Sjælsøhallen, Hallen på Birkerød Skole og Idrætshallen på Nærum Gymnasium har alle en del tider, der ikke er anvist til brugere.

Den anden forklaring beror på brugere under Kulturs faktiske fremmøde til deres anviste tider. For de syv mest udnyttede haller gælder, at brugere under Kultur udnytter mere end 70 pct. af deres tildelte tid. Omvendt er udnyttelsen i de fem mindst udnyttede haller alle på under 70 pct. Og bortset fra Idrætshallen på Nærum Gymnasium er det blot hver anden anviste tid, der benyttes (se tabel 21).

Tabel 21: I syv haller udnyttes 70 pct. eller mere af de anviste tider.

Udnyttelse af anviste tider (pct.)	Offentlige institutioner og andre	Kultur
Multihallen, bane 1, Birkerød Idrætscenter	-	74
Multihallen, bane 2, Birkerød Idrætscenter	-	79
Søndervangshallen, Birkerød Idrætscenter	-	76
Idrætshallen, Rundforbi Idrætsanlæg	-	93
Hal 1, Rudegaard Idrætsanlæg	-	96
Hal 2, Rudegaard Idrætsanlæg	-	92
Vedbækhallen, Vedbæk Skole	0	89
Hallen, Sjælsøhallen	-	48
Idrætshallen, Sjælsøskolen	-	46
Idrætshallen, Nærum Gymnasium	-	69
Hal, Birkerød Skole	-	54

Kilde: Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Det klare billede er, at udnyttelsen af anviste tider er klart lavest i hallerne, som er placeret decentralt. Det gode spørgsmål i den forbindelse er, om der findes andre vaner/kulturer i forbindelse med lokalebrug i de decentrale haller? Er det f.eks. lettere og ikke ildeset at blive væk fra tider i de decentrale haller sammenlignet med de centrale? Eller er der på den anden side tale om, at nogle af de anviste tider i de mere decentrale haller mere eller mindre bevidst fungerer som en form for backup, der ikke altid anvendes?

Udnyttelse og brugere varierer i løbet af dagen

De to ovenstående analyser peger på, at der er store forskelle mellem brugere i og udnyttelsen af de enkelte haller mellem dagtimer og aften timer.

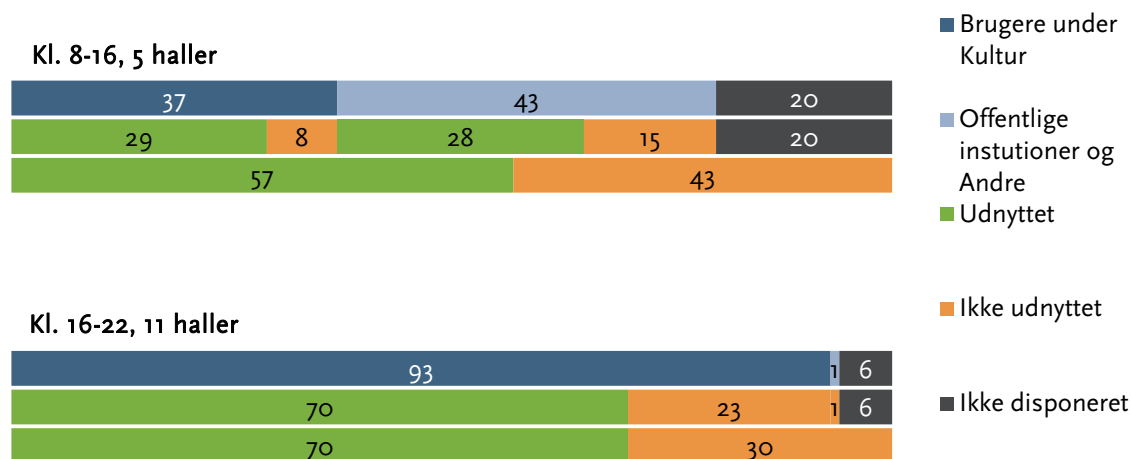
Sammenligner man udnyttelsen af hallerne inden for de samme tidsrum, gælder som hovedregel, at udnyttelsen af hallernes kapacitet er tæt knyttet til deres geografiske placering. De haller, der er beliggende på et af de tre centrale idrætsanlæg, er mest benyttet, mens de decentralt placerede haller på f.eks. folkeskole/gymnasium, hører til de mindst udnyttede.

Det afspejler andelen af anviste tider i de enkelte haller. Der er få eller ingen ikke-anviste tider i hallerne på de centrale idrætsanlæg, mens der er findes en del frie tider i hallerne placeret decentralt. Det tyder med andre ord på, at udøverne gerne vil være aktive i de haller, der er placeret centralt og hører hjemme på et moderne og velbesøgt idrætsanlæg.

Tager man frem for de enkelte haller afsæt i de to undersøgte tidsrum over dagen, viser analysen, at der er stor forskel på, hvornår kapacitetsudnyttelsen er bedst. Det viser Figur 22 nedenfor, som sammenligner haludnyttelse i de to tidsrum.

Der er stor forskel på, hvordan brugergrupperne på tværs af dagen er strikket sammen. Offentlige institutioner og andre er stort set kun at finde i dagtimerne, hvor det er folkeskole/gymnasium, som afholder en del timer. Omvendt er tiden efter kl. 16 tildelt brugere under Kultur i form af primært idrætsforeninger og enkelte aftenskoler.

Figur 22: Kapacitetsudnyttelse i løbet af hele dagen.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Udnyttelsen af hallernes kapacitet er størst i aften timerne kl. 16-22, mens udnyttelsen i dagtimerne er 13 procentpoint lavere. Det er dog vigtigt i den forbindelse at huske på, at analysen af udnyttelsen i dagtimerne kun er lavet på fem haller, som alle er placeret på de centrale idrætsanlæg. Havde

analysen haft flere af de decentrale haller med, havde billedet måske set anderledes ud og forskellen mellem udnyttelsen i løbet af dag- og aften timer været mere udtalt.

Kapacitetsudnyttelse i små haller

Kapacitetsudnyttelsesanalysen i små haller på mellem 799-300 m² er foretaget i fem forskellige haller. I Rudersdal Kommune findes der samlet set 8 små haller, så analysen er foretaget på 63 pct. af de små haller i kommunen (delanalyse 6).

De fem undersøgte små haller fremgår af tabel 22, som desuden viser, hvilke tidsrum haller er undersøgt i og herunder, hvilke analyser de indgår i. Der er kun Sal 2 og Sal 3 på Birkerød Idrætscenter, der er undersøgt i dagtimerne, mens alle hallerne indgår i analysen af udnyttelsen aften timerne.

Tabel 22: De fem undersøgte små haller i Rudersdal Kommune

Små haller	Undersøgelsesperiode	Analyse	
		Kl. 8-16	Kl. 16-22
Sal 2, Birkerød Idrætscenter	Kl. 8-22	X	X
Sal 3, Birkerød Idrætscenter	Kl. 8-22	X	X
Hal 1, Birkerød Badmintonhal	Kl. 15-22	-	X
Hal 2, Birkerød Badmintonhal	Kl. 15-22	-	X
Multihallen, Nærum Skole	Kl. 15.30-22	-	X

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Resultaterne fra analysen af dagtimerne skal behandles varsomt i den forstand, at der ikke er tale om udnyttelsen af små haller i kommunen samlet set eller de fem undersøgte haller for den sags skyld.

Kapacitetsudnyttelse fra kl. 8-16

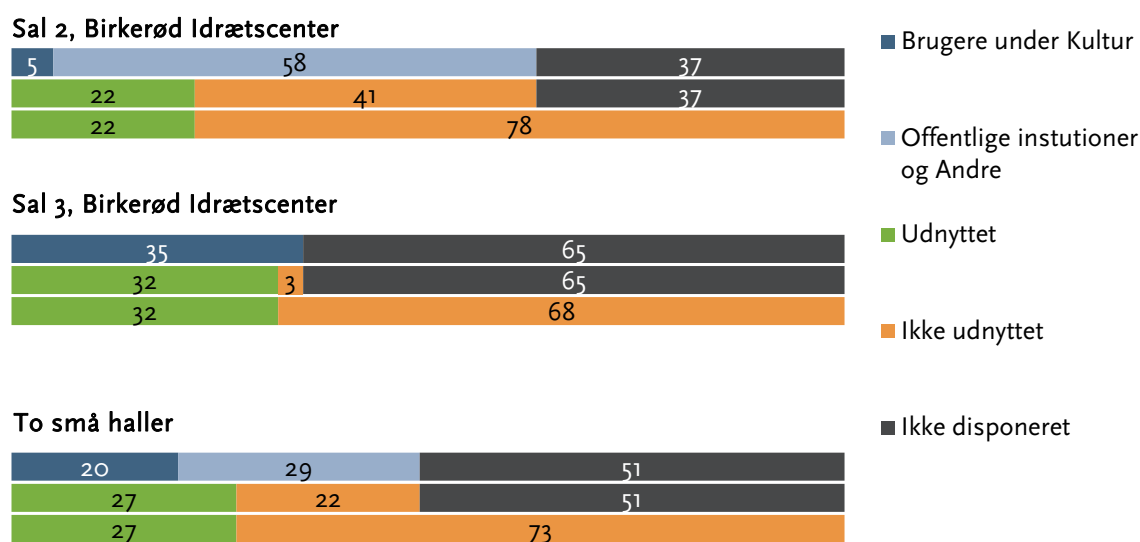
Sal 2 og Sal 3 hører begge hjemme på Birkerød Idrætscenter, men er ret forskelligt udnyttet i dagtimerne. Som det fremgår af figur 23, er Sal 2 anvist til Offentlige institutioner og andre i lidt mere end hver anden tid mellem kl. 8 og 16 (58 pct.), mens Sal 3 kun er anvist til brugere under Kultur i 35 pct. af tiden. I begge sale er der en del ikke anvist tid (henholdsvis 37 pct. og 65 pct.).

Sal 2 og Sal 3 er dermed ret forskelligt fordelt i forhold til brugergrupper, idet Sal 2 bruges primært af Offentlige institutioner og andre, mens Sal 3 omvendt kun bruges af brugere under Kultur (foreninger/aftenskoler mv.). Forskellen mellem brugerfordelingen i de to sale åbner naturligt for at kigge på, om kapacitetsudnyttelse i løbet af dagtimerne varierer efter, om brugeren er en Offentlig institution og andre eller en bruger under Kultur.

Analysen besværliggøres dog af problemer med registreringen i Sal 2. Samlet set er der registreret aktivitet i 17,25 timer i løbet af de to undersøgte uger, hvilket svarer til, at udnyttelsen af de anviste tider for både Offentlige institutioner og andre brugere under Kultur er på 34 pct.³¹.

Alle de 17,25 timer, hvor der er registreret aktivitet, er registreret som aktivitet udført af brugere under Kultur, til trods for at brugere under Kultur kun har fået tildelt 4,5 timer til aktivitet i løbet af de to uger. Derfor er andelen af udnyttede tid for brugere under Kultur (22 pct.) større end den tildelte tid (5 pct.) i figur 23. Der er ikke tvivl om, at der har været aktivitet i lokalet, men blot hvem der har afholdt den. Om aktiviteten har været afholdt af Offentlige institutioner og andre eller brugere under Kultur er ikke til at sige. Og det er derfor heller ikke muligt at se på de enkelte brugergrubbers udnyttelse af Sal 2³².

Figur 23: Kapacitetsudnyttelse kl. 8-16.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Derimod er det muligt at udtale sig om den samlede udnyttelse, samt udnyttelse i Sal 3. For begge sale gælder, at den samlede udnyttelse kl. 8 til 16 er begrænset. Af de timer, salene står til rådighed, er der kun aktivitet i 22 pct. af tiden i Sal 2, mens det er 32 pct. i Sal 3. Samlet er udnyttelsen af salenes kapacitet i løbet af dagen på 27 pct. (se figur 23).

Mens udnyttelsen af anvist tid som nævnt er lav i Sal 2 (34 pct.), er det ikke tilfældet for Sal 3. Her er udnyttelsen af de anviste tider på hele 90 pct. (se tabel 23). Når Sal 3 samlet set er dårligere udnyttet skyldes det, at der er en ret stor del af tiderne i salen, som ikke er anvist til brugere.

³¹ Der er i de to uger tildelt 46,5 timer til Offentlige institutioner og 4,5 timer til brugere under Kultur – dvs. der totalt er tildelt 51 timer til brugere.

³² Se evt. fordelingsskema for oversigten over anviste tider i Sal 2. Antallet af udnyttede timer i løbet af de to uger er optalt via kapacitetsanalysen (Rudersdal Kommune, 2012g).

Tabel 23: Udnyttelse af tildelte tider mellem kl. 8-16.

Udnyttelse af fordelte tider (pct.)	Offentlige institutioner og Andre	Kultur
Sal 2, Birkerød Idrætscenter		34 ³³
Sal 3, Birkerød Idrætscenter	0	90
Hal 1, Birkerød Badmintonhal	-	-
Hal 2, Birkerød Badmintonhal	-	-
Multihallen, Nærum Skole	-	-

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Med den lave udnyttelse og megen fri tid i salene, tyder det på, at der er rig mulighed for at få mere aktivitet ind i lokalerne i løbet af dagtimerne, såfremt der findes brugere, som ønsker tider, eller udbydere som på anden vis kan aktivere timerne.

Kapacitetsudnyttelse fra kl. 16-22

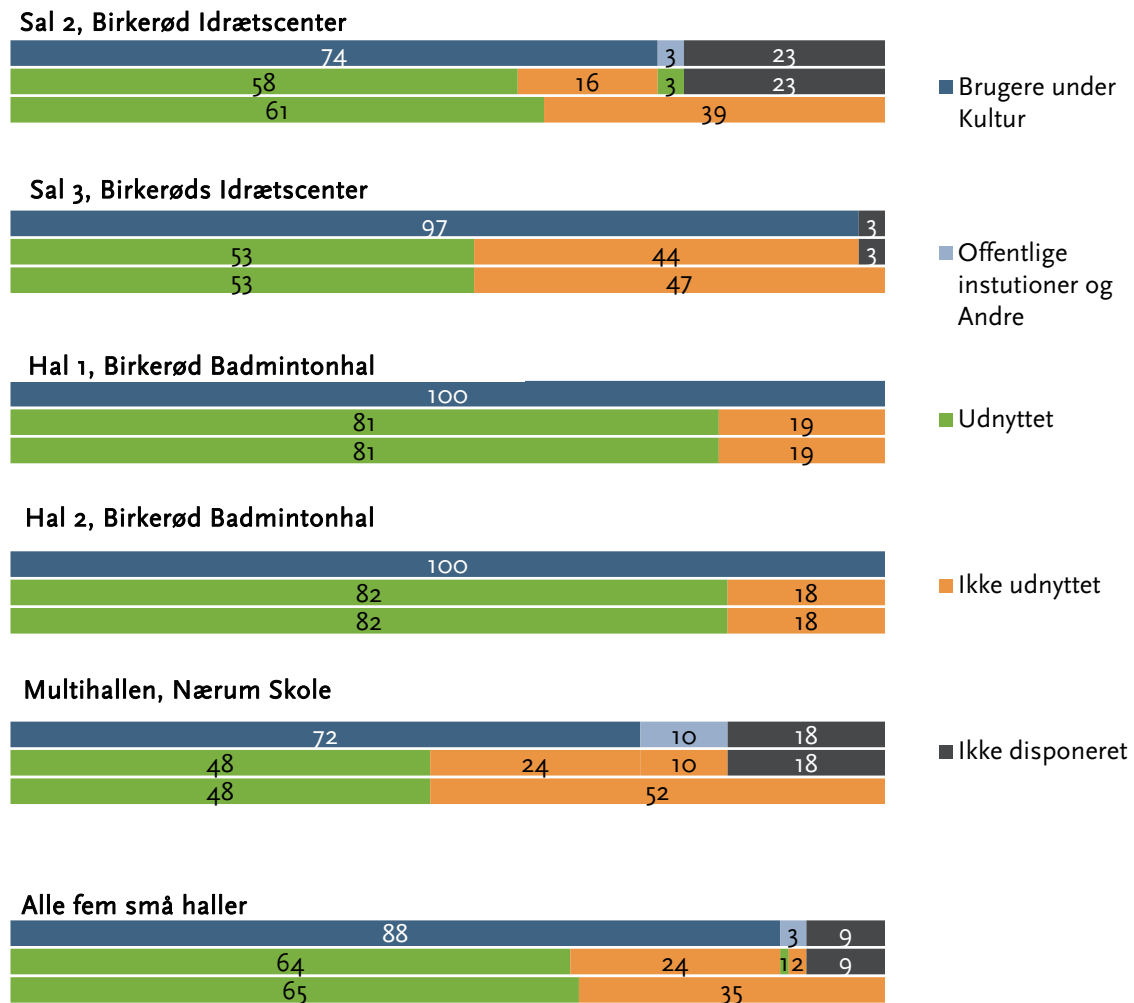
Det er kun ganske få timer i de fem små haller, der er anvist til Offentlige institutioner og andre mellem kl. 16 og 22 i de fem små haller (se figur 24). Derfor er analysen, som det også var tilfældet for de store haller, primært en analyse af brugere under Kulturs udnyttelse af hallerne.

Samlet set er hallerne fordelt til brugere under Kultur i det meste af tiden. Hal 1 og Hal 2 i Birkerød Badmintonhal er fordelt til brugere i alle timer mellem kl. 16 og 22, mens de tre andre haller har noget fri tid, der ikke er fordelt (3-23 pct.)

Den totale udnyttelse er de fem haller er da også højest i de mest efterspurgte haller. Hal 1 og Hal 2 i Birkerød Badmintonhal udnyttes i henholdsvis 81 pct. og 82 pct. af tiden (se figur 24). Det er specielt i sammenligning med de tre andre små haller en høj udnyttelsesprocent.

³³ Som anført ovenfor, er det pga. af problemer med registreringen i Sal 2 ikke muligt at angive, om det er henholdsvis Offentlige institutioner eller brugere under Kultur, der har afholdt aktivitet. Derfor kan deres udnyttelse hver især ikke rapporteres.

Figur 24: Kapacitetsudnyttelse kl. 16-22.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Samlet set er de fem små haller udnyttet i lidt mindre end to ud af tre tider kl. 16 til 22 (65 pct.). Det er et interessant fund i analysen, at det ikke kun er i dagtimerne, men også i 'primetime', at der findes en del uudnyttet kapacitet i de små haller. Til forskel fra de store haller er der desuden tale om fri og uudnyttet tid i haller, der er placeret på centrale anlæg (Birkerød Idrætscenter).

Vender man sig fra den totale udnyttelse af hallerne til i stedet at se på den faktiske udnyttelse af anviste tider, gælder det også her, at de to badmintonhaller ligger i toppen. Dog er udnyttelsen af anviste tider også høj i Sal 2 (se tabel 24).

Tabel 24: Udnyttelse af tildelte tider kl. 16-22.

Udnyttelse af fordelte tider (pct.)	Offentlige institutioner og andre	Kultur
Sal 2, Birkerød Idrætscenter	100	79
Sal 3, Birkerød Idrætscenter	-	55
Hal 1, Birkerød Badmintonhal	-	81
Hal 2, Birkerød Badmintonhal	-	82
Multihallen, Nærum Skole	50	67

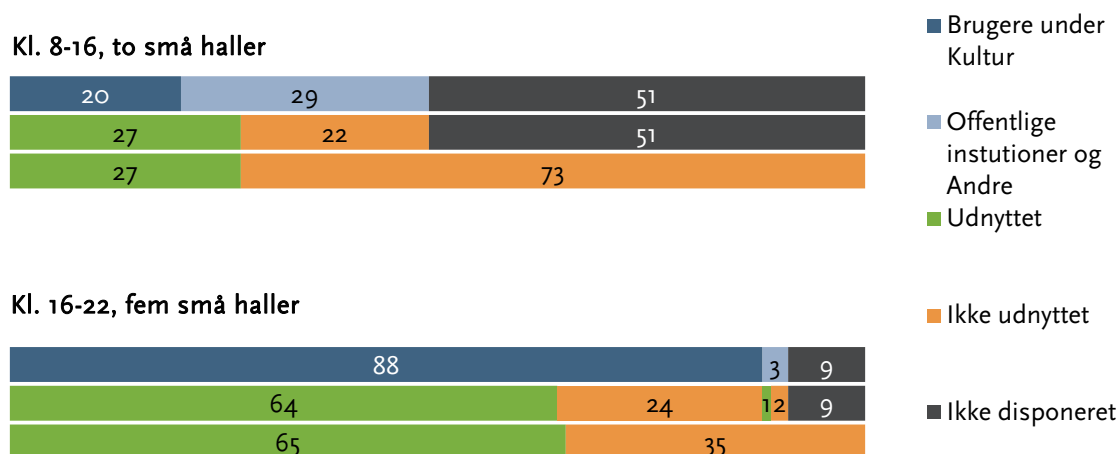
Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Et spørgsmål rejst af analysen er, om specifikke lokaler – de to badmintonhaller – er lettest at få udnyttet? Måske skyldes den gode udnyttelse af de to haller, at de netop er specifikke lokaler, som kun bruges til badminton? Det kan tænkes, at et aktivitetsfællesskab omkring en specifik aktivitet er med til at sikre bedre udnyttelse. Måske fordi det er lettere for brugere at bytte tider med hinanden eller være aktive fra start til slut, fordi redskaber, net eller lignende ikke skal ryddes væk eller monteres.

Stor forskel i kapacitetsudnyttelsen mellem dagtimer og aften timer

Der er massiv forskel på kapacitetsudnyttelsen i de to små haller, der er undersøgt om dagen i sammenligning med de fem haller, der indgår i kapacitetsudnyttelsesanalysen i aften timerne. I dagtimerne er under hver tredje tid udnyttet til aktivitet, mens det i aften timerne omvendt er næsten to ud tre timer, der udnyttes (se figur 25).

Figur 25: Tiderne før kl. 16 er markant dårligere udnyttet end timerne efter.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Der er meget fri tid i de to undersøgte små haller i dagtimerne, hvilket er en helt afgørende forklaring på den beskedne udnyttelse. Hver anden tid i mellem kl. 8 og 16 er ikke anvist til brugere, mens det modsat kun er 9 pct. efter kl. 16. Der tegner sig dermed et klart billede af, at der ikke er specielt stor efterspørgsel efter tider i de to små lokaler før kl. 16.

De mange ubesatte tider i løbet af dagen giver mulighed for, at få plads til nye aktiviteter. Da hverken brugere under Kultur eller Offentlige institutioner og andre pt. ønsker tider, kan man overveje, om noget af tiden skal afsætte til brugertyper, som i øjeblikket fylder lidt i de kommunale lokaler (f.eks. selvorganiserede udøvere, private udbydere eller lignende).

Kigger man nærmere på udnyttelsen efter kl. 16, opstår der en del ubenyttet kapacitet i lokalerne, fordi brugere primært under Kultur ikke møder frem til deres planlagte tider. Samlet set er næsten hver fjerde tid i de fem små sale uudnyttede som en konsekvens af, at brugere ikke møder op til deres anviste tider (se figur 25).

Kapacitetsudnyttelse i idrætslokaler

Analysen af kapacitetsudnyttelsen i idrætslokaler på 299 m² eller derunder er foretaget i tre forskellige lokaler. Der er dermed tale om en mindre del af det samlede antal idrætslokaler i Rudersdal Kommune. Samlet set findes der i kommunen 22 idrætslokaler, og analysen er dermed kun foretaget i 14 pct. af idrætslokalerne i kommunen (delanalyse 6).

Analysen kan således ikke fortælle om den generelle udnyttelse af idrætslokaler, men blot tegne en række tendenser, der gør sig gældende i de tre lokaler, og kommunen kan overveje tendenserne i et bredere perspektiv. Lokalerne er oplyst i tabel 25, som også viser, at alle lokalerne indgår i analysen af udnyttelsen i såvel dagtimerne som aftentimerne.

Fælles for de tre lokaler er, at de alle hører hjemme på et af de centrale idrætsanlæg i kommunen. Lokale 1.8 er placeret på Birkerød Idrætscenter, mens Idrætslokalet hører hjemme på Rundforbi Idrætsanlæg og Opvarmningslokalet på Rudegaard Idrætsanlæg.

Tabel 25: De tre undersøgte idrætslokaler i Rudersdal Kommune.

Idrætslokaler	Undersøgelsesperiode	Analyse	
		Kl. 8-16	Kl. 16-22
Lokale 1.8, Birkerød Idrætscenter	Kl. 8-22	X	X
Idrætslokalet, Rundforbi Idrætsanlæg	Kl. 8-22	X	X
Opvarmningslokalet, Rudegaard Idrætsanlæg	Kl. 8-22	X	X

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Kapacitetsudnyttelse fra kl. 8-16

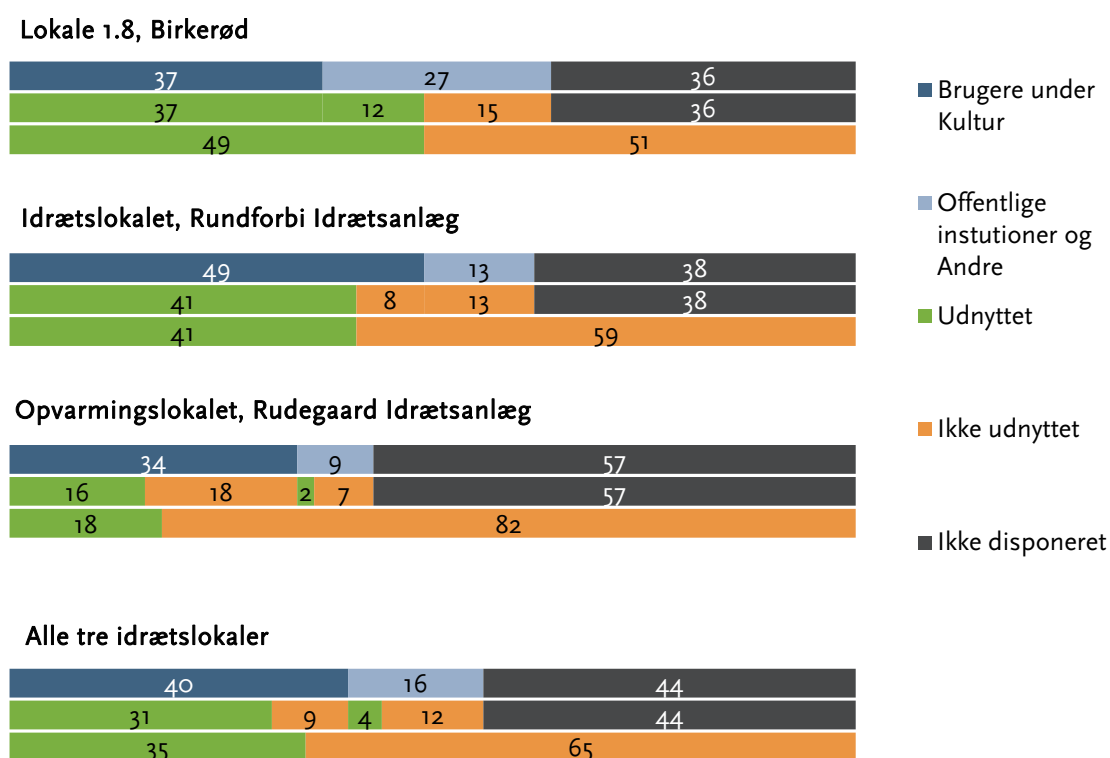
I sammenligning med de store haller skiller idrætslokalerne sig ud, da det kun er ret få timer i løbet af dagtimerne, der er fordelt til Offentlige institutioner og andre. Det betyder dermed også, at Kultur har mulighed for at anvise tider til brugere under Kultur i langt de fleste timer kl. 8 til 16.

Det er dog langt fra alle tider i lokalerne, som er anvist til brugere, og i Lokale 1.8 er 36 pct. af tiden ikke anvist, mens det er 38 pct. og hele 57 pct. i henholdsvis Idrætslokalet på Rundforbi og Rude-

gaard Idrætsanlæg. Allerede inden resultaterne af udnyttelsen præsenteres nærmere, kan det altså konkluderes, at der findes en del fri tid i lokalerne, og at det ville være muligt at afholde mere aktivitet, såfremt der var brugere til tiderne. Det bekræfter figur 26 også, idet de tre lokaler samlet ikke er benyttet til aktivitet i 65 pct. af tiden mellem kl. 8 og 16.

Udnyttelsen af de tre lokaler varierer, hvilket primært hænger sammen med den andel af tid, der er ikke anvist. Det skal forstås på den måde, at den samlede udnyttelse af de enkelte lokaler selvsagt er mindre end andelen af anvist tid, men også en tendens til, at hvis der er meget tid, som ikke er anvist i det enkelte lokale, bliver udnyttelsen af de anviste tider tilsvarende lavere. Forskellen mellem ikke anvist tid og ikke udnyttet tid er samlet mindst i Lokale 1.8 og modsat størst i Opvarmningslokalet (se figur 26).

Figur 26: Kapacitetsudnyttelse kl. 8-16.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Den tid, der bliver udnyttet til aktivitet i de tre lokaler, afholdes primært af brugere under Kultur. I Lokale 1.8 står brugere under Kultur for 77 pct. af aktiviteten i lokalet, mens det tilsvarende er 86 pct. af aktiviteterne i Opvarmningslokalet. I Idrætslokalet på Rundforbi Idrætsanlæg er al aktivitet afholdt af brugere under Kultur.

Forskellene afspejler til dels, at brugere under Kultur har flest tildelte tider, men også af brugere under Kultur er mere flittige til at udnytte deres anviste tider sammenlignet med Offentlige institu-

tioner og andre. I alle tre lokaler er fremmødet fra brugere under Kultur markant højere, end tilfældet for Offentlige institutioner og andre (se tabel 26).

Tabel 26: Udnyttelse af tildelte tider kl. 8-16.

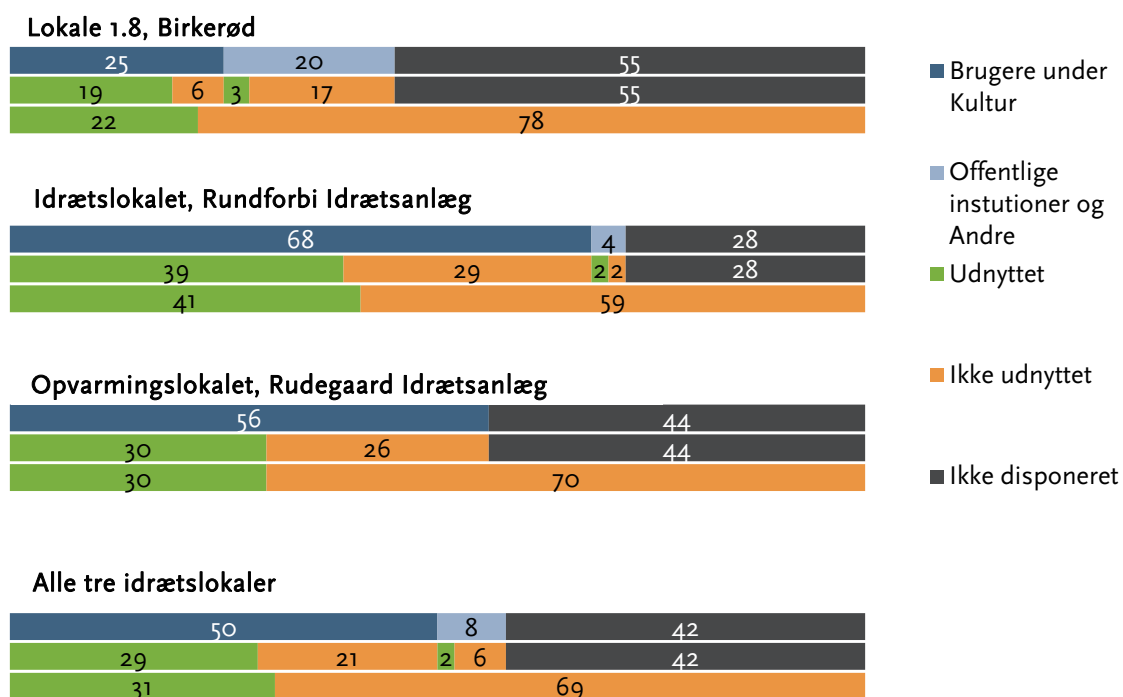
Udnyttelse af fordelte tider (pct.)	Offentlige institutioner og andre	Kultur
Lokale 1.8, Birkerød Idrætscenter	44	100
Idrætslokalet, Rundforbi Idrætsanlæg	0	85
Opvarmningslokalet, Rudegaard Idrætsanlæg	27	47

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Kapacitetsudnyttelse fra kl. 16-22

Samlet set er en ret stor del af tiderne i de tre lokaler kl. 16 til 22 ikke anvist til brugere. Lokale 1.8 er ikke anvist i 55 pct., Idrætslokalet i 28 pct., mens det er 44 pct. i Opvarmningslokalet på Rudegaard Idrætsanlæg. Samlet set er det dermed tæt på hver anden tid i lokalerne (42 pct.), som ikke er anvist og derfor heller ikke kommer i spil i forhold til udnyttelse (se figur 27). Dette har stor betydning for den samlede udnyttelse af lokalerne, og det er lidt mindre end hver tredje tid, der i gennemsnit udnyttes til aktivitet i lokalerne (31 pct.). Analysen viser således, at der er særdeles god mulighed for at få øget aktivitet i lokalerne i 'primetime', såfremt der kan findes brugere til lokalerne.

Figur 27: Kapacitetsudnyttelse kl. 16-22.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

En del af den uudnyttede tid skyldes desuden, at en del anviste tider ikke udnyttes. Som tilfældet var det med timerne mellem kl. 8 og 22 er der ret stor forskel på omfanget af udnyttelsen af de anviste tider.

Som det fremgår af tabel 27, varierer udnyttelse af anviste tider blandt brugere under Kultur. I Lokale 1.8 udnytter brugere under Kultur 75 pct. af de anviste tider, mens udnyttelsen i Opvarmningslokalet er noget lavere (54 pct.). Inddrages Offentlige institutioner og andre i analysen, er spændet endnu større, da kun 17 pct. af den anviste tid udnyttes i Lokale 1.8.

Tabel 27: Udnyttelse af anviste tider kl. 16-22.

Udnyttelse af fordelte tider (pct.)	Offentlige institutioner og andre	Kultur
Lokale 1.8, Birkerød Idrætscenter	17	75
Idrætslokalet, Rundforbi Idrætsanlæg	40	57
Opvarmningslokalet, Rudegaard Idrætsanlæg	-	54

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

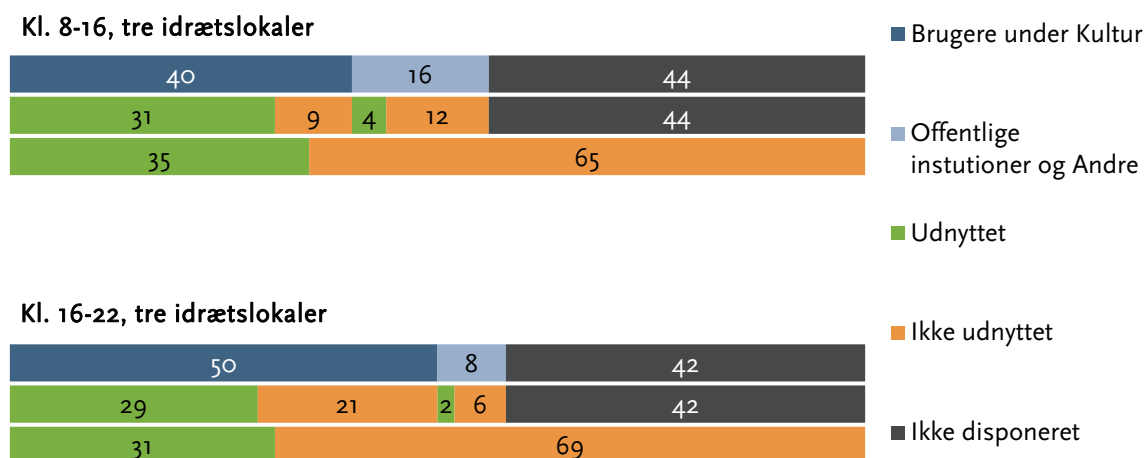
Alt i alt tyder det på, at lokalerne ikke er specielt eftertragtede. Specielt fordi der er megen ikke anvist tid, men også fordi udnyttelsen af de anviste tider varierer og generelt er lav.

Lav udnyttelse af idrætslokaler både i dagtimer og aften timer

På tværs af de to undersøgelsesperioder er udsvinget mellem de tre idrætslokalers samlede udnyttelse begrænset. Det gælder også for den del af tiden, der er henholdsvis anvist og ikke anvist til brugere.

Modsat tilfældet for store og små haller, er dagtimerne bedre udnyttet end aften timerne. 35 pct. af dagtimerne mod 31 pct. af aften timerne udnyttes til aktivitet (se figur 28).

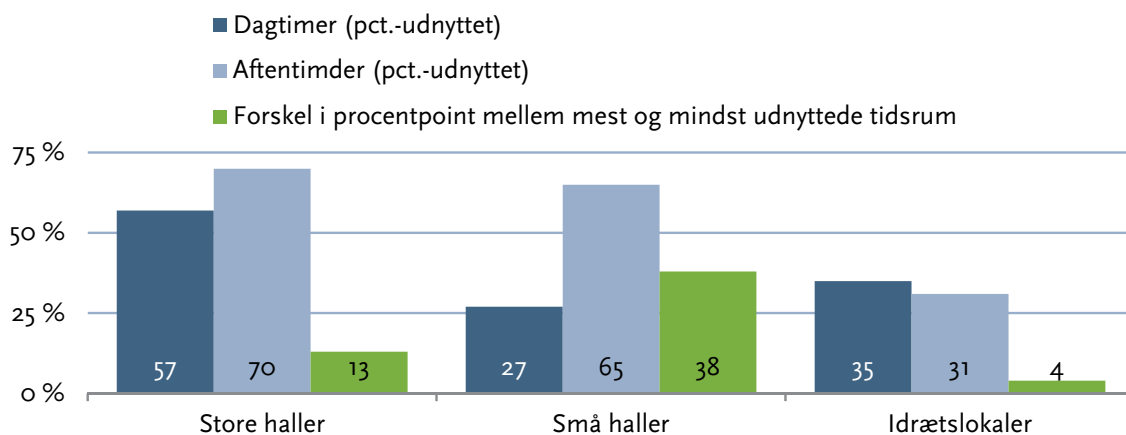
Figur 28: Dagtimerne er bedre udnyttet end aften timer i idrætslokaler.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Kigger man nærmere på forskellen mellem udnyttelsen af de to tidsrum mellem idrætslokaler, store haller og små haller skiller idrætslokalerne sig ud. Der er ret lille forskel i andel af udnyttede tid kl. 8-16 og kl. 16-22 i idrætslokaler (4 procentpoint), mens forskellen i store og små haller er noget større (henholdsvis 13 pct. og 38 pct.) (se figur 29).

Figur 29: Forskellen mellem udnyttelsen i dagtimer og aften timer er mindst i idrætslokaler.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Den begrænsede forskel mellem de to tidsrum i idrætslokaler afspejler således ikke, at lokalerne er godt udnyttede. Nærmere at lokalerne ikke er specielt godt udnyttede, og at der på tværs af henholdsvis dag og aften ikke er specielt stor efterspørgsel efter tider. Det viser figur 28 også, idet næsten hver anden tid ikke er anvist til brugere.

Forskellige brugere i forskellige tidsrum

Hidtil har analysen af kapacitetsudnyttelse kredset om to forskellige tidsrum – ét i timerne frem til kl. 16, og ét der fokuserer på timerne efter kl. 16. Analysen har vist, at der både i dagtimer og aften timerne findes gode muligheder for at passe mere aktivitet ind i de eksisterende kommunale lokaler, som for norges vedkommende slet ikke er anvist til brugere i hele den disponible tid.

Det er dog ikke alle tidsrum inden for de undersøgte perioder, som er lige relevante for alle brugergrupper. Børn og unge er i løbet af dagen optaget af skolegang og aktiviteter i forskellige former for fritidsordninger som f.eks. SFO og er først klar til fritidsaktivitet om eftermiddagen, når foreningsaktiviteterne typisk begynder.

Omvendt har andre borgergrupper som f.eks. ældre, førtidspensionister og hjemmegående husmødre/fædre, der ikke er aktive på arbejdsmarkedet, mulighed for at være idrætsaktive i løbet af dagtimerne. Idrætsaktiviteter arrangeret i de senere aften timer passer derimod godt/bedre ind i voksne hverdag. For voksne med arbejde og familie er det f.eks. muligt på 'skift' at passe idræt i hverdagen, når børnene er lagt i seng og dagens øvrige gøremål er klaret.

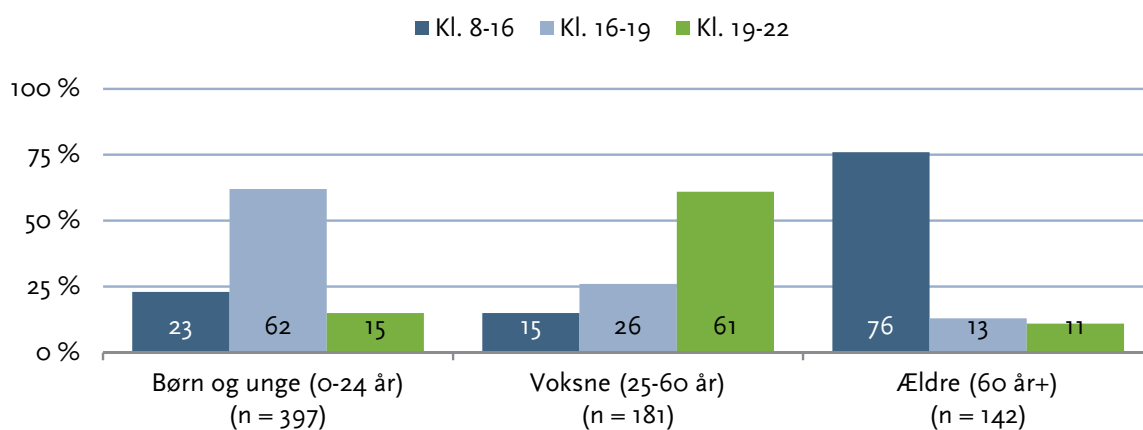
Det er væsentligt at tage højde for forskellige borgergruppers muligheder, ønsker og behov i den kommunale planlægning og anvisning af tider til foreninger/aftenskoler og andre brugere. Ikke mindst fordi folkeoplysningsloven i særlig grad lægger op til, at børn og unge skal tilgodeses ved anvisning af ledige, offentlige lokaler til idræt. Dvs. at man som kommune bør medtage i tildelingen af tider, hvornår børn og unge har mulighed for at være aktive, samt hvordan andre borgergrupper som f.eks. ældre og voksne kan passe ind samtidigt med at børn og unge prioriteres.

Børn og unge er aktive kl. 16-19

En analyse udelukkende på de tider, Kultur anviser til foreninger/aftenskoler efter folkeoplysningsloven med udgangspunkt i aktiviteternes starttidspunkt, viser, at langt de fleste aktivitetsforløb, som foreninger/aftenskoler afholder for børn og unge på 24 år eller derunder, begynder mellem kl. 16 og 19. Hovedparten af aktiviteterne for ældre på over 60 år begynder derimod før kl. 16, mens aktiviteter for voksne primært begynder efter kl. 19.

Tager man afsæt i aktiviteter for henholdsvis børn og unge, voksne og ældre, er der markante forskelle på, hvornår disse gruppers aktivitetsforløb begynder. 77 pct. af alle aktivitetsforløbene afholdt af foreninger for børn og unge på 24 år eller derunder begynder efter kl. 16, mens det omvendt er 76 pct. af aktiviteter for ældre på over 60 år, som begynder før kl. 16. Endeligt begynder fleste aktiviteter for voksne efter kl. 19 (se figur 30). Aktiviteter for børn og unge, voksne og ældre starter altså typisk på forskellige tidspunkter.

Figur 30: Aktiviteter for børn og unge begynder primært kl. 16-19 (kun aktivitetsforløb afholdt af foreninger/aftenskoler).

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

I forhold til den kommunale planlægning og prioritering af børn og unge er det væsentligt at hæfte sig ved tiden efter kl. 16, som tydeligvis kan deles i to perioder: én periode inden kl. 19, hvor aktiviteter for børn og unge primært begynder, samt én periode efter kl. 19, hvor få aktiviteter for børn og unge begynder.

Det er således hele 62 pct. af forløbene for børn og unge, der begynder mellem kl. 16 og 19, mens kun 15 pct. starter efter kl. 19. Omvendt begynder mange af aktiviteterne for voksne efter kl. 19 (61 pct.) (se figur 30).

Kigger man isoleret set på alle de aktivitetsforløb, der begynder kl. 16 til 19 og er arrangeret af foreninger/aftenskoler, er i alt 74 pct. af aktiviteterne for børn og unge.

Ovenstående analyse viser, at kommunen efterlever folkeoplysningslovens anvisninger ved at prioritere aktiviteter for børn og unge afholdt af foreninger/aftenskoler 'de gode tider' i de sene eftermiddagstimer og tidlige aftentimer i de kommunale lokaler.

Men samtidigt er ikke alle timer mellem kl. 16 og 22 lige relevante for børn og unge. Det er specielt i timerne mellem kl. 16 og 19, at aktiviteter for børn og unge starter, og derfor er det fra et kommunalt perspektiv interessant at se på, hvordan den ikke anviste eller uudnyttede tid i lokalerne fordeler sig over tidsrummet kl. 16-22. Er den ikke anviste eller uudnyttede tid med andre ord tid, der kan komme mere i spil i forhold til børn og unge? Eller er der tale om ikke anvist eller uudnyttet tid sent på aftenen, som dermed primært kan bruges til andre brugergrupper end børn?

Fri og uudnyttet tid kl. 16-19 og kl. 19-22

Disse spørgsmål er i fokus i den følgende analyse, som deler tidsrummet kl. 16-22 op i to. Ét tidsrum mellem kl. 16 og 19 og ét mellem kl. 19 og 22. I disse tidsrum i de forskellige lokaler er det primært brugere under Kultur, der har afholdt aktivitet.

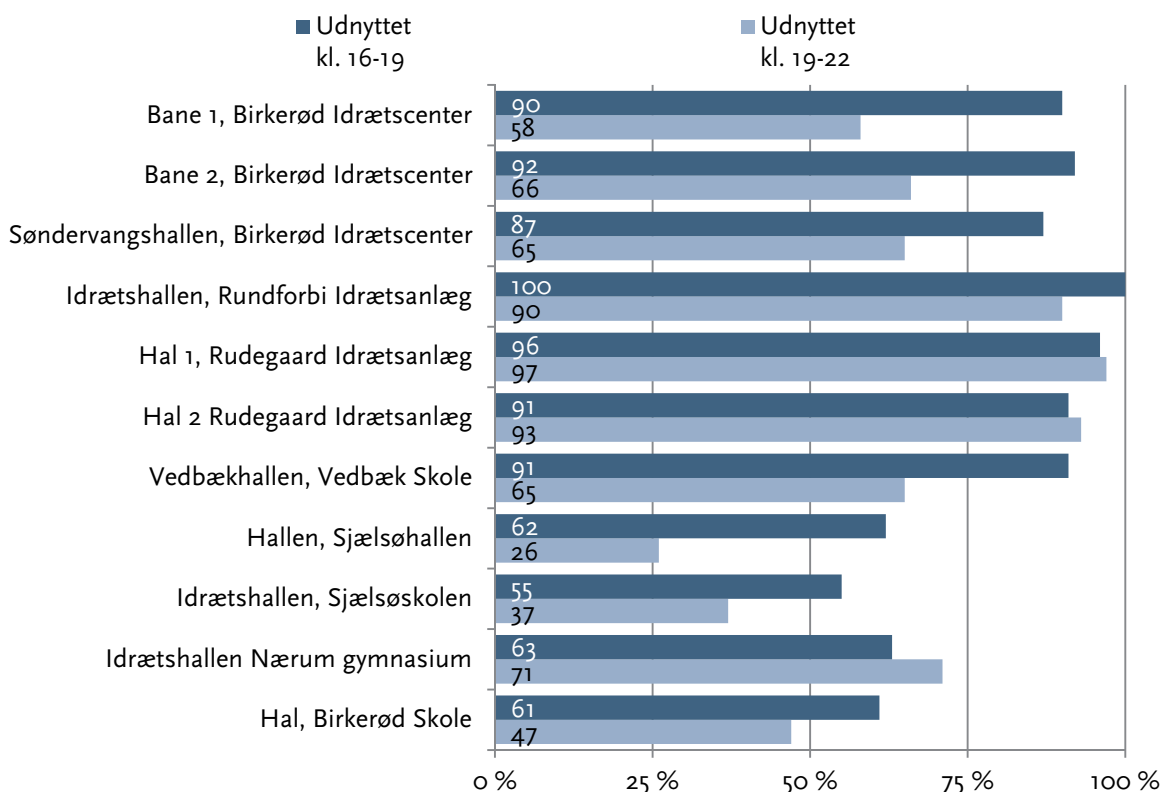
Begrænset fri tid i de mest eftertragtede store haller kl. 16-19

Aktiviteten i de store haller efter kl. 16 er afsat til foreninger/aftenskoler, og som tidligere vist i aktivitetsanalysen er de store haller børn og unges foretrukne idrætsarena blandt de undersøgte lokaler. Det kommunale fordelingskema (Rudersdal Kommune, 2012g) viser da også, at der er ret få tider, som ikke er anvist til brugere i de store haller kl. 16-19 (se figur 31).

Som det fremgår af figur 31, er tidsrummet mellem kl. 16 og 19 det bedst udnyttede med aktivitet i 72 pct. af tiden. Omvendt er udnyttelsen mellem kl. 19 og 22 noget mindre (58 pct.), og her er det kun lidt mere end hver anden tid i de kommunale haller, der rent faktisk anvendes til aktivitet. En sammenligning af udnyttelsen mellem de forskellige haller viser, at der er ret store forskelle i en række haller, mens der i andre er meget begrænsede forskelle i udnyttelsen mellem de tidlige og de sene aftentimer (se figur 31).

F.eks. gælder på Bane 1 i Multihallen på Birkerød Idrætscenter, at den udnyttes til aktivitet i 90 pct. af tiden kl. 16 til 19, mens udnyttelsen kl. 19 til 22 blot er 58 pct. Omvendt er situationen det i Hal 1 og Hal 2 på Rudegaard Idrætsanlæg. Både den i henseende, at forskellen i udnyttelse mellem de to tidsrum er ret lille (1-2 procentpoint), samt at tiderne mellem kl. 19 og 22 faktisk er de bedst udnyttede (se figur 31).

Figur 31: Tiderne kl. 16-19 er bedst udnyttet.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Kapacitetsudnyttelsesanalysen af de store haller viste, at syv haller skilte sig ud og er noget bedre udnyttet end de andre (Bane 1 og Bane 2, Søndervangshallen (BIC), Idrætshallen (Rundforbi Idrætsanlæg), Hal 1 og Hal 2 (Rudegaard Idrætsanlæg) og Vedbækhallen). Netop de syv haller fremstår også ret godt udnyttet i tidsrummet kl. 16 til 19. I de tre timer i de to uger er den gennemsnitlige udnyttelse på 92 pct. Til sammenligning er udnyttelsen i de fire andre store haller på 60 pct.

Efter kl. 19 falder udnyttelsen blandt de syv mest udnyttede haller samlet set med 15 procentpoint. Faldet er størst på Bane 1 og Bane 2 i Birkerød Idrætscenter samt i Søndervangshallen og Vedbækhallen, hvor udnyttelsen i gennemsnit falder med 27 procentpoint, mens faldet i de tre andre haller (Hal 1 og Hal 2 på Rudegaard Idrætsanlæg og Idrætshallen på Rundforbi Idrætsanlæg) samlet set kun er på lidt mere end 3 procentpoint (se figur 31).

Kigger man på de fire mindst udnyttede haller (Idrætshallen på Sjælsøskolen, Sjælsøhallen, Idrætshallen på Nærum Gymnasium og Hallen på Birkerød Skole), er det ikke overraskende, at der også sker et fald mellem de to tidsrum her. Samlet set falder udnyttelsen med 15 procentpoint i gennemsnit, men som det er tilfældet med de syv mest udnyttede haller, er der store forskelle mellem hallerne. Udnyttelsen af Sjælsøhallen er 36 procentpoint lavere kl. 19-22 sammenlignet med kl. 16-19,

mens Idrætshallen på Nærum Gymnasium derimod er 10 procentpoint mere udnyttet i de sene timer (se figur 31).

Den tidligere analyse af kapacitetsudnyttelsen i de store haller på tværs af dagtimer og aftentimer tog højde for, om tider er tildelt brugere eller ej. Dels fordi det har betydning for udnyttelsen, men også fordi andelen af fri og ikke fordelt tid er et tegn på, om lokalet er efterspurgt eller ej. Og derved også om der er fri kapacitet, som uden videre kan tildeles foreninger/aftenskoler eller andre, der måtte ønske det.

Blandt de syv mest udnyttede haller skyldes faldet i udnyttelsen fra tidsrummet kl. 16-19 til kl. 19-22 ikke, at tider ikke er anvist brugere. De syv mest udnyttede haller er stort set alle fuldt ud anvist til brugere i begge tidsrum, og det er kun i Idrætshallen på Rundforbi Idrætsanlæg, Hal 1 på Rudegaard Idrætsanlæg og i Vedbækhallen, at alle timer ikke er anvist brugere. Der dog tale om ret få tider, som ikke spiller nogen væsentlig rolle for den samlede kapacitetsudnyttelse³⁴.

Faldet i udnyttelse i de sene timer i de store haller skyldes dermed primært, at brugere ikke møder op til anviste tider/eller udnytter deres tildelte tid fuldt ud.

Samme historie er stort set gældende blandt de fire mindst udnyttede haller. Det er kun Sjælsøhallen, som ikke er anvist til brugere i alle tider efter kl. 16. Mellem kl. 16 og 19 er 97 pct. af tiderne anvist til brugere, mens ikke anviste tider kl. 19 til 22 er 80 pct. Det ret store fald i udnyttelse (og altså ikke andelen af anviste tider) i Sjælsøhallen er på 36 pct. og kan til dels forklares ved, at færre sene tider er anvist brugere (henholdsvis 97 pct. og 80 pct.). Det er ikke tilfældet for de andre haller, og samlet set må den mindre udnyttelse i disse haller også tilskrives, at brugere ikke møder til anviste tider eller ikke udnytter deres tider til fulde.

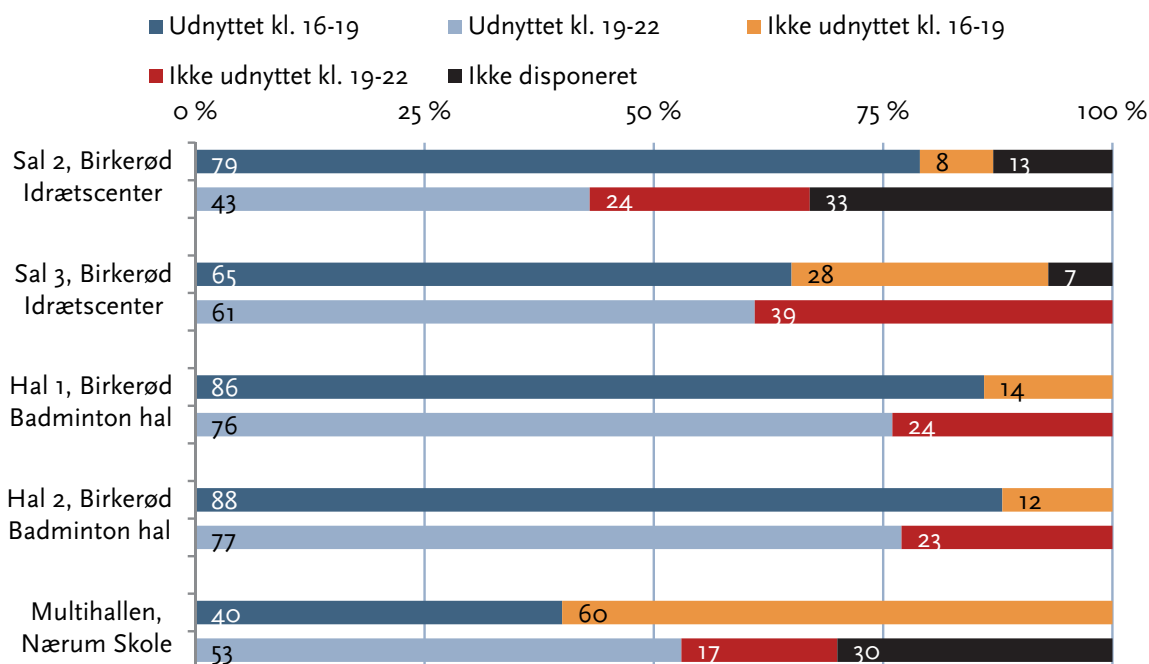
Efterspørgslen efter haltider og udnyttelsen falder efter kl. 19 i små haller

Forskellen i udnyttelse i de små haller kl. 16-19 og kl. 19-22 ligner den for store haller. Samlet set falder udnyttelsen i de fem haller fra 72 pct. i tidsrummet mellem kl. 16 og 19 til 62 pct. i tidsrummet mellem kl. 19 og 22 (et fald på 10 procentpoint) (ikke vist i figur). Faldet på 10 procentpoint er mindre end i de store haller samlet set, hvor faldet er 14 procentpoint.

Multihallen på Nærum Skole skiller sig ud fra de andre haller, idet udnyttelsen mellem kl. 19 og 22 er noget bedre end i tidsrummet kl. 16-19 (13 procentpoint). De fire andre små haller falder derimod mellem 36-40 procentpoint (se figur 32).

³⁴ 95 pct. af tider i Idrætshallen på Rundforbi Idrætsanlæg er tildelt brugere mellem kl. 16-19, mens 90 pct. og 87 pct. af tiden på i henholdsvis Hal 1 på Rudegaard Idrætsanlæg og Vedbækhallen er tildelt brugere. Derudover er alle tider i de syv haller tildelt brugere.

Figur 32: Faldet i andelen af anviste tider passer til faldet i udnyttelse i visse små haller.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

Sal 2 på Birkerød Idrætscenter har det klart største fald, hvilket ikke mindst skyldes, at andelen af ikke anviste tider til brugere stiger ret markant fra det tidlige til det sene tidsrum. Det viser den sorte bjælke ('ikke disponeret') i figur 32 – andelen af ikke anviste tider stiger i Sal 2 fra 13 pct. mellem kl. 16 og 19 til 33 pct. mellem kl. 19 og 22. En stigning i ikke anviste tider på 20 procentpoint.

At den samlede udnyttelse af et lokale – eller faldet i anvendelse kl. 16 til 19 og kl. 19 til 22 – dog ikke altid kan aflæses direkte af andelen af anviste tider – viser analysen af Multihallen på Nærum Skole. Mellem kl. 16 og 19 er alle tider anvist brugere, men det er kun 40 pct. af tiden, som rent faktisk udnyttes til aktivitet. Modsat er 30 pct. af tiden mellem kl. 19 og 22 ikke anvist brugere, men udnyttelsen er samlet på 53 pct.

Samlet set peger analysen således på, at faldet i udnyttelse i visse haller (Sal 2 og Sal 3) passer med faldet i anviste tider (efterspørgslen). I andre haller skyldes faldet udelukkende – som tilfældet var med de store haller – at brugere ikke fuldt ud udnytter deres anviste tider.

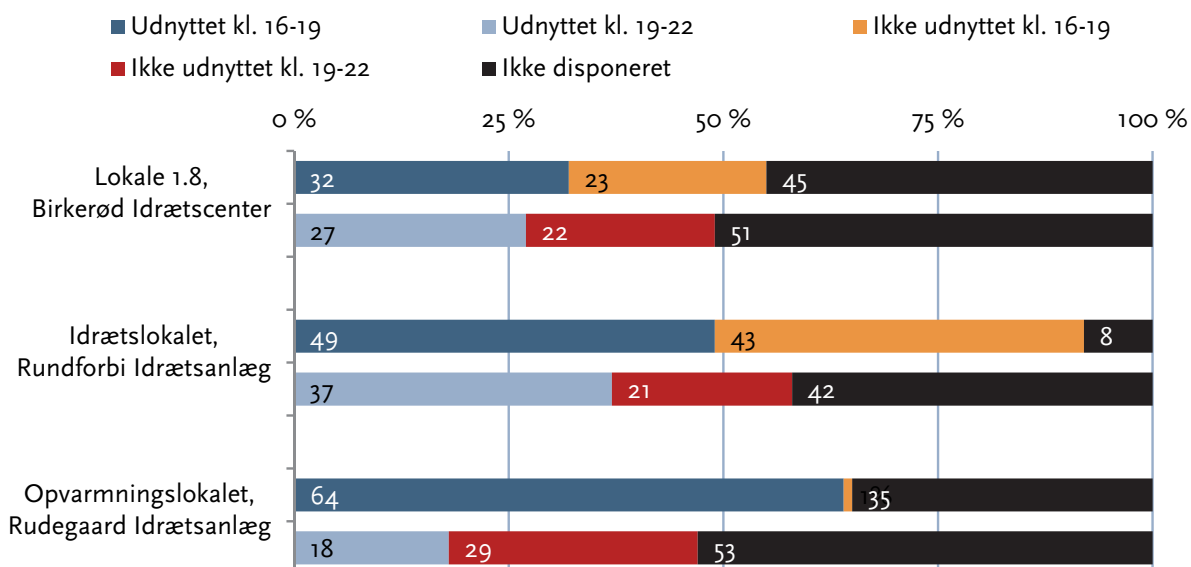
Færre tildelte tider giver mindre udnyttelse

Mens sammenhængen mellem andelen af anviste/ikke anviste tider og udnyttelse i de små haller er begrænset, er den meget tydelig i idrætslokalerne. Forskellen i andelen af ikke anviste tider stiger fra kl. 16-19 til kl. 19-22. Det viser de sorte bjælker på tværs af de tre lokaler i figur 33 nedenfor.

Den samlede udnyttelse af de tre lokaler kl. 16-19 er 48 pct., og 29 pct. af tiderne i lokalerne er til sammen ikke anvist brugere (ikke vist i figur). Mellem kl. 19 og 22 er den samlede udnyttelse af

lokalerne 27 pct., og her er det 49 pct. af tiderne, som ikke er anvist brugere (ikke vist i figur). Den lavere efterspørgsel efter anviste tider mellem de to tidsrum sker således samtidig med, at udnyttelsen også falder (se figur 33).

Figur 33: Andelen af anviste tider og udnyttelse falder efter kl. 19.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012; Rudersdal Kommune, 2012g.

På tværs af de enkelte lokaler er der forskel på, hvor meget henholdsvis udnyttelsen falder, samt hvor meget andelen af ikke anvist tid stiger mellem de to tidsrum. Det til trods er mønstret lokalerne i mellem ret ens. Dog er faldet i udnyttelse noget mere markant i Opvarmningslokalet, end i de to andre lokaler (se figur 33).

Tider efter kl. 19 er mindre efterspurgt

Den ovenstående analyse af udnyttelsen af tider efter kl. 16 viser, at der er noget større ønske om og pres på tider mellem kl. 16 og 19 sammenlignet med kl. 19-22. I timerne mellem kl. 16 og 19 er det specielt børn og unge der er aktive, og på den måde stilles de kommunale lokaler til rådighed for børn og unge i de tidsrum, der passer dem bedst.

Tidsrummet mellem kl. 16 og 19 angiver på den måde den maksimale belastning i forhold til lokaleudnyttelse. Specielt de mest eftertragtede lokaler er fuldt ud booket og er i det store hele udnyttet til aktivitet. I tråd med folkeoplysningslovens anvisninger skal børn og unge prioriteres i tidsrummet, da det er her, børn og unge har bedst mulighed for at være aktive og dyrke idræt.

Derfor er der god fornuft i, at andre brugergrupper henvises til mindre efterspurgte lokaler eller andre tidsrum. Analysen tyder på, at en sådan prioritering i praksis finder sted, og at børn og unge dermed får plads i de centrale tider i de bedste tidsrum.

Der er formentlig mere efterspørgsel fra foreninger med aktiviteter for børn og unge, end der er tider i de mest eftertragtede lokaler. Derfor er det også værd at overveje, om det er muligt at få plads til mere aktivitet for børn og unge i de eksisterende lokaler.

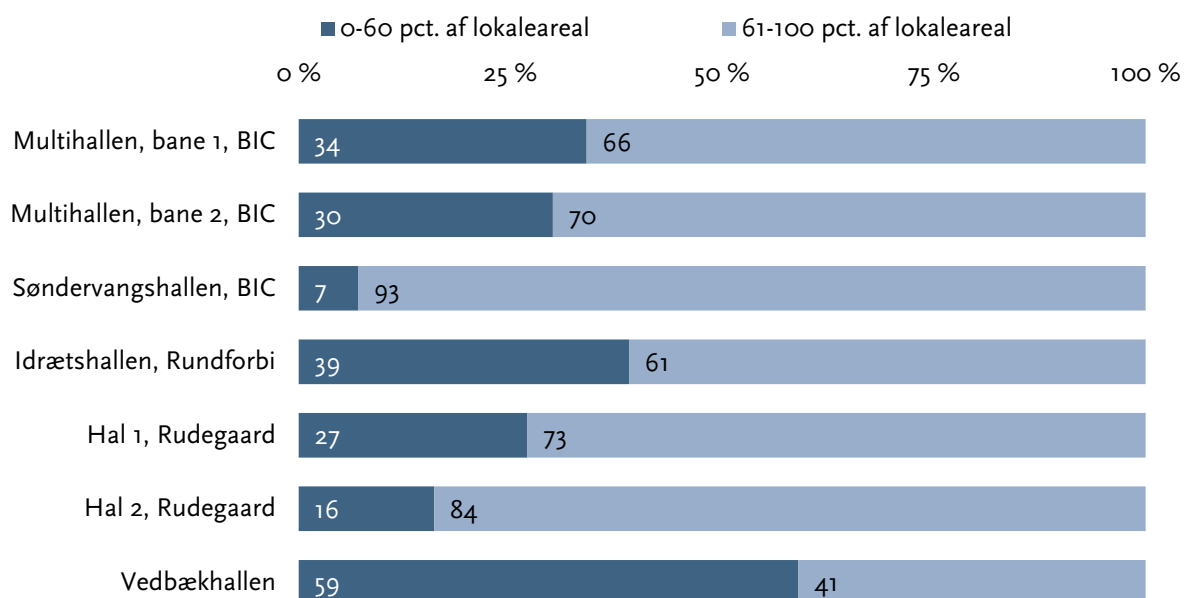
I de mest eftertragtede lokaler kunne tidsrummet kl. 16-19 underlægges en række regler for afholdelsen af aktiviteter for at sikre, at mange børn og unge får glæde af tiderne.

For det første kunne man fra kommunal side overveje, om aktivitetsforløb mellem f.eks. kl. 16-19 skal anvises et kortere tidsrum end i dag, ligesom man endnu skarpere kan prioritere tiderne til børn.

Et andet område, man kan kigge nærmere på, er, om der i højere grad skal/kan stilles krav til, hvor mange aktive, der skal være, i tidsrummet kl. 16-19. Som aktivitetsanalysen viste, er det langt fra alle forløb, der benytter pladsen i lokalet til fulde.

Kigger man alene på de meste anvendte haller mellem kl. 16 og 19 viser det sig, at der er en del forløb, der ikke bruger hele lokalearealet fuldt ud – eksempelvis fordi yngre børn er i aktivitet. 34 pct. af de afholdte forløb mellem kl. 16 og 19 på Bane 1 i Multihallen, 39 pct. af forløbene i Idrætshallen på Rundforbi og 59 pct. af forløbene i Vedbækhallen bruger 60 pct. af lokalearealet eller mindre (se figur 34).

Figur 34: Der findes en del ubenyttet areal i aktiviteterne i de store haller kl. 16-19.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Tager man med, at der kun er afholdt én aktivitet i hallerne, og at det derfor ikke har været nødvendigt at begrænse sig, ville det i en del tilfælde være muligt at få plads til endnu en aktivitet. Større

fokus på at udnytte lokalernes areal til fulde, sammen med en opstilling af hvor mange aktive foreninger bør have i aktivitetsforløb mellem kl. 16 og 19, kan være en vej til at få plads til flere aktive i de mest efterspurgte timer.

De to ovenstående eksempler er nævnt for på den ene side at vise, at der er behov for at prioritere, at brugerne udnytter de mest eftertragtede lokaler til fulde i de mest efterspurgte tidsrum, samt at man gennem forskellige former for retningslinjer for foreninger og andre arrangører kan sikre, at så mange børn og unge som muligt får mulighed for at være aktive i de mest efterspurgte tidsrum.

Kapacitetsudnyttelse i svømmefaciliteter

Kapacitetsudnyttelsesanalysen afsluttes med at kigge nærmere på de undersøgte svømmefaciliteter. Som det blev nævnt i indledningen, adskiller analysen af svømmefaciliteter sig fra analyserne af de tre andre lokaletyper.

Det skyldes, at svømmefaciliteterne er undersøgt i ret begrænsede og forskellige tidsrum i løbet af dagen, og det er derfor bl.a. ikke muligt at sammenligne udnyttelsen på tværs hverken mellem de enkelte svømmefaciliteter eller i forhold til andre lokaletyper. Tabel 28 nedenfor viser de fire undersøgte svømmefaciliteter, samt tidsrummene de er undersøgt i.

Tabel 28: Kapacitetsudnyttelse i svømmefaciliteter.

Svømmefaciliteter	Undersøgelsesperiode	Analyse (show/no show)
Svømmehal, ny hal, Birkerød Idrætscenter	Kl. 15-22	X
Svømmehal, gammelt bassin, Birkerød Idrætscenter	Kl. 15-22 (kun mandag)	X
Varmtvandsbassin, Birkerød Idrætscenter	Kl. 14-17	X
Svømmehal, Rundforbi Idrætsanlæg	Kl. 12-14 og 20-22	X

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

De fire undersøgte svømmefaciliteter hører alle hjemme på centrale idrætsanlæg, idet den 'Ny hal', det 'Gamle bassin' og 'Varmtvandsbassinet' er beliggende på Birkerød Idrætscenter, mens den sidste facilitet er 'Svømmehallen' på Rundforbi Idrætsanlæg.

Show og no show

Opgørelsen over kapacitetsudnyttelsen i svømmefaciliteter er som nævnt anderledes, end tilfældet for de andre undersøgte indendørslokaler og bygger på 'show/no show'. Show/no show er baseret på de enkelte registranternes registreringer af, om et planlagt forløb har været afholdt eller ej.

Registranterne blev bedt om med udgangspunkt i deres viden om brugen af de kommunale svømmefaciliteter samt de kommunale fordelingskemaer at angive, om planlagte aktivitetsforløb blev gennemført eller ej. Registranterne skulle således møde frem til alle de planlagte aktiviteter for bl.a.

at undersøge, om de anviste tider udnyttes eller ej. Det er registreringen heraf, som analysen af svømmefaciliteter baserer sig på.

Til forskel fra de tidligere analyser af idrætslokaler samt små og store haller tager kapacitetsudnyttelsesanalysen af svømmefaciliteter ikke udgangspunkt i udnyttelsen af tiden af henholdsvis Offentlige institutioner og andre samt brugere under Kultur, eller den præcise tidsudnyttelse af de enkelte faciliteter. Analysen har på den måde ikke afsæt i tildelingen af tider til brugerne. Det er derfor heller ikke muligt at angive i hvilken grad henholdsvis Offentlige institutioner og andre samt brugere under Kultur udnytter faciliteter. Blot om brugere samlet set møder frem til anviste tider.

Offentlig svømmetid

Desuden adskiller svømmefaciliteterne sig fra de tre andre undersøgte lokaletyper ved at være anvist til f.eks. brugere under Kultur samtidig med, at der foregår en betydelig offentlig brug af svømmefaciliteterne i form af selvorganiserede udøvere som betaler entré for at svømme. Noget sådant ville principielt også være muligt i andre kommunale lokaler, men sker ikke³⁵.

Helt anderledes forholder det sig i de kommunale svømmefaciliteter, som har mange selvorganiserede brugere/besøgende på årsbasis. I 2011 var der i det gamle bassin i Birkerød, som er åbent for offentligheden, 42.051 entrébetalende gæster, mens der i svømmehallen på Rundforbi Idrætsanlæg var 58.216 gæster.

Der er stort fremmøde til planlagte aktivitetsforløb i svømmefaciliteter

Som det fremgår af tabel 29 nedenfor, er det stort set alle de planlagte aktivitetsforløb i svømmefaciliteterne, der bliver afholdt. Totalt set har der været afholdt i 129 forløb i løbet af de to uger inden for undersøgelsesperioderne, og ifølge registranterne er det kun 10 anviste forløb, som ikke er afholdt i perioden. Fremmødet til planlagt aktivitetsforløb er således på 93 pct.

Tabel 29: Show/no show i svømmefaciliteter.

Svømmefacilitet	Show (pct.)	Antal forløb	
		Show	No show
Svømmehal, ny hal, Birkerød Idrætscenter	94	62	4
Svømmehal, gammelt bassin, Birkerød Idrætscenter	100	21	0
Varmtvandsbassin, Birkerød Idrætscenter	88	29	4
Svømmehal, Rundforbi Idrætsanlæg	89	17	2
Total	93	129	10

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

³⁵ I løbet af de to uger – og blandt de mere end 1.000 registrerede aktivitetsforløb – er der kun ét tilfælde, hvor en privat person har lejet sig ind.

Opgørelsen over fremmøde til planlagte aktiviteter kan ikke direkte sammenlignes med de opgørelser, som er blevet anvendt i analyserne af de tre andre typer af indendørs lokaler. For at få en indikation af, hvorvidt fremmødet i svømmefaciliteter er specielt godt, er show/no show angivet i tabel 30 nedenfor.

Sammenligningen skal dog behandles varsomt, idet der som nævnt er tale om de enkelte registranters viden om, hvornår der er planlagt aktivitetsforløb. Angivelsen af show/no show beror således på den viden, registranterne har om tildelingen af tider i de kommunale lokaler, og alt andet lige vil angivelsen af show/no show blive mere upræcis, desto flere lokaler der medtages i opgørelserne. Specielt hvis der er tale om en del decentrale lokaler, hvor de enkelte registranter måske ikke til fulde kender til alle planlagte forløb. Bl.a. herfor er de tidligere analyser ikke baseret på show/no show, men derimod optællinger via de kommunale fordelingskemaer.

Som det klart fremgår af tabel 30 er der ret stor forskel på andelen af show mellem de forskellige lokaletyper. Fremmødet til planlagte aktivitetsforløb er klart størst i svømmefaciliteter, og 18 procentpoint højere end i store og små haller.

Tabel 30: Fremmødet til planlagte aktivitetsforløb (show) er klart højest i svømmefaciliteter.

Lokaletype	Show (pct.)	Antal forløb	
		Show	No show
Store haller	75	474	157
Små haller	75	178	59
Idrætslokaler	56	92	72
Svømmefaciliteter	93	129	10
Total	75	873	298

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2012.

Den store forskel indikerer, at svømmefaciliteter er godt udnyttet, formentlig bedre end de andre typer af lokaler. Det er derfor også interessant at overveje, hvorfor dette er tilfældet. Svømmefaciliteter er blandt de allermest eftertragtede, bl.a. fordi udbuddet typisk er mere begrænset sammenlignet med andre faciliteter. F.eks. blev det i Delrapport 1 vist, at der i Rudersdal Kommune i gennemsnit er 10.926 borgere pr. 25 meter bassin, mens der til sammenligning er 6.070 borgere pr. hal over 800 m². Samtidig appellerer svømmefaciliteter typisk til flere aldersgrupper end større idrætshaller.

Generelt er der knaphed på svømmefaciliteter i Danmark. Mange børn og voksne dyrker svømning, men sammenlignet med andre velbesøgt faciliteter som store haller og boldbaner, er der nogle flere borgere pr. svømmefacilitet på landsplan (delanalyse 6).

Rudersdal Kommune råder over en del flere svømmefaciliteter end tilfældet på landsplan, men det til trods er det stadig en facilitet også i Rudersdal, som der er stor efterspørgsel og pres på. Den relativt høje efterspørgsel er formentligt med til at hæve kapacitetsudnyttelsen. Både i forhold til

fremmødet til planlagte tider, men også i forhold til anvisningen af tider. Tilsammen udgør registreringsperioderne i de fire svømmefaciliteter 77 timer pr. uge, og 66 af disse timer er anvist brugere (86 pct.). Dette vidner om, at svømmefaciliteter er blandt de mest efterspurgte i kommunen.

Litteraturliste

Ibsen, B. & T. P., Mogens (1997): *Evaluering af Ældre i Bevægelse i København*; Danmarks Højskole for Lægemøvelser, København.

Laub, T. B. (2013). *Danskernes motions- og sportsvaner 2011. Grundrapport*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Pilgaard, M. (2009). *Sport og motion i Danskernes hverdag*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Rudersdal Kommune (2012g). *Oversigt over lokalefordeling (fordelingskema)*. Rudersdal Kommune. <http://nemagenda.rudersdal.dk/DocumentCache/00/02/00/01/88.pdf>

Ulseth, A.-L. Bakken (2008): *Mellom tradisjon og nydannelse. Analyser av fysisk aktivitet blant voksne i Norge*; Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi. Det Samfunnsvitenskapelige Fakultet. Universitetet i Oslo

Datasæt:

CISC (2012a): Datasæt fra borgerundersøgelse. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet og Idrættens Analyseinstitut.

CISC (2012b): Datasæt fra brugerundersøgelse. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet og Idrættens Analyseinstitut.

Idrættens Analyseinstitut (2012): Datasæt fra kapacitetsudnyttelsesundersøgelse. Idrættens Analyseinstitut og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet.

Information og materiale om foreninger, idrætsanlæg, lokalefordeling i de kommunale lokaler, procedurer for lokale lån/aktivitetstilskud og lignende er indsamlet med assistance fra Rudersdal Kommune. Idan/CISC har sammen med Rudersdal Kommune sikret korrektheden af de præsenterede oplysninger ved delrapporter/notats afslutning.

Appendix 1: Om kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen

I forbindelse med delrapport 2 er der blevet foretaget en kapacitetsudnyttelsesundersøgelse i en række udvalgte idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune. Undersøgelsens primære formål har været at kortlægge udnyttelsen af de udvalgte faciliteter til aktivitet i løbet af dagen/aftenen.

Undersøgelsen giver ud over indsigt i kapacitetsudnyttelsen også interessante informationer om de aktiviteter, der foregår i de udvalgte faciliteter. F.eks. hvilken type aktivitet der er tale om, hvem der deltager i den, og hvem der arrangerer den. Dette er blevet undersøgt på de enkelte faciliteter over to uger, hvor der er blevet registreret aktivitet ved hjælp af en særlig registreringsformular.

Kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen er udviklet og testet af ph.d.-stipendiat Evald Bundgaard Iversen fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet. Metoden er brugt i lignende kapacitetsudnyttelsesundersøgelser i Aalborg og Faaborg-Midtfyn Kommuner, og en lignende undersøgelse er på vej i Assens Kommune. Idan har i samarbejde med CISC justeret og videreudviklet undersøgelsesmetoden for til dels at optimere undersøgelsen samt til dels tilpasse metoden til nærværende undersøgelse i Rudersdal Kommune.

Undersøgelsesmetode

Samlet set indgår 23 (25³⁶) forskellige haller/lokaler og svømmefaciliteter i kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen fordelt på ti forskellige anlæg/skoler. Udvælgelsen af faciliteter er foretaget af Rudersdal Kommune i samarbejde med Idan og har bl.a. haft udgangspunkt i resultater og analyser fra Delrapport 1.

Udgangspunktet for kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen er registrering af aktiviteter i tidsrummet fra kl. 8-22, men det er dog ikke alle faciliteter, der er undersøgt i hele tidsrummet. En del faciliteter er undersøgt i kortere tidsrum typisk fra eftermiddagen af og frem til kl. 22 (se Tabel 31). Det har f.eks. været tilfældet på en række faciliteter, der hører hjemme på skoler. Den kortere undersøgelsesperiode er valgt af Rudersdal Kommune og skyldes f.eks. i tilfældet med faciliteter på skoler, at Kultur ikke råder over de pågældende faciliteter før end skoledagen er ovre. Som aftalen er pt. i kommunen, kan Kultur ikke anvise tider til foreninger eller andre brugere under Kultur i disse timer, og derfor har man fra Kulturs side valgt at prioritere andre faciliteter højere i undersøgelsen. Tabel 31 viser de tidsrum lokalerne er undersøgt i.

³⁶ Vedbækhallen er i kapacitetsudnyttelsesanalysen behandlet som en facilitet, men er til tider delt op i to haller i de kommunale fordelingskemaer.

Tabel 31: De undersøgte faciliteter i kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen.

Tilhørssted	Facilitet	Registreringsperiode
Birkerød Idrætscenter	Multihallen, bane 1	Kl. 8-22
	Multihallen, bane 2	Kl. 8-22
	Søndervangshallen	Kl. 15.30-23
	Sal 2	Kl. 8-22
	Sal 3	Kl. 8-22
	Lokale 1.8	Kl. 8-22
	Svømmehal, ny hal	Kl. 15-22
	Svømmehal, gammelt bassin	Kl. 15-22
	Varmtvandsbassin	Kl. 14-17
Rundforbi Idrætsanlæg	Idrætshallen	Kl. 8-22
	Idrætslokalet	Kl. 8-22
	Svømmehal	Kl. 12-14 og 20-22
Rudegaard Idrætsanlæg	Hal 1	Kl. 8-22
	Hal 2	Kl. 8-22
	Opvarmningslokalet	Kl. 8-22
Vedbæk Skole	Vedbækhallen	Kl. 15.30-22
	Vedbækhallen 2/5	Kl. 15.30-22
	Vedbækhallen 3/5	Kl. 15.30-22
Sjælsøhallen	Hallen	Kl. 15-22
Sjælsøskolen	Idrætshallen	Kl. 16-22
Nærum Gymnasium	Idrætshallen	Kl. 18-22
Birkerød Skole	Hal	Kl. 17-23
Birkerød Badmintonhal	Hal 1	Kl. 15-22
	Hal 2	Kl. 15-22
Nærum Skole	Multihallen	Kl. 15.30-22

Kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen blev foretaget af 16 registranter på hverdage i uge 44 og 46 (en del af registranterne har registreret i både uge 44 og 46). Registranterne var alle ansatte på kommunens idrætsfaciliteter, og de blev instrueret i registreringsproceduren af de ledende medarbejdere på de store idrætsanlæg. Lederne havde fået en forudgående instruktion af Idan i registreringsformularen, som registreringer blev udført ud fra.

Idans instruktion af de ledende medarbejdere fandt sted på et møde i Birkerød Idrætscenter, hvor formularen og metoden for undersøgelsen blev gennemgået indgående med henblik på at afklare spørgsmål og uklarheder omkring de enkelte rubrikker i registreringsformularen. Da de ledende medarbejdere senere skulle stå for den videre instruktion til de enkelte registranter, var det vigtigt at gennemgå alle registreringsrubrikker i fællesskab for at sikre en ensartet forståelse for, hvordan undersøgelsen skulle udføres og herunder, hvordan de enkelte spørgsmål skulle forstås.

Hver enkelt registrant har ud over instruktionen fra de ledende medarbejdere desuden fået udleveret et instruktionsark (se appendix 2). Med registreringsformular, instruktionsark og instruktion er

de enkelte registranter blevet godt informeret om undersøgelsen for at sikre, at registreringerne blev foretaget så konsistent som muligt. Første dag registreringen foregik besøgte Idan de enkelte registranter for at besvare eventuelle spørgsmål. Idan har derudover stået til rådighed i forhold til spørgsmål af enhver art. Der har været meget få spørgsmål, hvilket overordnet set skyldes, at registranterne har været klar over, hvordan registreringerne skulle foretages.

Fokus på aktivitetsforløb

Kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen har udgangspunkt i aktivitetsforløb (eller aktiviteter). Et af de elementer, der blev tillagt særligt fokus i forbindelse med Idans instruktion af de ledende medarbejdere, var, at undersøgelsen har udgangspunkt i aktiviteterne på de enkelte faciliteter og ikke det tidsrum/skema, som aktiviteterne er fordelt ud fra (Rudersdal Kommune, 2012g). Denne metode er anderledes end den, Rudersdal Kommune selv har foretaget i en række faciliteter, hvor fokus er på udnyttelse af faciliteterne i foruddefinerede tidsrum på timebasis (f.eks. kl. 8-9, kl. 9-10, kl. 11-12 osv.). I kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen skulle der således *ikke* udfyldes én registreringsformular for hver time, men én for hvert aktivitetsforløb, der blev eller skulle have været afholdt uanset, hvor lang tid aktiviteten strakte sig over. Det var væsentligt at tydeliggøre denne forskel under Idans instruktion.

Som nævnt var omdrejningspunktet for kapacitetsudnyttelsesundersøgelsen en registreringsformular, som blev udfyldt for hvert aktivitetsforløb, der blev afholdt på de udvalgte faciliteter. Ud over at registre om der var aktivitet eller ej, indsamlede metoden også en række andre informationer om de aktiviteter, der blev afholdt i faciliteterne. Herunder f.eks. antallet af aktive, typen af aktivitet, aktivitetslængde og køn på udøverne. Et blik for hvilke informationer, der blev indsamlet, kan fås ved et nærmere kig på registreringsformularen. Formularen er indeholdt og beskrevet nærmere i appendix 2.

Samlet set er det Idans vurdering, at kapacitetsundersøgelsen er udført tilfredsstillende, og dermed at de udførte registreringer er udført tilpas konsistent, samt at registreringer overordnet set er blevet udført i henhold til den foreskrevne metode.

Efterbehandling/databehandling

Efter at registranterne fra Rudersdal Kommune havde udfyldt registreringsformularerne, stod Idan for den videre databehandling. Alle registreringsformularer blev gennemgået og fik tildelt et ID-nummer, så det efterfølgende har været muligt at vende tilbage og kontrollere de enkelte registreringer, såfremt der har været uklarheder eller lignende. Resultaterne for hvert spørgsmål blev efterfølgende tastet ind i Excel og herefter overført til SPSS, hvori alle analyser er foretaget.

SPSS-datasættet består af 1.210 registreringsformularer samlet set. Derudover var der 25 registreringsformularer for aktivitetsforløb, der *alene* havde foregået i tidsrum før kl. 8 eller efter kl. 22. Disse forløb indgår ikke i kapacitetsanalysen, som kun kigger på aktivitet mellem kl. 8 og 22. Derudover var 17 registreringsformularer mangelfuldt udfyldt og indgår derfor heller ikke i analysen.

Enkelte registreringsformularer indeholdt information om flere aktivitetsforløb på samme formular (ved no show), og der er derfor en difference mellem antal aktivitetsforløb og registreringsformularer. I tilfælde med flere aktivitetsforløb på samme formular, er der blevet ekstra formularer, så hver registrering har fået sin egen formular. Det har bl.a. betydning for analysen af no show.

Specielt om Vedbækhallen

Vedbækhallen var i registreringsformularen blevet registreret på tre forskellige måder; aktivitet i hele hallen samt aktivitet i henholdsvis 2/5 og 3/5 af hallen. I analysen er hallen blevet betragtet som en samlet hal. Dvs. at selvom der kun har været aktivitet i den ene del af hallen, er analysen lavet med udgangspunkt i, at der har været aktivitet i hele hallen. Betragtning af hallen som en helhed medfører at den frie kapacitet i hallen 'undervurderes'.

Mål for kapacitetsudnyttelse

Ud over at det er muligt at undersøge, om anviste aktivitetsforløb er blevet afholdt (show), er udnyttelsen af den reelle tid enkelte aktivitetsforløb har været – og dermed udnyttelsen af de enkelte lokaler.

De to mål beskrives nedenfor:

1. Show/no show

'Show' er et mål for fremmødet til *planlagte og anviste* aktivitetsforløb, mens 'no show' er en betegnelse for en bruger, der ikke udnytter en anvist tid.

Figur 35 neden for viser et eksempel på, hvordan show gøres op (her i Hal X på dag Y). I Hal X er anvist tider til fem forskellige aktivitetsforløb på dag Y (aktivitet 1-5). Det er midlertidigt ikke alle aktiviteter, der reelt er blevet afholdt. På dag Y i Hal X er det kun aktivitet 1,3 og 4, der er blevet afholdt (markeret med grønt). Modsat er aktivitet 2 og 5 ikke blevet afholdt (markeret med rødt).

Der er således fremmøde til tre ud af fem aktivitetsforløb (eller aktiviteter) i Hal X. Det svarer til et fremmøde (show) på 60 pct. Omvendt er no show lig med 40 pct.

Figur 35: Eksempel på beregning af show/no show i Hal X på dag Y.

	8-10	10-12	12-14	14-16	16-18	18-20	20-22
Fordelt	Aktivitet 1		Aktivitet 2	Aktivitet 3		Aktivitet 4	Aktivitet 5
Show	Show		No show	Show		Show	No show

Show/no show er baseret på de enkelte registranternes viden om anviste tider. Registranterne er blevet bedt om at møde frem til alle anviste tider. Målingen af show/no show er dermed afhængig af, at de registranter er velinformeret om anviste tider. Manglende viden om anviste tider er en væsentlig fejlkilde, og derfor er analysen af kapacitetsudnyttelse ikke baseret på show/no show. Dog er undersøgelsen af svømmefaciliteter alene baseret på show/no show, fordi disse faciliteter er undersøgt i noget kortere og varierende tidsrum i sammenligning med de andre faciliteter.

2. Den reelle udnyttelse af lokalerne

Et mere sikkert mål for udnyttelsen af lokalerne er skabt ved at tage udgangspunkt i det kommunale fordelingsskema (Rudersdal Kommune, 2012g). Via skemaet er det gjort op i hvilke tidsrum brugere har anvist tider. De anviste tider i de enkelte haller er talt op i 15 minutters blokke. På samme måde er de afholdte aktivitetsforløb blevet talt op i 15 minutters blokke ud fra de enkelte registranternes notering af de enkelte forløbs start- og sluttidspunkt.

Konkret er det sket ved, at start- og sluttidspunkt er blevet afrundet til nærmeste 15. minut (se kolonne 'afrundet til nærmeste 15. minut' i tabel 32).

Tabel 32: Eksempel på længde af aktivitetsforløb i Hal X på dag Y.

	Planlagt/fordelt	Reelt afholdt	Afrundet til 15 minutters blokke
Aktivitet 1	8-10	8.05-9.55	8-10
Aktivitet 2	12-14	-	-
Aktivitet 3	14-16	13.55-15.57	14-16
Aktivitet 4	18-20	18.02-19.43	18-19.45
Aktivitet 5	20-22	-	-

I selve databehandlingen er aktivitet 1 og 3 blevet registreret til at være afholdt fra henholdsvis kl. 8-10 og 14-16 (i øvrigt som anvist), mens aktivitet 4 er registreret til at være afholdt fra kl. 18-19.45. Både aktivitet 1 og 2 har således brugt hele den anviste tid, mens aktivitet 4 stoppede 15 minutter før den anviste tid ophørte. Der opstår dermed 15 minutters ikke udnyttet tid i forbindelse med aktivitet 4.

Udnyttelsen af hal (markeret med mørklilla i figur 36) udregnes ved hjælp af de enkelte 15 minutters blokke. Dette er illustreret ved afholdelsen af aktivitet 3 og 4 i figur 36, som alene fokuserer på tidsrummet fra kl. 14-22 (og dermed ikke hele dagen fra kl. 8-22).

15 minutters blokke med aktivitet er markeret med grønt, mens 15 minutters blokke uden aktivitet er markeret med orange. Andelen af grønne blokke ud af det samlede antal blokke (dvs. grønne plus orange blokke) er lig med udnyttelsen af den totale tid inden for de undersøgte tidsrum (se figur 36).

I Hal X er udnyttelsen af den totale tid i det viste tidsrum på dag Y (fra kl. 14-22) lig med 47 pct. (15 grønne blokke/32 orange plus grønne blokke = 47 pct.).

Figur 36: Eksempel på opdeling i 15 minutters blokke i Hal X på dag Y.

Totale tid (her kl. 14-22 = 32 15 minutters blokke)							
kl. 14-15	kl. 15-16	kl. 16-17	kl. 17-18	kl. 18-19	kl. 19-20	kl. 20-21	kl. 21-22
■	■	■	■	■	■	■	■
Aktivitet 3 (kl. 14-16) – 8. blokke				Aktivitet 4 (18 - 19.45) - 7 blokke		Aktivitet 5, ikke frem- møde	

Opgørelsen over den reelle udnyttelse af de enkelte lokaler giver et bedre mål for lokaleudnyttelsen. Det skyldes to ting:

1. For det første er målet en opgørelsen over den samlede udnyttelse af lokalerne i de timer, der står til rådighed. Ved hjælp af de enkelte registreringer af start- og sluttidspunkter er det muligt præcist at angive, hvor mange timers aktivitet der har været i hvert enkelt lokale.
2. For det andet er målet for udnyttelsen af anvist tid ikke lagt an på de enkelte registranters viden om anviste tider, men i stedet det kommunale fordelingskema. Skemaet indeholder lokaleanvisninger for de enkelte lokaler. Der kan i enkelte tilfælde have været mindre uoverensstemmelser mellem den anvendte fordelingskema, der er talt op fra, og det skema, der har været gældende i uge 44 og 46. Det skyldes, at skemaet i løbet af året kan rettes til, når der sker ændringer. Disse ændringer sker typisk kun i mindre omfang, og spiller samlet set ikke nogen væsentlige rolle for analysen. Det anvendte skema er rekvireret fra Rudersdal Kommune (Rudersdal Kommune, 2012g).

Appendix 2. Registreringsformular

Instruks til registrering af aktivitetsniveau i idrætslokaler/-haller

Du vil i det følgende få beskrevet, hvordan du skal registrere aktivitetsniveauet i idrætslokalet/-hallen, hvor du er blandt de ansvarlige for at registrere aktivitetsniveauet. Vi opfordrer dig til at læse papiret grundigt, inden du går i gang med at udfylde skemaet. Det er desuden godt at have ved hånden, når du skal registrere aktiviteter, hvis der skulle være enkle spørgsmål, du kommer i tvivl om undervejs.

Du skal på forhånd have mange tak for at du bidrager med din indsats, Den er vigtigt for at opbygge værdifuld viden om idrætsaktiviteter i lokaler og haller, og målet med undersøgelsen er at forbedre det fremtidige arbejde med planlægningen af idrætsaktiviteter i Rudersdal Kommune. Desuden skal den indsamlede viden anvendes til at undersøge, om de kommunale idrætslokaler og -haller kan udnyttes bedre og mere optimalt i fremtiden. Derfor skal du ikke kun registrere, om der er aktivitet eller ej i et lokale/hal, men også, hvilke form for aktivitet, der er tale om mm.

Det er afgørende for undersøgelsen, at dine registreringer bliver så nøjagtige som muligt. For at sikre dette, er det derfor vigtigt, at du følger nedenstående retningslinjer.

Hvad skal registreres og hvornår?

Så længe der er aktivitet i idrætslokalet/-hallen skal aktivitetsniveauet som udgangspunkt registreres. Det er således alle planlagte hold, der i de udvalgte perioder skal registreres. Idrætsinspektør, Christian Tranberg, er bekendt med tidspunkterne, der skal registreres. Registreringen foregår i de fleste faciliteter fra tidlig morgen til sen aften i uge 44 og 46. Er du i tvivl, om hvad du skal registrere, er det vigtigt, at du afklarer det med Christian. Det er vigtigt, at al den udvalgte tid bliver registreret.

Foregår der to selvstændige aktiviteter i samme lokale/hal, skal du udfylde to skemaer: ét skema for hver aktivitet. Er du i tvivl, om der er tale om to aktiviteter, kan du spørge lederen/lederne af aktiviteterne, om der er tale om en eller to aktiviteter. Fx kan der i en hal godt foregå to aktiviteter på samme tid (i hver sin ende af hallen), selvom der er tale om samme aktivitet. Der skal som nævnt udfyldes et skema pr. aktivitet og registreringerne er knytte op på aktivisterne og ikke tiderne. Det vil sige, at der skal ikke udfyldes et skema pr. time, men et pr. aktivitet.

Din registrering skal foregå i 10 minutter midt i det tidsrum, aktiviteten finder sted. Bliver du opmærksom på, at der er et usædvanligt udsving lige i den periode (fx pga. vandpause eller lignende), spørger du lederen af aktiviteten til, hvad de mest korrekte svar på spørgsmålene 7 til 12 er. Med lederen af aktiviteten henvises der som udgangspunkt til træneren eller instruktøren. Hvis en sådan ikke er til stede, må du som observatør enten selv stå for vurderingen eller spørge nogle af dem, som laver aktivitet i hallen (fx selvorganiserede udøvere eller deltagere i spontan aktivitet).

Har du spørgsmål til dette introduktionspapir, eller undervejs i din registrering, skal du ikke tøve med at kontakte de undersøgelsesansvarlige.

Uddybende forklaring til de enkelte spørgsmål:

Spørgsmål 1+2

Angiv, hvilken facilitet, du registrerer i, og hvilken dag, du registrerer.

Spørgsmål 3

Det er vigtigt for undersøgelsen også at få registreret, hvis der er tidspunkter, hvor hallen står som optaget i oversigter mv., men hvor aktiviteter pga. sygdom, manglende framelding til hallen mv. ikke udføres i praksis. Derfor skal du alligevel udfylde skemaet med angivelse af, hvornår aktiviteten har været planlagt til udførelse og så evt. under spørgsmål 13 angive, hvad årsagen til en den manglende realisering af timen har været – hvis du ved det.

Spørgsmål 3a

I tilfælde, hvor lokalet/hallen ikke er blevet anvendt til trods for, at der i oversigtsskemaer er en planlagt aktivitet (fx håndboldtræning), bedes du angive, om tiden er blevet aflyst. Er du ikke selv klar over, om tiden er blevet aflyst, kan du spørge den ansvarlige på faciliteten.

Spørgsmål 4

Angiv det tidspunkt, du begynder din registrering. Det er væsentligt at understrege, at det kun er 10 minutter midt i aktiviteten, at selve registreringen foretages (registreringsperioden). Hvis det er en hel klokke time (fx 16-17) er det således fra minuttal 25 til minuttal 35 (dvs. 16.25-16.35), der registreres. Registrering midt i aktiviteten sker ud fra en erfaring fra lignende undersøgelser om, at det er i midten af aktiviteten, at aktivitetsniveauet topper.

Spørgsmål 5

Det er starttidspunktet for aktiviteten i idrætslokalet/-hallen, der anvendes her (og ikke tidspunktet du påbegynder din registrering). Der ses bort fra eventuel tid, hvor der fx er varmet op i tilstødende lokaler eller den tid, som er brugt til uformel leg i hallen inden den organiserede aktivitet sætter i gang. Spørg idræts-/halinspektøren om at få en oversigt over, hvornår de forskellige organiserede aktiviteter planlægges sat i gang.

Aktiviteten slutter, når udøverne forlader aktivitetsområdet – det vil sige lokalet/banen. Bliver de fx hængende og strækker ud, mens næste aktivitet går i gang, tæller denne aktivitet ikke med.

Spørgsmål 6

Angiv, hvem der udøver aktiviteten. Er der tvivl om, hvorvidt den pågældende forening er en godkendt folkeoplysende forening, sættes der kryds (X) ud for at det er en folkeoplysende forening – men der sættes desuden et spørgsmålstegn (?) ud for besvarelsen – så tjekker vi efterfølgende, om

foreningen er en godkendt folkeoplysende forening. Du kan evt. også spørge lederen af aktiviteten, om vedkommende ved, om det er en folkeoplysende forening, der står bag aktiviteten.

Spørgsmål 7

Her registrerer du den primære aktivitet. Det vil sige, hvis der for eksempel er tale om en badmintontræning, der har indlagt et løbetræningspas, så afkrydses det ikke som løb, men stadigvæk som badminton.

Spørgsmål 8

Der sættes kun et X. Ledere, der har en anden alder end udøverne, tælles ikke med. Er der flere aldersgrupper til stede, sættes der kun et X i den kategori, som der er flest af.

Spørgsmål 9

Der sættes kun et X.

Spørgsmål 10

Hvor mange personer er der i lokalet/hallen, som er en del af den aktivitet, der foregår i lokalet/hallen? Det vil sige, at personer der fx alene kigger på eller som blot opholder sig, småtaler, hjælper kortvarigt til, passerer banen mv. i lokalet/hallen ikke skal tælles med. Man skal deltage i den organiserede aktivitet (fx på halgulvet inden for håndboldbanen i en hal), før man kan tælles med som deltager i aktiviteten.

Ledere tælles med som en del af aktiviteten, selv om de ikke nødvendigvis er fysisk aktive. Får du indtryk af, at der i den periode du registrerer, er store udsving i forhold til resten af aktivitetsperioden, spørges lederen af aktiviteten om, hvor mange deltagere, der reelt deltager i aktiviteten.

Spørgsmål 11

Hvor stor en del af lokale-/halarealet er i brug? Lokale-/halarealet defineres som det område, der umiddelbart kan bruges til fysisk aktivitet, og du skal vurdere, hvor mange % af dette, der anvendes i registreringsperioden. Da det ikke er muligt at lave en meget præcis vurdering med det blotte øje, skal du som observatør vurdere, om det er 20 %, 40 %, 60 %, 80 % eller 100 % af lokale-/halarealet, som er optaget af varig aktivitet (der rundes op: vurderer du, at det er 50 %, der bruges, afkrydses du 60 %).

Med varig aktivitet menes, at der skal være en form for varig aktivitet i en længere periode (minimum 10 minutter) før den del af hallen, som aktiviteten foregår i, tælles som værende i brug. Fx betyder løbeopvarmning, hvor hele hallen kortvarigt bruges ikke, at hele hallen er i brug. Hvis der fx varmes op i hele hallen, men der kun er en badmintonbane i brug, er det kun brugen af en badmintonbane, der tælles med.

Bliver du opmærksom på, at der er et usædvanligt udsving lige i den periode hvor du registrerer (fx pga. særlige træningsøvelser eller lignende), spørger du lederen af aktiviteten til, hvad de mest korrekte svar på spørgsmålet er.

Husk, at hvis der er to samtidige aktiviteter i lokalet/halrummet, udfyldes der to separate spørgeskemaer for hver af aktiviteterne. Herunder afkrydses også, hvor stor en del aktiviteterne hver især bruger af lokalet/hallen.

Spørgsmål 12

Hvad er 'kvaliteten' af den aktivitet, der foregår? Der skal i registreringen tages hensyn til, at der er forskel på, hvordan lav, moderat og høj fysisk aktivitet ser ud for forskellige aldersgrupper. For børn og unge hænger niveauet nøje sammen med, hvor hurtigt bevægelsesmønsteret er, og hvor meget man bevæger sig rundt i hallen. Efterhånden som man ældes og forskellige hæmninger af kroppens bevægelsesmuligheder sætter ind, ændres udtrykket for, hvordan hård fysisk aktivitet kan observeres. Som en generel hjælp, er det dog muligt at fastsætte niveauet for intensiteten ud fra nedenstående:

Stillesiddende/lav intensitet = Personer, der ligger, sidder eller står stille

Middel aktivitet = Person som går i et rask tempo, kaster med frisbee, håndbold eller lignende med ingen bevægelse, spiller badminton stillestående, danser langsomt

Høj aktivitet = Personer som powerwalker, jogger/løber, løber hurtigt / interval (dvs. intensiv løb med pauser), styrketræning (cirkeltræning), dyrker konkurrencesport (fodbold, håndbold), spiller ultimate som konkurrence, spiller badminton med megen bevægelse.

Særligt blandt ældre, kan der være brug for at gå i dialog med træneren eller udøverne og spørge til, hvordan de oplever den fysiske aktivitet, de udsættes for. Folkedans, hurtig gang, badminton eller lignende kan for ældre godt være udtryk for høj aktivitet, uden at det objektivt kan konstateres i form af tempo, sved mv.

Der registreres ud fra en gennemsnitsbetragtning. Hvis man som observatør er usikker på niveauet for den fysiske aktivitet, spørges træneren eller den ansvarlige om, hvordan de vil kendetegne kvaliteten af den fysiske aktivitet set i forhold til de deltagendes aldersgruppe.

Spørgsmål 13

Her kan du skrive, hvis der er oplysninger eller informationer, som du ikke fik med i ovenstående, men som du synes er vigtigt. Det kan fx være, hvis der foregik et eller andet i hallen, som du ikke fik mulighed for at registrere i ovenstående.

Uddybende forklaring til de enkelte spørgsmål – ikke udleveret til registranter

Spørgsmål 1-2: Har til formål at afklare hvor og hvilken dag der registreres. (Erfaring har vist at der er udsving i aktivitetsniveauet, henover ugens dage)

Spørgsmål 3: Skal afklare om der er aktivitet i på faciliteten, det gælder uanset om tiden er reserveret eller ej. (Faciliteten kan evt. være blevet taget i brug spontant, uden at den har været reserveret, eller dem der har reserveret den er måske ikke mødt op)

Spørgsmål 3a: Hvis lokalet har været reserveret, men ikke benyttes, skal det her oplyses om dette er blevet meddelt facilitetens personale? (Det er forskelligt hvor stærk en tradition man har for at afmelde tider, der ikke bliver benyttet)

Spørgsmål 4: Her skal noteres i hvilket tidsrum registreringen er fundet sted. Det har som udgangspunkt være 10 midt i aktiviteten (Tidspunktet midt i aktiviteten er valgt ud fra en betragtning om at dette er det mest retvisende tidspunkt, i forhold til at vurdere aktivitetsniveauet)

Spørgsmål 5: Her noteres hvornår aktiviteten er begyndt og afsluttet (Dette er ikke i alle tilfælde at aktiviteterne startes og afsluttes i henhold til de reserverede tider, det er derfor relevant at undersøge om der er meget spiltid, i forbindelse med skiftet fra en aktivitet til en anden).

Spørgsmål 6: Her skal registreres hvem der står bag den udførte aktivitet. Dette har til formål at belyse om det primært er folkeoplysende foreninger der benytter faciliteterne, eller i hvilken udstrækning de er åbne over for andre brugergrupper?).

Spørgsmål 7: Hvilken idræt eller aktivitet udøves der (Dette tjener til dels som en baggrundsvariabel i forhold til de andre parametre, dvs. er der mønstre som kendetegner særlige typer af aktiviteter, men til dels helt overordnet til at skabe overblik over, hvilke typer af aktiviteter faciliteterne primært benyttes til).

Spørgsmål 8 -9: Alder og køn (Lige som det er tilfældet med spørgsmålet ovenfor, så tjener dette til dels som en baggrundsvariabel, men også til at skabe overblik over, om der er forskel på hvilke faciliteter borgerne benytter alt efter alder og køn)

Spørgsmål 10: Antal aktive (som supplement til at registrere om der er aktivitet eller er, så bidrager dette med en nuancering af antallet af aktive - der er stor forskel på hvor mange borger de forskellige aktiviteter aktivere)

Spørgsmål 11: Hvor stor en del af faciliteten benyttes (selvom at en hel hal er reserveret til en aktivitet, er det ikke altid ensbetydende med at hele hallen er i brug - dette er også en vigtig pointe hvis man ønsker at optimere facilitetsudnyttelsen)

Spørgsmål 12: Hvilken intensitet har aktiviteten? (Der er stor forskel på hvor intenst arbejde der udføres i forhold til forskellige aktiviteter. Dette spørgsmål er derfor inkluderet, i forhold til at give en vurdering af, om man får det optimale ud af sine faciliteter i relation til aktivitetsniveau?)

Spørgsmål 13: Andet: her har der været mulighed for at tilføje bemærkninger, hvis der er blevet observeret noget som de ovenstående rubrikker ikke har kunnet rumme. Dette har typisk været brugt, hvis aktiviteten den pågældende dag har afvejet fra det der normalt foregår, eller hvis der har været tale om aktiviteter, der ikke passede specifikt på en af aktivitetsafkrydsningsmulighederne.

Udleverede registreringsformular

1. Hvilken idrætsfacilitet ønsker du at registrere aktivitet i?

Facilitet/center: _____ Lokale/hal: _____

2. Hvilken uge og dag observeres?

- Mandag uge 44 - 2012
- Tirsdag uge 44 - 2012
- Onsdag uge 44 - 2012
- Torsdag uge 44 - 2012
- Fredag uge 44 - 2012

3. Er der aktivitet i lokalet/hallen?

- Ja
- Nej

3a. Hvis nej: Er aktiviteten aflyst og er dette blevet meddelt til facilitetens personale?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

4. Hvilket tidspunkt begynder du at registrere aktiviteten? (Angives i formatet tt:mm - fx. 20:55)

Kl.:

OBS: Der skal registreres aktivitet (udfyldes spørgeskema), hver gang den observerede gruppe skiftes ud. Er der for eksempel tre badmintonhold eller tre skoleklasser over en tre timers periode, skal der udfyldes et skema pr. aktivitet - det vil sige tre skemaer. Det samme er tilfældet, hvis der er flere aktiviteter inden for den samme time. **Du skal kun registrere 10 minutter, midt i det tidsrum, hvor aktiviteten finder sted (registreringsperioden)**

5. Hvornår starter og slutter aktiviteten? (Angives i formatet tt:mm - fx. 20:55)

Start kl.: _____

Slut kl.: _____

6. Hvem udøver aktiviteten?

Med det menes, hvem der planlægger og udfører aktiviteten for deltagerne? Sæt ET kryds.

- Godkendt folkeoplysende forening - dvs. en forening, som er godkendt og modtager tilskud fra kommunen
- Anden forening
- Idrætshallen - dvs. at idrætshallen planlægger, organiserer og udbyder aktiviteten
- Aftenskole
- Folkeskole
- Gymnasium
- Anden offentlig institution fx SFO, vuggestue, børnehave, ungdomsklub, ældre- center mv.
- Privat institution fx privatskole, privat børnehave mv.
- Privat person, der har lejet hallen
- Virksomhed
- Spontan selvorganiseret aktivitet/leg
- Andet

7. Hvilken idræt eller aktivitet udøves?

Med det menes, hvad har været den aktivitet, der har fyldt mest? Ved tvivl spørges lederen af aktiviteten. Sæt ET kryds.

- Fodbold
- Gymnastik

- Håndbold
- Basketball
- Volleyball
- Badminton
- Tennis
- Bordtennis
- Svømning
- Amerikansk fodbold
- Jogging/motionsløb
- Aerobic/workout
- Dans (alle former)
- Yoga, afspænding, meditation
- Spontan aktivitet/leg
- Konditionstræning
- Boksning
- Kampsport (karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)
- Atletik
- Klatring
- Skoleidræt

Forsættes på næste side

- Handicapidræt
- Fester, børnefødselsdag mv.
- Møder, generalforsamlinger mv.
- Anden sports- og idrætsaktivitet
- Aktivitet, som ikke er sport eller idrætsrelateret

8. Hvad er den typiske alder af udøverne? Sæt ET kryds.

Med udøverne menes de personer, som er aktive i registreringsperioden. Der ses bort fra tilskuere og personer der krydser banen osv.

- Børn til og med 6 år
- Børn og unge fra 7 til 15 år
- Unge 16-24 år
- Voksne 25-39 år
- Voksne 40-60 år
- Seniorer +60
- Aktivitet med blanding af børn (0-15 år) og voksne/seniorer (16-60+) (far, mor, barn gymnastik mv.)
- Aktivitet på tværs af voksen- og senioralders grupperne (16-60+) (fx badminton, zumba mv.)
- Andre aktiviteter på tværs af aldersgrupper

9. Hvad er det typiske køn af udøverne? Sæt ET kryds.

- Mænd
- Kvinder
- Ca. 50 % kvinder og ca. 50 % mænd

10. Hvor mange aktive personer er der i idrætshallen i registreringsperioden?

Med aktive personer menes personer, der er en del af aktiviteten (inklusive trænere og ledere). Fx skal forældre, tilskue- re mv. IKKE tælles med, ligesom fx personer der tilfældigt krydser banen ikke skal tælles med.

Antal aktive: _____

11. Hvor stor en del af aktivitetsarealet har været i brug i registreringsperioden?

Andel af det samlede aktivitetsareal, der anvendes til varig aktivitet. Opvarmning, nedvarmning mv. op til 10 minutter er IKKE varig aktivitet. Se evt. vedlagte instruktionsark. Sæt ET kryds.

- 20 %
- 40 %
- 60 %
- 80 %
- 100 %

12. Hvad har intensiteten af aktiviteten været - det vil sige, hvor hårdt har det været for deltagerne?

Er der tvivl om, hvorvidt intensiteten bliver væsentligt højere eller væsentligt lavere end i den observerede periode, spørges udøverne. Vær opmærksom på alderen af de deltagende. Jo ældre man bliver, jo hårdere kan aktiviteten være selv om man ikke bevæger sig helt så hurtigt. Se evt. vedlagte instruktionsark for mere information. Sæt ET kryds.

- Stillesiddende aktiviteter som fx yoga, pilates, mødeaktivitet eller lignende. Er kendetegnet ved få bevægelser, megen instruktion/snak, kan være stillesiddende, mødeaktivitet eller lignende.
- Middel aktivitet. Er kendetegnet ved nogen bevægelse rundt i hallen med fysisk aktivitet varende til gangniveau, udøverne kan i nogen grad samtale, mens de er i gang med aktiviteten. Langsom udførelse af boldspil eller ketsjerspil kan også være eksempler.
- Høj aktivitet. Meget bevægelse rundt i hallen eller korte perioder med høj intensitet (fx badminton eller volley), kun korte perioder med pauser eller instruktion, lange perioder, hvor deltagerne kun i begrænset grad kan samtale på grund af høj fysisk aktivitet.

13. Hvis aktiviteten ikke kan tilstrækkeligt beskrives på baggrund af ovenstående observationer, kan du her tilføje en kort beskrivelse af, hvad dine observationer af timen har været (hvis der fx har været aktiviteter, som ikke kunne beskrives i ovenstående):

Er du i tvivl om noget, så kontakt: Rudersdal Kommune/Idan

5|